

OSB Yönetmeliği'nin 42. maddesi uyarınca, OSB'de kurulu bir tesisin yapı kullanma ruhsatı, yapı kullanma izinleri ve iş yeri açma ve çalışma ruhsatı, İmar Kanunu ve İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik uyarınca ilgili OSB'nin yönetim kurulu başkanı veya vekili ile birlikte bir yönetim kurulu üyesi veya yetkilendirilmiş bölge müdürü tarafından imzalanarak verilir.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik uyarınca faaliyeti sırasında çerçevesinde bulunanlara biyolojik, kimyasal, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden az veya çok zarar veren veya vermesi muhtemel olan ya da doğal kaynakların kirlenmesine sebep olabilecek müesseseler gayrisihhi müessese olarak adlandırılmaktadır. Gayrisihhi müesseseler de kendi içlerinde birinci, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseseler olarak üçe ayrılmaktadırlar. Konutlardan ve insan ikametine mahsus diğer yerlerden mutlaka uzak bulundurulmaları gereken müesseseler birinci sınıf gayrisihhi müessese olarak adlandırılırken, konutlardan ve insan ikametine mahsus diğer yerlerden mutlaka uzak bulundurulmaları gerekmeyen, bununla birlikte müessesenin faaliyetinin gerektirdiği durumlarda izin verilmeden önce civarında ikamet edenlerin esenlik ve istirahatı hususunda konumu, tesisatı ve vaziyeti itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşması için inceleme yapılması gerekli müesseseler ikinci sınıf gayrisihhi müessese olarak adlandırılmaktadırlar. Bu kapsamda, söz konusu müesseseler: (i) geçerli bir işyeri açma ve çalışma ruhsatı kapsamında faaliyet göstermeli ve (ii) işletmenin faaliyet alanında gerekli mesleki niteliklere sahip bir yönetici atamalıdır. Belediyeler, hijyenik ve hijyenik olmayan tesisleri denetleme ve bu tesislerin kamu sağlığı ve çevre bakımından tehlike arz etmesi halinde, söz konusu tesisin faaliyetlerinin geçici veya kalıcı olarak durdurulması dahil olmak üzere gerekli tedbirleri almaya yetkilidir.

24.04.1957 tarihli ve 9593 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 6948 sayılı Sanayi Sicil Kanunu uyarınca, sanayi işletmeleri bir maddenin vasfı, şekil, hassa veya terkiibini makine, cihaz, tezgâh, alet veya diğer vasıta ve kuvvetlerin yardımı ile veya sadece el emeği ile kısmen veya tamamen değiştirmek veya bu maddeleri işlemek suretiyle devamlı ve seri halinde imal veya istihsal eden yerlerle madenlerin çıkarılıp işlendiği yerler olarak tanımlamaktadır. Sanayi Sicil Kanunu uyarınca, sanayi işletmelerinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından tutulan sanayi siciline kaydının yapılması ve işletme adına sanayi sicil belgesi düzenlenmesi mecburidir. Ek olarak bir işletmenin birden fazla üretim yerinin olması halinde her üretim yerinin ayrı ayrı sanayi siciline kaydolma yükümlülüğü bulunmaktadır. Sanayi siciline kayıtlı olan işletmeler bir senelik faaliyetlerini yıllık işletme cetveli üzerinde göstermek ve bu cetveli takvim senesi sonundan itibaren en geç dört ay içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’na elektronik ortamda

sunmak zorundadır. Sanayi sicil belgesi bulunmaksızın faaliyet gösteren sanayi tesislerine kanunda öngörülen idari para cezası uygulanmaktadır.

Sanayi Sicili Kanunu ve Sanayi Sicil Tebliği çerçevesinde sanayi sicil belgesi tanzimi için gerekli ve imalat, ticaret, inşaat ve hizmet alanlarında faaliyet gösteren esnaf ve sanatkarlara ait bilgilerle, makine ve tesisat, yıllık üretim kapasitesi, kapasite hesabı, yıllık tüketim kapasitesi gibi bilgileri gösteren ve onayından itibaren bir kapasite raporu temin edilmesi gerekmektedir.

5596 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu

Gıda ve Yem Kanunu, gıda ve yem güvenilirliğini, halk sağlığını, bitki ve hayvan sağlığını ve hayvan ıslahı ve refahını, tüketici menfaatleri ile çevrenin korunmasını da dikkate alarak korumak ve sağlamak amacıyla yürürlüğe girmiştir. Gıda ve Yem Kanunu gıda ve yeme ilişkin olup gıda ve yem güvenirliliği, gıda ve yem güvenirliliğinin sağlanmasına ilişkin sorumluluklar, gıda kodeksi, etiketleme ve izlenebilirlik, sunum ve reklam ve tüketici haklarının korunması hususlarını düzenlemektedir. Gıda işletmecisi, piyasaya arz ettiği ürünle ilgili risklerin önlenmesi, azaltılması veya ortadan kaldırılmasından sorumlu olup, bunlara ilişkin tedbirlerin alınmasına ilişkin olarak Tarım ve Orman Bakanlığı'yla iş birliği yapar.

Bu doğrultuda;

- Gıda, gıda ile temas eden madde ve malzeme ve yem ile ilgili faaliyet gösteren işletmeciler, kendi faaliyet alanının her aşamasında Gıda ve Yem Kanunu'nda belirtilen şartları sağlamak ve bunu doğrulamakla yükümlüdür.
- Gıda ve yem işletmecisi ürettiği, işlediği, ithal ettiği, satışını veya dağıtımını yaptığı bir ürünün, gıda ve yem güvenirliliği şartlarına uymadığını değerlendirmesi veya buna ilişkin makul gerekçeleri olması durumunda, söz konusu ürünü kendi kontrolünden çıktığı aşamadan başlamak üzere, toplanması için gerekli işlemleri derhal başlatmak ve konu ile ilgili Tarım ve Orman Bakanlığı'nı bilgilendirmek zorundadır.
- Gıda ve yem işletmecisi, faaliyeti ile ilgili istenen kayıtları güncel tutmak, istendiğinde Tarım ve Orman Bakanlığı'na sunmak zorundadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı, resmî kontrol sonucu, mevzuat şartlarını taşımadığı, insan, hayvan veya bitki sağlığı açısından tehlike oluşturduğu tespit edilen ürünlerle ilgili ürünün piyasaya arzı, taşınması, ülkeye girişi ve çıkışının kısıtlanması veya yasaklanması, satışının durdurulması veya piyasadan toplanması veya ilgili ürünlerin itlaf ve imha edilmesi gibi önlemler ve tedbirler almaya yetkilidir.

Ayrıca Gıda ve Yem Kanunu çerçevesinde gıda maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten işyerlerinde, üretimin niteliğine göre belirlenen nitelikli personellerden en az bir adet istihdam edilmesi zorunludur. İlgili istihdam yükümlülüğüne ilişkin usul ve esasların detayları 2019/48 sayılı Gıda ve Yem İşletmelerinde Çalıştırılması Zorunlu Meslek Gruplarının Belirlenmesine Dair Tebliğ'de düzenlenmiştir. İlgili Tebliğ'in "İşin Nevine Göre Personel Çalıştırmak Zorunda Olan Gıda ve Yem İşletmeleri ile Bu İşletmelerde Çalışabilecek Lisans Eğitimi Almış Meslek Mensuplarını gösterir EK-1 uyarınca un, irmik, bulgur, pirinç, makarna, bisküvi üreten işletmeler (30 beygir üzeri motor gücü bulunan veya toplam 10 kişiden fazla personel çalıştıran işletmeler) gıda mühendisi, ziraat mühendisi, kimya mühendisi, kimyager, gıda teknologu, biyolog istihdam etmekle yükümlüdür.

İşletme Kayıt Belgesi

13.06.2010 tarihli ve 27610 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5996 sayılı Gıda ve Yem Kanunu ve 17.12.2011 tarihli 28145 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gıda İşletmeleri

Yönetmeliği uyarınca gerek kâr amaçlı gerekse de kâr amacı güdülmeden kamu kurum kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından işletilen, gıdaların üretildiği/işlendiği/muhafaza edildiği/depolandığı/nakledildiği/satıldığı/servis edildiği herhangi bir aşaması ile ilgili herhangi bir faaliyeti yürüten işletmeler gıda işletmeleridir.

Gıda İşletmeleri Yönetmeliği'nin EK-1'inde yer alan işletmeler dışında kalan diğer işletmeler kayıt kapsamında olup T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın İl Müdürlüğü'ne başvurmakla ve işletme kayıt belgesi almakla yükümlüdür. İşletme kayıt belgesinin alınmaması halinde Gıda ve Yem Kanunu uyarınca gıda tesislerine 2024 yılı için 16.120,73 TL idari para cezası uygulanır.

Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği

Gıda kodeksi, gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerle ilgili asgarî teknik ve hijyen kriterleri, bitki koruma ürünü ve veteriner ilaç kalıntıları, katkı maddeleri, bulaşanları, numune alma, ambalajlama, etiketleme, nakliye, depolama esasları ve analiz metotlarını belirlemektedir. Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği uyarınca gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemeler için ilgili yatay ve dikey gıda kodeksi hükümlerine uyulması zorunludur. İlgili mevzuat hükümlerine aykırılık halinde Gıda ve Yem Kanunu'nda öngörülen ve yukarıda açıklanan yaptırımlar söz konusu olacaktır.

Gıda Hijyeni Yönetmeliği

17.12.2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gıda Hijyeni Yönetmeliği hükümleri uyarınca gıdaların taşınması ve depolanmasında gıda işletmecisinin birincil üretim aşaması dahil üretim, işleme ve dağıtımın tüm aşamalarında gıda hijyenini sağlamak üzere uyması gereken genel hijyen kuralları ile sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir. Gıda işletmecisi üretim, işleme ve dağıtım aşamalarının hepsinde hijyen gerekliliğinin sağlanmasından sorumludur. Gıda Hijyeni Yönetmeliği'nin 6. Maddesi uyarınca gıda üreticisinin hijyen konusunda teknik düzenlemeleri içeren Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yayımlanan "iyi uygulama kılavuzları"na uyulması gerekmektedir. Gıda ve Yem Kanunu'na ve Gıda Hijyeni Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanan bu kılavuzlardaki esaslara uyumlu olmayan hijyen koşullarında üretim yapan üreticilerin gıda ürünleri uygunsuz olarak kabul edilmektedir. Gıda işletmecisi, işletmesinin faaliyet alanı ve büyüklüğüne uygun olarak uyguladığı tedbirlere ilişkin kayıt tutmak ve muhafaza etmek, talep edildiğinde Tarım ve Orman Bakanlığı ve alıcıya ibraz etmekle yükümlüdür. İlave olarak gerekli durumlarda, gıdanın uygun sıcaklıklarda muhafazası için yeterli kapasitede depolama şartları ile uygun sıcaklık kontrollü muameleyi, sıcaklıkların izlenmesini ve gerekli durumlarda kaydedilmesini sağlar. Üretilen gıdaların taşınması esnasında taşıma araçlarının ve/veya konteynerlerin içindeki kapların, gıdadan başka herhangi bir maddenin taşınmasında kullanılması yasaktır. Bu tür konteynerler, gıdanın taşınması için kullanıldığını göstermek amacıyla, "Yalnız Gıda İçindir." ibaresi ile işaretlenmelidir.

Gıda Ambalajı ve İzlenebilirliği

Gıda ve Yem Kanunu çerçevesinde 29.12.2011 tarihli ve 28157 3'üncü mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliği'nde yer alan koşullara uygun olarak piyasaya arz edilecek gıda ve yem, izlenebilirliği sağlamak amacıyla etiketlenmek veya Tarım ve Orman Bakanlığı'nca belirlenecek bilgi ve belgelerle uygun şekilde tanımlanmak zorundadır. Gıda ile ilgili özel mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, gıdanın ve yemin şekli, görünümü, ambalajı, kullanılan ambalaj malzemesi, tasarlanma ve sergilenme

şekli, her tür yazılı veya görsel basın aracılığı ile sunulan bilgi dâhil, etiketlenmesi, tanıtımı, reklâmı ve sunumu tüketiciyi yanıltıcı şekilde yapılamayacaktır. İlgili mevzuat hükümlerine aykırılık halinde Gıda ve Kanunu'nda öngörülen ve yukarıda açıklanan yaptırımlar söz konusu olacaktır.

Bitki Karantinası / Fumigasyon

19.06.2011 tarihli ve 27969 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bitki Karantinası Fumigasyon Yönetmeliği bitki, bitkisel ürün, bitkisel sanayi ürünü ve orman ürünlerinin bulundukları, taşındıkları ve yetiştirildikleri ortamların zararlı organizmalardan arındırılması, miktar ve kalite kayıplarının önlenmesi, fumigasyon işlerini yapacak personelin belirlenmesi, yetiştirilmesi ve yetkili kılınmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektedir. Yönetmelik uyarınca Zirai Fumigasyon Ruhsatını almış olan şirketler tarafından ithal ve ihraç edilecek bitki ve bitkisel ürünlerin, zirai mücadele ilaç ve aletlerinin zirai karantina şartlarına göre kontrolleri yapılmakta, aynı zamanda ithal ve ihraç edilecek zirai ürünlerin ve depolarının fumigasyonu ve dezenfeksiyonu gerçekleştirilmektedir.

Çevre Mevzuatı

11.08.1983 tarihli ve 18132 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2872 sayılı Çevre Kanunu, çevreyi korumak için teşebbüsler tarafından alınması gereken tedbirlerin genel hatlarını ve bu tedbirlere uymamanın sonuçlarını düzenlemektedir. Şirket'in hukuka uygun bir biçimde işletilebilmesi çevre mevzuatı kapsamında bazı ek izin ve onayların alınmasına bağlıdır. Söz konusu mevzuatta belirtilen yükümlülüklerin ihlali, Şirket faaliyetlerinin geçici veya kalıcı olarak durdurulmasına ve/veya idari para cezası verilmesine neden olabilecektir.

Çevre Kanunu uyarınca her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolama, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır. Kanun kapsamında ilgililer; kirlenmeyi önlemek, kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Çevre Kanunu uyarınca ilgili işletmelere, çevresel etki değerlendirmesine, çevre izinlerine, tehlikeli kimyasal ve atıklara ve gürültü kontrolüne ilişkin çeşitli yükümlülükler getirilmiştir. İlgili yükümlülükler, aşağıda ayrı ayrı belirtilen ikincil mevzuat hükümleri ile detaylandırılarak uygulanmaktadır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi

Çevreyi kirlenme riski taşıyabilecek faaliyetlerde bulunan işletmeler, Çevre Kanunu madde 11 kapsamında 29.07.2022 tarihli ve 31907 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan ÇED Yönetmeliği uyarınca ÇED raporu almak ve çeşitli çevre lisansları ve ikincil mevzuat kapsamında gereken ilgili diğer lisansları almakla yükümlüdür. ÇED Yönetmeliği kapsamında, ilgili projenin çevresel etkilerinin değerlendirilmesi bakımından Çevre Bakanlığı tarafından dört şekilde karar verilmesi mümkündür:

Çevresel etki değerlendirilmesi gerekli değildir kararı ("ÇED Gerekli Değildir" kararı) ilgili Yönetmelik EK-2'deki listede yer alan çevresel etkileri ön inceleme ve değerlendirilmeye tabi projelerin çevresel etkilerinin incelenerek çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleştirilmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirtilen karardır. "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilen proje için 5 yıl içinde mücbir sebep bulunmaz.

- Çevresel etki değerlendirilmesi gereklidir kararı (“ÇED Gereklidir” kararı), Yönetmelik Ek-2’deki listede yer alan çevresel etkileri ön inceleme ve değerlendirmeye tabi projelerin çevresel etkilerinin incelenerek, çevresel etkilerinin daha detaylı incelenmesi amacıyla çevresel etki değerlendirmesi raporu hazırlanmasının gerektiğini belirten karardır. Çevre Bakanlığı’nın bir projeye ilişkin “ÇED Gereklidir” kararı vermesi üzerine, anılan projeye ilişkin olarak ÇED raporu hazırlanması gerekmektedir. ÇED Raporu, ÇED Yönetmeliği’nin ekindeki ilgili forma uygun olarak hazırlanarak, Çevre Bakanlığı tarafından kurulan ilgili komisyona sunulur.
- Çevresel etki değerlendirilmesi olumlu kararı (“ÇED Olumlu” kararı), ÇED Raporu hakkında ilgili komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeyde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten karardır. “ÇED Olumlu” kararı verilen proje için beş yıl içinde mücbir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması durumunda “ÇED Olumlu” kararı geçersiz sayılır.
- Çevresel etki değerlendirilmesi olumsuz kararı (“ÇED Olumsuz” kararı) ise, ÇED Raporu hakkında komisyonca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çere üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri nedeniyle gerçekleştirilmesinde çevre açısından sakınca görüldüğünü belirten karardır.

“ÇED Olumlu” veya “ÇED Gerekli Değildir” kararı bulunan ve eşik değeri olan projelerde yapılacak kapasite artışı ve/veya alan genişletilmesinin planlanması durumunda, her bir kapasite artışı miktarının mevcut proje kapasite ile toplanması ve bu toplamın ÇED Yönetmeliği’nin EK-1’inde yer alan eşik değerde olması ya da üzerinde kalması durumunda ÇED Yönetmeliği’nin 8. maddesi kapsamında; EK-2’deki listede yer alan eşik değer ve üzerinde kalması durumunda ÇED Yönetmeliği’nin 16. maddesi kapsamında yeniden başvuru yapılması gerekmektedir.

10.09.2014 tarihli ve 29115 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ÇİL Y, çevre izin ve lisanslarına tabi işletmeleri iki kategoride sınıflandırmaktadır. Bunlar: çevre üzerinde kirlilik yaratma etkisi fazla olan faaliyetlerde bulunan işletmeler ve çevre üzerinde kirlilik yaratma etkisi olan faaliyetlerde bulunan işletmelerdir. Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği’nin 5. maddesi uyarınca çevreyi kirlilettiği etkisi olan faaliyetlerde bulunan işletmelerin faaliyette bulunabilmeleri için ilk olarak geçici faaliyet belgesi almaları gerekmektedir. Geçici faaliyet belgesi alan işletmelerin, belge tarihinden itibaren bir yıl içerisinde faaliyetleri uyarınca belirlenecek şekilde: “Çevre İzin Belgesi” (hava emisyon, derin deniz deşarj, atıksu ve gürültü kontrol faaliyetlerine ilişkin olarak düzenlenen) veya “Çevre İzin ve Lisans Belgesi” (yukarıda belirtilen çevre izni ve atıkların toplanması, geri dönüştürülmesi ve boşaltılması için gereken izinlerden oluşan ve geri dönüştürülen kaynaklar kullanılarak yapılan üretim faaliyetlerine ilişkin olarak düzenlenen) almak için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü’ne müracaat etmesi gerekmektedir.

geçici faaliyet belgesi düzenlenene kadar faaliyette bulunamazlar.

Tesis faaliyet konusu bakımından ÇİLY uyarınca çevreye kirletici etkisi yüksek düzeyde olan, çevreye kirletici etkisi olan işletmeler kategorisinde yer almıyor veya çevreye kirletici etkisi olmasına rağmen belirlenen sınır değerlerini aşmıyor ise Çere İzni Kapsam Dışı yazısı düzenlenmektedir. Kapsam dışı yazısı almaya hak kazanamamış tesislerin Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgesi olmadan faaliyet göstermeleri halinde ilgili tesislerin faaliyetleri Çevre Kanunu uyarınca süresiz durdurulur ve aykırılığın çeşidine göre idari para cezasına çarptırılırlar.

“Çevre İzni Belgesi” veya Çevre İzni ve Lisans Belgesi” veriliş tarihinden itibaren 5 yıl süre boyunca geçerlidir. Çevre Bakanlığı Çevre Kanunu’nda veya ikincil mevzuatta belirtilen yükümlülükler uymayan işletmelere uyarıda bulunabilir ve meydana gelen ihlalin giderilmesi için ilgili işletmeye süresi 1 yılı aşmayan bir düzeltme süresi verebilir. İhlalin devam etmesi halinde Çevre Bakanlığı işletmenin faaliyetlerinin tamamının veya bir kısmının, geçici veya kalıcı olarak durdurulmasına karar verebilir. Çevre Kanunu hükümlerini ihlal eden işletmeler her ihlalin niteliği doğrultusunda değişiklik gösteren miktarda idari para cezalarına tabi tutulabilir. Buna ek olarak, Çevre Bakanlığı tarafından yapılan bir denetim sırasında denetçilere yanlış veya yanıltıcı bilgi verilmesi, sorumlulara altı aydan bir yıla kadar hapis cezası verilmesine neden olabilir.

Çevre Danışmanlık Hizmetinin Alınması

01.11.2022 tarih ve 32000 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik kapsamında ÇİLY EK-1 listesinde yer alan işletmelerin (i) Çevre Bakanlığı’ndan yeterlik belgesi alarak çevre yönetim birimlerini kurma veya (ii) danışmanlık firmalarından çevre yönetimi hizmeti alma yükümlülükleri; ÇİLY EK-2 listesinde yer alan işletmelerin ise en az bir personeli sürekli istihdam etmek veya Çevre Bakanlığı’ndan yeterlik belgesi alarak çevre yönetim birimlerini kurmak veya çevre danışmanlık firmalarından çevre yönetimi hizmeti almak yükümlülükleri bulunmaktadır. Şirket’in Merkez Fabrikası ÇİLY EK-2 uyarınca toplam yakma sistemi ısı gücü 1 MW ve daha fazla ve 100 MW dan daha az olan ve yakıt olarak katı, sıvı yakıt ve biyokütlenin kullanıldığı tesisler kapsamında ve Burhan OSB Fabrikası ÇİLY EK-1 uyarınca üretim kapasitesi 100 ton/gün ve daha fazla olan, bitkisel veya hayvansal ürünlerin işlendiği, işlenerek ya da doğrudan konserve yapıldığı veya ambalajlandığı tesisler kapsamında kalmakta olduğundan çevre danışmanlık firmalarından çevre yönetimi hizmeti almakla yükümlüdür.

Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği

03.07.2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hava Kirliliği Yönetmeliği kapsamında sanayi ve enerji üretim tesislerinin faaliyeti sonucu atmosfere yayılan is, duman, toz, gaz, buhar ve aerosol halindeki emisyonları kontrol altına almaya, insan ve çevresini hava alıcı ortamındaki kirlenmelerden dolayı oluşacak tehlikelerden korumaya ve hava kirlenmesi sebebiyle ortaya çıkan umuma ve komşuluk münasebetlerine önemli zararlar veren olumsuz etkileri gidermeye ve etkilerin ortaya çıkmasını engellemeye dair usul ve esaslar düzenlenmektedir. Yönetmelik kapsamında “hava emisyon” çevre izni veya emisyon izni bulunan işletmelerin, izni öngörülmüş olan verilerden herhangi bir sapma olup olmadığına dair her iki yılda bir rapor hazırlaması gerekmektedir. Hava Kirliliği Yönetmeliği uyarınca emisyon ölçüm raporlarını eksiksiz ve zamanında vermeyen tesisler ve izne tabi tesisler bakımından izni belgesinde ve yönetmelikte belirlenen emisyon standartlarına ve sınırlamalara aykırılık olan tesisler hakkında Çevre Kanunu uyarınca 2024 yılı için 464.585 TL idari para cezası uygulanmaktadır.

Atık Yönetimi

02.04.2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği uyarınca, faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi, kurum, kuruluş ve işletme ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işlem, karıştırma veya diğer işlemleri yapan gerçek veya tüzel kişiler “atık üreticisi”; atık üreticisi ya da atığı zilyetliğinde veya mülkiyetinde bulunduran gerçek veya tüzel kişiler ise “atık sahibi” olarak kabul edilmiştir.

Atık Yönetimi Yönetmeliği’nin 9. maddesi çerçevesinde atık üreticileri (i) atık üretimini en az düzeye indirecek şekilde gerekli tedbirleri alma, (ii) atıkların ayrı toplamakla ve geçici depolamakla, (iii) ürettiği atıklara ve atıkların önlenmesi ile azaltılmasına yönelik olarak hazırlamakla yükümlü olduğu atık yönetim planını hazırlayarak il müdürlüğüne sunmakla ve onay almakla, (iv) ürettiği atıklar için Çevre Bakanlığı tarafından belirlenen esaslar doğrultusunda kayıt tutmak ve uygun ambalajlama ve etiketleme yapmakla, (v) ürettiği atıkların toplanması, taşınması ve geçici depolanması gibi işlemlerden sorumlu olan çalışanlarının eğitimini sağlamakla, sağlık ve güvenlik ile ilgili her türlü tedbiri almakla, (vi) atık beyan formunu bir önceki yıla ait bilgileri içerecek şekilde her yıl Ocak ayı itibariyle başlamak üzere en geç Mart ayı sonuna kadar Çevre Bakanlığı hazırlanan çevrimiçi uygulamalar kullanarak doldurmak, onaylamak, çıktısını almak ve beş yıl boyunca bir nüshasını saklamakla, (v) atığın niteliğinin belirlenmesi, toplanması, taşınması ve işlenmesi için yapılan harcamaları karşılamakla ve (vi) ürettiği atıklara ve atıkların önlenmesi ile azaltılmasına yönelik olarak hazırlamakla yükümlü olduğu atık yönetim planını hazırlayarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü’ne sunup onay almakta yükümlüdür. Hazırlanan endüstriyel atık yönetim planı sadece ÇİLY EK-1’de yer alan işletmeler tarafından il müdürlüğünün onayına sunulur. Diğer atık üreticileri güncel atık yönetim planlarını denetim esnasında sunulmak üzere hazır bulundurmakla yükümlüdür.

Atık Yönetimi Yönetmeliği, atıkların, atık üreticisi tarafından işleme tesislerine ulaştırılmadan önce güvenli bir şekilde bekletilmesini geçici depolama olarak tanımlamıştır. Atık Yönetimi Yönetmeliği’nin 13. maddesi uyarınca atıklar üretildikleri yerde türlerine göre belirlenmiş kriterlere uygun şekilde geçici depolanırlar. Geçici depolama işlemi, kural olarak atığın üretildiği tesis veya kuruluşun sınırları içinde yapılır. Tıbbi atıklar ile ambalaj atıkları hariç olmak üzere, tesis/kuruluş sınırları içinde uygun yer bulunmadığının il müdürlüğü tarafından tespiti durumunda üreticiye ait il sınırları içerisinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü’nden uygunluk alınmış olan bir alanda güvenli bir şekilde geçici depolama yapılabilir.

Ayda bin kilogram veya daha fazla tehlikeli atık üreten atık üreticilerin, tehlikeli atıklarını geçici depoladıkları alan veya konteynerleri için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü’nden geçici depolama izni almaları gerekmektedir. Ayda bin kilogramdan daha az tehlikeli atık üreten atık üreticilerinin, tehlikeli atıklarını depolayacakları alanlar ile ambalaj atığı, tehlikesiz atık ve tıbbi atık geçici depolama alanları/konteynerleri geçici depolama izninden muaf tutulmuşlardır. Buna ilaveten miktarına bakılmaksızın tehlikeli atıkların toplanması, taşınması, ara depolanması, geri kazanımı, yeniden kullanılması, bertarafı ve prosten kaynaklanan tehlikeli atıkların geçici depolanması faaliyetlerinde bulunanlar faaliyetleri nedeniyle oluşacak bir kaza dolayısıyla üçüncü şahıslara verebilecekleri zararlara karşı tehlikeli atık malî sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadırlar.

Tıbbi Atık Yönetmeliği

25.01.2017 tarihli ve 29959 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında, Şirket Merkez Fabrikası’ndaki atıklarına ilişkin olarak tıbbi atık üreticisi konumundadır. Bu kapsamda Şirket tarafından, ilgili tıbbi atıkların Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği’ne uygun olarak toplanması, taşınması ve bertaraf edilmesi konusunda

gerekli tedbirler alınmakta ve Şirket'in olağan operasyonları ile üretim faaliyetleri kapsamında mevzuata uygun şekilde hareket etmek amacıyla çalışmalar sürdürülmektedir.

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin 9. maddesi çerçevesinde atık üreticileri (i) atıkları kaynağında en aza indirecek sistemi kurmak ve tıbbi atıkların, çevre ve insan sağlığına olabilecek zararlı etkilerinin azaltılması için gerekli tedbirler almakla, (ii) tıbbi atıkların toplanması ve bertarafı amacıyla ilgili belediye ile protokol yapmakla, (iii) tıbbi, tehlikeli, tehlikesiz, ambalaj, belediye atıkları ve diğer atıkları birbiriyle karıştırmadan kaynağında ayrı toplamakla, (iv) herhangi bir kimyasalla muamele görmüş patolojik atıkları diğer tıbbi atıklardan ayrı toplamakla, (v) farklı türden atıkların karıştırılmadan ayrı toplanması ve tıbbi atıkları toplarken teknik açıdan gerekliliğini karşılayan torbaları ve kapları kullanmakla, (vi) günlük 1 kilogramdan fazla tıbbi atık üretilmesi durumunda tıbbi atıklarını Bakanlığın sistemlerini kullanarak teslim etmekle, günlük 1 kilografa eş tıbbi atık üretilmesi durumunda tıbbi atık alındı belgesi ya da makbuzu kullanılmasıyla, (vii) ayrı toplanan tıbbi atıkları sadece bu iş için tahsis edilmiş kapaklı konteyner/kap/kova ile tıbbi atık geçici deposuna/konteynerine taşımakla, (viii) ürettiği atıkların toplanması, taşınması ve geçici depolanması gibi işlemlerden sorumlu olan çalışanlarının eğitimini sağlamakla, en fazla altı ayda bir sağlık kontrolünden geçirmek ve diğer koruyucu tedbirleri almakla, (ix) tıbbi atıkların yönetimiyle görevli personelin özel koruyucu giysilerini ve ekipmanlarını temin etmek ve kullanılmasını sağlamakla, (x) mahalli çevre kurulu tarafından belirlenen atıklarının toplanması, taşınması, sterilizasyonu ve bertarafı için gerekli harcamaları karşılamakla ve ürettikleri atıkların toplanması, taşınması, sterilizasyonu ve bertarafı için gerekli harcamaları, bertaraf edene ödemekle, tıbbi atık bertaraf ücretinin ödenmemesi durumunda, bu bedeli 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre sağlık kuruluşlarından tahsil etmekle, (xi) oluşan tıbbi atık miktarıyla ilgili bilgileri düzenli olmak kaydıyla kayıt almakla, (xii) atık beyan formunu bir önceki yıla ait bilgileri içerecek şekilde her yıl Ocak ayı itibarıyla başlamak üzere en geç Mart ayı sonuna kadar T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan uygulamalar kullanarak doldurmak, onaylamak, çıktısını almak ve beş yıl boyunca bir nüshasını saklamakla yükümlüdür.

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği

26.06.2021 tarihli ve 31523 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği uyarınca ise Şirket, ambalaj atıklarının kontrolünü sağlamak ve çevreye zararını en aza indirmek, ambalaj ve ambalaj atıklarının çevre ve insan sağlığına zararlı olabilecek etkilerinin azaltılması için gerekli tedbirleri almak ve Çevre Bakanlığı'nın ambalaj bilgi sistemine kayıt olarak her yıl Mart ayı sonuna kadar sistem üzerinde bildirimleri sunmak ve Depozito Yönetim Sistemi kapsamında yer alan ambalajları için Türkiye Çevre Ajansı'na kayıt olmakla ve talep edilen bilgi ve belgeleri vermekle yükümlüdürler. İlgili mevzuata aykırılık halinde Çevre Kanunu, 52216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında çeşitli idari para cezaları ile yaptırımlar uygulanması öngörülmektedir. Çevre Kanunu uyarınca depozito uygulanmadan yıllık piyasaya sürülen ambalaj için piyasaya sürenlere ton başına 2024 yılı için 796,23 TL idari para cezası uygulanmaktadır. Ambalaj atığı üretenler, ambalaj atıkların biriktirilmesi, geçici depolanmasına, toplayıcılara teslim edilmesine, taşınmasına ve geri kazanımın sağlanması yönelik olarak Atık Yönetim Yönetmeliği ve Sıfır Atık Yönetmeliği hükümlerine uymakla yükümlü olup, ambalaj atıklarını sınıf atık yönetim istemi uygulamasına ve İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planlarına uygun olarak toplamak zorundadır.

Ek olarak, Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelik uyarınca Çevre Kanunu'nun EK-1 altında listelenen ürünlere ilişkin olarak piyasaya sürenler/ithalatçılar ürünün cinsine bağlı

Armada Gıda
Toroslar Mh. Atatürk 12 Bulvarı
Tel: +90 324 238 07 29 Fax: +90 324 238 07 29
www.armada.com.tr

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

olarak belirlenen geri kazanım katılım payını ödemekle yükümlüdürler. Çevre Kanunu'nun EK-1 uyarınca ürünlerini ambalajlar ile ambalajlayarak/ambalajlatarak piyasaya sürenler için geri kazanım katılım payı yükümlülüğü oluşmaktadır. Yönetmelik kapsamındaki ürünleri yurt içinde piyasa arz edenler piyasaya arz etmiş oldukları ürünleri Çevre Kanunu EK-1'inde yer alan liste kapsamında sınıflandırmakla, piyasaya sürdüğü ürünü kayıt altına almakla ve ürünlere ilişkin geri kazanım katılım paylarını Çevre Bakanlığı tarafından ilan edilen birim ücretler üzerinden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen esaslara göre ödemekle yükümlüdürler.

Sıfır Atık

12.07.2019 tarihli ve 30829 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sıfır Atık Yönetmeliği, sıfır atık sistemi kurması zorunlu olan ve gönüllülük esasına dayalı olarak sıfır atık sistemi kurmak isteyen işletmelere ilişkin hususları düzenlemektedir. Bu kapsamda ÇED Yönetmeliği kapsamında ÇED uygulamasına tabi işletmeler ve seçme eleme kriterine tabi işletmelerin sırasıyla 31.12.2020 ve 31.12.2021 tarihleri itibarıyla sıfır atık sistemine geçmesi ve Sıfır Atık Belgesi alması zorunludur.

Sıfır atık yönetim sistemini kuran tesisler, sorumluluk alanları dahilindeki tüm kişi ve kuruluşları atıkları türlerine göre ayırmaya ve ayrı biriktirmeye teşvik etmekle, israfi önlemeye yönelik çalışmalarda bulunarak atık oluşumunun önlenmesini veya azaltılmasını sağlamakla, sıfır atık sistemine ilişkin Çevre Bakanlığı tarafından çıkarılan kılavuzlara uymakla ve hizmetlerini bu kılavuzlara entegre etmekle, sıfır atık yönetim sistemini sorumluluk alanındaki tüm kişi ve kuruluşlara ilan yoluyla duyurmakla, sıfır atık yönetim sisteminin yaygınlaştırılması ve bu konudaki farkındalığın artırılmasına yönelik eğitim faaliyetleri yapmakla, sıfır atık bilgi sistemine kaydolarak gerekli bilgi ve belgeleri sisteme kaydetmekle yükümlüdür. Çevre Kanunu gereği sıfır atık sistemine geçmesi zorunlu olan işletmelerin sıfır atık sistemine geçmemesi halinde 2024 itibarıyla 96.226 TL idari para cezası uygulanmaktadır.

BEKRA Bildirimi

02.03.2019 tarih ve 30702 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik uyarınca, yönetmelik ekinde bulunan kimyasal maddeleri barındıran kurumların bulundurmış olduğu maddeleri ve bu maddelerin miktarlarını Çevre Bakanlığı'na bildirmeleri gerekmektedir.

İşletmeler yönetmeliğin EK-3'ü uyarınca a) tehlikeli madde bildirimini yapmak, b) büyük kazalar hakkında yetkili otoritelere bilgi vermek, c) yangın, patlama ve toksik yayılım kaynaklı tehlike ve risklerin değerlendirildiği büyük kaza risk değerlendirmesi yapmak, d) kuruluşta olası büyük endüstriyel kaza tehlikelerinin belirlenmesi ve bu tehlikelerden kaynaklanacak risklerin değerlendirilmesi amacıyla büyük kaza senaryo dokümanı hazırlamak, e) kuruluşun üst yönetiminin büyük endüstriyel kazaları önlemeye yönelik taahhüdünü ortaya koyan büyük kaza önleme politikası oluşturmak ve uygulamak ve f) kuruluşta yürütülen faaliyetlerin ve proseslerin tanıtımının yapıldığı ve kuruluşta uygulanan güvenlik yönetim sistemi ile ilgili bilgilerin bulunduğu güvenlik raporu hazırlanmak gibi birtakım yükümlülüklerle ilişkin gerekli tüm tedbirleri almakla ve uygulamakla yükümlüdür.

İşletmecilerin BEKRA Bildirim Sistemi üzerinden tehlikeli maddelerin bildirimini yapmasının ardından, sistem otomatik olarak kuruluşun kapsamını belirlemektedir. İşbu belirlenme neticesinde işletmelerin her birinin kapsamı ve seviyesi "Üst Seviyeli Kuruluş", "Alt Seviyeli Kuruluş" ve "Kapsam Dışı" olacak şekilde sınıflandırılır. İşletmenin "Kapsam Dışı" çıkması durumunda sadece BEKRA Bildirimini yapması yeterli olup bahse konu yükümlülüklerle ilgili değildir. Kapsam dışı kuruluşların depolanan kimyasalların güvenlik bilgi formlarını, depolanan miktarlarını ve BEKRA hesaplamasını bünyesinde bulundurmaları yeterlidir.

Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği'nin EK-1 numaralı eki uyarınca NACE Kodu 10.39.04 faaliyeti için "az tehlikeli" işyeri kategorisine tabidir. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu madde 6 uyarınca bu işyerlerinin iş sağlığı güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirmesi gerekmektedir. İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede (a) mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dahil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar, (b) işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar, (c) risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır, (ç) çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır, (d) yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayatı ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

20.07.2013 tarih ve 28713 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personeli Yönetmeliği kapsamında iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevli işyeri hekimlerinin ve diğer sağlık personelinin nitelikleri, belgelendirilmeleri, eğitimleri, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektedir. İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personeli Yönetmeliği uyarınca işyeri hekimlerinin görevlerini yerine getirmek için (i) az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışan başına ayda en az 5 dakika, (ii) tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışan başına ayda en az 10 dakika ve (iii) çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışan başına ayda en az 15 dakika süreleri doğrultusunda görev yapması gerekmektedir.

29.12.2012 tarih ve 28512 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan İş Güvenliği Uzmanları Yönetmeliği kapsamında iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevli iş güvenliği uzmanlarının nitelikleri, eğitimleri ve belgelendirilmeleri, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları düzenlenmektedir. İş Güvenliği Uzmanları Yönetmeliği uyarınca iş güvenliği uzmanlarının görevlerini yerine getirmek için (i) az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışan başına ayda en az 10 dakika, (ii) tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışan başına ayda en az 20 dakika ve (iii) çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışan başına ayda en az 40 dakika süreleri doğrultusunda görev yapması gerekmektedir. İş güvenliği uzmanlarından; (C) sınıfı belgeye sahip olanlar az tehlikeli sınıfta, (B) sınıfı belgeye sahip olanlar az tehlikeli ve tehlikeli sınıflarda, (A) sınıfı belgeye sahip olanlar ise bütün tehlike sınıflarında yer alan işyerlerinde çalışabilirler.

Lisanssız GES İzimleri

30.03.2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve 12.05.2019 tarihli ve 30772 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği uyarınca, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sanayi tesisleri ve tarımsal sulama amaçlı tesisler tarafından bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücünün iki katı ile sınırlı olmak kaydıyla, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri ile ön lisans ve lisans alma ile şirket kurma yükümlülüklerinden muaftır.

Buna göre tesisin kurulacağı bölgede yetkili elektrik dağıtım şirketine yapılacak başvuru sonucunda olumlu bağlantı görüşü ve çağrı mektubu düzenlenmesi halinde lisanssız elektrik üretim faaliyeti gerçekleştirebilir. Lisanssız faaliyet, güneş enerjisi santralleri bakımından çatı, cephe ve arazi uygulaması şeklinde yürütülür. İlgili tesisin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından kabul tutanağının hazırlanması üzerine, lisanssız elektrik üretim faaliyeti yürütülebilir.

İmar Kanunu ve Yapı Ruhsatları ile Yapı Kullanım İzinleri

3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılar için belediye veya valiliklerden yapı ruhsatı (inşaat ruhsatı) alınması mecburidir. Ayrıca, yapı tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde ise bu kısımlarının kullanılabilmesi için, inşaat ruhsatını veren belediye veya valilik bürolarından yapı kullanma izni alınması gerekir.

Yapı Kullanma İzin Belgesi, imar mevzuatı kapsamında bir ruhsat niteliğinde değildir. Ancak İmar Kanunu Madde 31 kapsamında iskân alınmaması halinde yapılar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalandırılmayacaklardır. 03.07.2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’nin 64/6. maddesi kapsamında 5 yıllık ruhsat süresi içinde yapı kullanma izninin düzenlenmesi gerekmektedir. Aksi halde yapının ruhsatsız yapı olarak değerlendirilmesi riski bulunmaktadır. İmar Kanunu’nun 32. maddesine göre; kaçak yapı yapıldığının ilgili yönetim birimince belirlenmesi, uygulama sorumlusunca (fenni sorumlu tarafından) saptanarak bildirilmesi ya da bir biçimde kaçak yapı yapıldığının öğrenilmesi üzerine, ilgili belediye ya da il özel yönetimlerinde (valiliklerce), o andaki yapım durumu saptanır ve yapı mühürlenip yapımı durdurulur.

İmar Kanunu’nun 32. maddesi kapsamında, ruhsat alınmadan veya ruhsata aykırı yapılar sıfatıyla mühürlenmeleri riski bulunmaktadır ve İmar Kanunu madde 42 kapsamında ise ruhsat alınmadan veya ruhsata aykırı olarak yapılan yapıların sahiplerine aşağıdaki tablo kapsamda aykırı yapının her bir metrekaresi için yapının sınıfına göre değişen idari para cezası uygulanmaktadır.

OSB Yönetmeliği uyarınca yürürlüğe giren imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili yapı ruhsatı, yapı kullanma izni İmar Kanunu ve ilgili yönetmeliklerde belirtilen hususlar çerçevesinde OSB tarafından verilir, denetlenir. Ayrıca OSB Yönetmeliği’nde tahsis tarihinden itibaren bir yıl içinde gerçekleştirileceği yapıya ait projeleri OSB 'ye tasdik ettirerek yapı ruhsatı almayan katılımcılara yapılan tahsisin, OSB yönetim kurulu tarafından iptal edileceği düzenlenmiştir.

Fikri Mülkiyet Mevzuatı

6769 sayılı SMK marka, coğrafi işaret, endüstriyel tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin hakların korunmasını düzenlemektedir. SMK uyarınca markalara, patentlere, faydalı modellere ve endüstriyel tasarımlara SMK ile sağlanan koruma bu hakların tescili yoluyla mümkündür. SMK uyarınca tescilli markanın koruma süresi başvuru tarihinden itibaren on yıldır. Bu süre, onar yıllık dönemler halinde yenilebilir. Tescilli tasarımların koruma süresi başvuru tarihinden itibaren beş yıldır. Bu süre beşer yıllık dönemler halinde yenilenmek suretiyle toplam yirmi beş yıla kadar uzatılabilir. Patentin koruma süresi başvuru tarihinden başlamak üzere yirmi yıl, faydalı modelin koruma süresi ise on yıldır ve bu süreler uzatılamaz.

SMK uyarınca sınai mülkiyet hakları devredilebilir, miras yolu ile intikal edebilir, lisans konusu olabilir, rehin verilebilir, teminat olarak gösterilebilir, haczedilebilir veya diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Sınai mülkiyeti konu alan hukuki işlemler, yazılı şekle tabidir. Devir işlemlerinin geçerliliği, ancak noter tarafından onaylanmış şekilde yapılmış olmalarına bağlıdır. Şirket’in patentleri ve markaları SMK kapsamına girmektedir ve bunlara ilişkin hakların korunması tescile tabidir.

Veri Koruma

Türkiye’nin ilk veri koruma kanunu olan 6698 sayılı KVKK, 95/46/AT sayılı Avrupa Birliği Veri Koruma Direktifi örnek alınarak hazırlanmıştır. 07.10.2016 tarihi itibarıyla kişisel verilerin yasadışı yollarla toplanması, işlenmesi ve iletilmesi durumunda 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

tahtında idari para cezaları ve cezai yaptırımlar getirilmiştir. KVKK aşağıdaki önemli hükümleri içermektedir:

- kişisel bilgiler sadece veri sahibinin açık rıza vermesi halinde işlenebilir;
- veri sahipleri kendi kişisel verilerine erişme ve veri sorumlusuna başvurma hakkına sahiptir;
- ülke dışına veri transferi için veri sahibinin açık rızası gereklidir ve
- kuruluşlar bilgi güvenliği sağlamak için gerekli güvenlik önlemlerini almak zorundadır.

KVKK, kişisel veri işleyen tüm şirketler için geçerlidir ve gerçek kişi müşterilere, tedarikçilere ve çalışanlara ilişkin kişisel verileri kapsamaktadır. KVKK uyarınca veri sorumlusu, kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 06.07.2023 tarih ve 2022/1154 sayılı Kararı kapsamında:

- Yıllık çalışan sayısı 50'den çok veya yıllık mali bilanço toplamı 100 milyon TL'den çok olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları ile yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları;
- Yıllık çalışan sayısı 50'den az ve yıllık mali bilanço toplamı 100 milyon TL'den az olup ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları; ve
- Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu veri sorumluları 31.12.2021 tarihine kadar VERBİS'e kaydolmuş olmalıdır.

KVKK'da, aralarında hapis cezalarının, idari para cezalarının ve tazminatların da bulunduğu çeşitli yaptırımlar bulunmaktadır. KVKK'yı ihlal eden veri sorumluları, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezasını da kapsayan çeşitli cezalara çarptırılabilir. 2024 yılı için veri sorumlusunun (i) verilerin konusu olan kişiye gerekli bildirimlerde bulunmaması halinde 47.303 ila 946.308 TL; (ii) veri güvenliğiyle ilgili yükümlülüklerle uymadığı takdirde, 141.934 ila 9.463.213; (iii) Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun verdiği kararlara uymadığı takdirde 236.557 TL ile 9.463.213 TL; (iv) VERBİS kayıt yükümlülüğünü yerine getirmediği takdirde, 189.245 ila 9.463.213 TL arasında para cezasına çarptırılabilir. Söz konusu tutarlar her yıl yeniden değerlendirilme oranına göre artırılmaktadır. İlgili kişiler, veri sorumlularından ve veri işleyenlerden zararlarının tazminini talep etme hakkına sahiptirler.

Yatırım Teşvik Belgesi

19.06.2012 tarih ve 28328 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 15.06.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Yatırım Teşvik Kararı ve 20.06.2012 tarih ve 28329 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/1 sayılı Yatırım Uygulama Tebliği çerçevesinde yatırım teşvik sistemi, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi, üretim ve istihdamın artırılması, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve AR-GE içeriği yüksek bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesi, uluslararası doğrudan yatırımların artırılması, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması, kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesidir. Sistem kapsamında teşvik belgesi düzenlenenlere farklı teşvik uygulamaları doğrultusunda gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası, çeşitli vergi indirimleri, sigorta primi işveren hissesi desteği, yatırım yeri tahsisi, faiz veya kâr payı desteği, KDV iadesi, gelir vergisi stopajı desteği, sigorta primi desteği gibi destek unsurları sağlanabilmektedir.

Özel Güvenlik İzni

5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ve ilgili uygulama yönetmeliği uyarınca kişilerin silahlı personel tarafından korunması, kurum ve kuruluşlar bünyesinde özel güvenlik biriminin kurulması veya güvenlik hizmetlerinin özel güvenlik şirketlerinden hizmet satın almak suretiyle gördürülmesi özel güvenlik komisyonunun kararı üzerine valinin iznine bağlıdır. Özel güvenlik iznini almadan özel güvenlik görevlisi istihdam eden kişiler veya kuruluşların yöneticileri üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

AR-GE Merkezi

AR-GE Kanunu ve AR-GE Yönetmeliği kapsamında, AR-GE merkezi, AR-GE ve yenilik projelerini veya sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürütülen AR-GE ve yenilik faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kurulan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve en az elli tam zaman eşdeğer AR-GE personeli istihdam eden, yeterli AR-GE birikimi ve yeteneği olan birimleri ifade eder. AR-GE merkezlerinin AR-GE Kanunu ve AR-GE Yönetmeliğine uygun hareket etmesi gerekmektedir. AR-GE Merkezi statüsünde olan işletmelere çeşitli teşvik ve destekler uygulanmaktadır.

6.1.5. İhraççı faaliyetlerinin gelişiminde önemli olaylar:

Tarih	Gelişme ³
1993	• Şirket, “Armada Gıda Ticaret Sanayi Limited Şirketi” ünvanıyla 30.07.1993 tarihinde Fethi Kalıpçı SÖNMEZ (%50) ve Hamiyet SÖNMEZ (%50) ortaklığında, 200.000.000 TL kuruluş sermayesi ile kurulmuş olup 2.000 m ² kiralık depolarda ithalat ve ihracat faaliyetlerine başlamıştır.
1995	• Şirket, 1995 yılında WFP kuruluşunun kayıtlı tedarikçisi olmuştur.
1996	• Şirket’in kuruluş sermayesi olan eski para ile 200.000.000 TL olan sermayesi, 8.000.000.000 TL’ye nakden artırılmış olup söz konusu sermaye artırımını 01.07.1996 tarihinde tescil edilmiştir.
1997	• Şirket, 1997 yılında kendi mülkiyetindeki Homurlu/Mersin mevkiinde yer alan, 20.000 m ² arazi üzerine; mercimek işleme hattı ve eleme tesisini kurmuş olup depoları vasıtasıyla üretime başlamıştır. • Şirket, 1997 yılında UNRWA kuruluşunun kayıtlı tedarikçisi olmuştur.
1999	• Şirket, 1999 yılında ICRC kuruluşunun kayıtlı tedarikçisi olmuştur.
2000	• Muhittin Demir, Şirket’in hisselerini Hamiyet Sönmez’den devralmıştır ve Şirket ortaklık yapısı Fethi Kalıpçı SÖNMEZ (%50), Muhittin DEMİR (%50) şeklinde değişmiştir.
2001	• Şirket’in eski para ile 8.000.000.000 TL olan sermayesi, eski para ile 350.000.000.000 TL’ye nakden artırılmış olup söz konusu sermaye artırımını 15.01.2001 tarihinde tescil edilmiştir.

2002	Şirket'in eski para ile 350.000.000.000 TL olan sermayesi, 500.000.000.000 TL'ye iç kaynaklardan (dağıtılmayan Şirket kârları) artırılmış olup söz konusu sermaye artırımını 21.06.2002 tarihinde tescil edilmiştir.
2004	Şirket'in eski para ile 500.000.000.000 TL olan sermayesi, 1.500.000.000.000 TL'ye nakden artırılmış olup söz konusu sermaye artırımını 14.12.2004 tarihinde tescil edilmiştir. 2004 yılında Zeki SÖNMEZ Şirket'in hisselerini Muhittin DEMİR'den devralmıştır. Bu hisse devri ile Şirket ortaklık yapısı, Fethi Kalıpçı SÖNMEZ (%50) ve Zeki SÖNMEZ (%50) şeklinde değişmiştir.
2008	- Şirket'in eski para ile 1.500.000.000.000 TL olan sermayesi, 2.500.000 TL'ye artırılmış olup artırılan 1.000.000 TL'nin; 844.577.33 TL'si geçmiş yıl kârlarından, kalan 155.422.67 TL'si ise nakden ödenmiştir. Söz konusu sermaye artırımını 29.02.2008 tarihinde tescil edilmiştir. - Şirket'in 2.500.000 TL olan sermayesi, 5.000.000 TL'ye artırılmış olup artırılan 2.500.000 TL'nin; 775.000 TL'si enflasyon olumlu farkından, kalan 1.725.000 TL ise nakden ödenmiştir. Söz konusu sermaye artırımını 03.09.2008 tarihinde tescil edilmiştir.
2009	- Şirket, mevcut operasyonlarının merkezi olan 38.031 m² alana sahip Merkez Fabrikası'na taşınmıştır. - Şirket'in Merkez Fabrikası bünyesinde kurulu olan mercimek işleme hattı ve eleme tesisi kapasitesi arttırılmıştır. Kapasite günlük 100 tondan günlük 150 tona çıkmıştır. - Şirket'in 5.000.000 TL olan sermayesi, 5.600.000 TL'ye artırılmış olup artırılan 600.000 TL'nin; 487.22 TL'si sermaye düzeltme enflasyon olumlu farkından, 498.268,78 TL'si geçmiş yıl kârlarından, 101.244 TL'si 5811 sayılı kanuna istinaden oluşturulan fonun sermayeye ilavesinden karşılanmıştır. Söz konusu sermaye artırımını 27.08.2009 tarihinde tescil edilmiştir.
2012	- Şirket'in sermayesi 5.600.000 TL'den 8.000.000 TL'ye nakden artırılmış olup bahsi geçen sermaye artırımını, 27.01.2012 tarihinde tescil edilmiştir. 27.04.2012 tarih ve 8057 sayılı TTSG uyarınca Şirket nevi değişikliği gerçekleştirmek suretiyle limited şirketten anonim şirkete dönüşmüştür ve Şirket'in ünvanı "Armada Gıda Ticaret Sanayi Anonim Şirketi" olarak tadil edilmiştir. Bahsi geçen nevi değişikliği kapsamında Şirket'in sermayesi 13.800.000 TL'ye artırılmış olup 8.000.000 TL'si TTK'nın 152'nci maddesine göre tüm aktif ve pasifiyle birlikte devralınan Mersin Ticaret Sicili'nin 13099 sayısında kayıtlı Armada Gıda Ticaret Sanayi Ltd. Şti.'nin özvarlığından, özvarlık içerisinde yer alan ödenmiş sermayeden 5.800.000 TL'lik kısmı ise nakit olarak ödenmiştir. - Tür değişikliği sonrası Şirket ortaklık yapısı, Fethi Kalıpçı SÖNMEZ (%43,48), Zeki SÖNMEZ (%43,48), Sadettin Saygın SÖNMEZ (%4,34), Berna SÖNMEZ (%4,34) ve Medine Bihter SÖNMEZ (%4,34) şeklinde değişmiştir. 13.07.2012 tarih ve 8111 sayılı TTSG uyarınca Şirket, Armada Bakliyat Hububat Gıda İthalat İhracat Sanayi Ticaret Anonim Şirketi'ni devralmak suretiyle birleşmiştir.

	- Mevcut Merkez Fabrikası içerisinde yer alan 1.250 m² üretim alanına sahip Paketleme Tesisi, 2012 tarihinde devreye alınmış olup 0,2 kg ile 5 kg aralığında ürünlerin paketlenmesi yapılmaktadır. 2012 yılında Şirket'in Merkez Fabrikası bünyesinde kurulan Eleme Tesisi'nde üretim faaliyetleri başlamıştır. - Şirket'in Merkez Fabrikası, 26.12.2012 tarihinde; kalite yönetim standardı olan ISO 9001 ile gıda güvenliği yönetim sistem standardı olan ISO 22000 sertifikalarını almaya hak kazanmıştır.
2014	17.07.2014 tarihinde Sadettin Saygın SÖNMEZ, Berna SÖNMEZ ve Medine Bihter SÖNMEZ'den hisse devralmıştır. Şirket ortaklık yapısı, Fethi Kalıpçı SÖNMEZ (%44), Zeki SÖNMEZ (%44) ve Sadettin Saygın SÖNMEZ (%12) şeklinde değişmiştir. - Şirket'in 13.800.000 TL olan sermayesi, 15.500.000 TL'ye artırılmış olup artırılan sermayenin 1.555.936,16 TL'si, TTK'nın 1363 ile 148'inci maddelerine göre birleşme yoluyla Mersin Ticaret Sicil Memurluğunun 32008 sayısında kayıtlı Armada Bakliyat Hububat Gıda İthalat İhracat Sanayi Ticaret A.Ş.'nin özvarlığından, kalan 146.063,84 TL nakden ödenmiştir. Söz konusu sermaye artırımını 09.07.2014 tarihinde tescil edilmiştir. - Şirket'in 15.500.000 TL olan sermayesi, 21.000.000 TL'ye artırılmış olup artırılan tutar, 2009-2010-2011-2012-2013 geçmiş yıl kârlarından karşılanmıştır. Söz konusu sermaye artırımını 23.10.2014 tarihinde tescil edilmiştir.
2015	Şirket, 2015 yılında bulgur işleme hattını faaliyete geçirmiştir.
2016	Şirket'in Merkez Fabrikası, 26.03.2016 tarihinde Halal Sertifikası almaya hak kazanmıştır.
2017	2017 yılında Şirket'in Merkez Fabrikası bünyesinde 2.000 m² organik üretim yapımına elverişli altyapıya sahip bir alanda organik bakliyatların üretimi yapılmaya başlanmıştır. - Şirket'in Merkez Fabrikası, 27.10.2017 tarihinde çevre yönetim sistemi standardı olan ISO 14001 sertifikası almaya hak kazanmıştır. - Şirket'in Merkez Fabrikası, 03.06.2017 tarihinde iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistem standardı olan ISO 45001 sertifikasını almaya hak kazanmıştır. - Şirket'in Organik Üretim Fabrikası, 12.06.2017 tarihinde T.C. Organik Tarım Standardı Sertifikası, 12.06.2017 tarihinde AB Organik Standart Sertifikası ve 31.07.2017 tarihinde NOP Organik Standard Sertifikası almaya hak kazanmıştır.
2018	- Şirket'in Merkez Fabrikası, 28.05.2018 tarihinde GFSI onaylı gıda güvenliği global standardı olan BRC sertifikasını almaya hak kazanmıştır. - Şirket'in Merkez Fabrikası, 14.02.2018 tarihinde SEDEX sertifikası almaya hak kazanmıştır. - Şirket'in Merkez Fabrikası, 08.01.2018 tarihinde FDA sertifikası almaya hak kazanmıştır.

	Şirket'in 21.000.000 TL olan sermayesi, 60.000.000 TL'ye artırılmış olup artırılan 39.000.000 TL'nin 31.208.310,64 TL'si Kurumlar Vergisi Kanunu'nun ilgili maddeleri gereğince Şirket bilançosunda kayıtlı yeniden değerlendirme fonu hesabından, 1.052.890,57 TL'si değer artış hesabından, 6.738.798,79 TL'si 2008-2009-2014-2015-2016-2017 geçmiş yıl kârlarından karşılanmıştır. Söz konusu sermaye artırımını 22.10.2018 tarihinde tescil edilmiştir.
2019	- Şirket, 2019 yılında Mercimek İşleme Fabrikası ve Bakliyat Eleme Fabrikası'nda kapasite artışlarına giderek iki katı üretim hacmine erişmiştir. - Şirket'in Merkez Fabrikası, 21.02.2019 tarihinde Kosher Sertifikası (BADATZ) almaya hak kazanmıştır. - Şirket'in Organik Üretim Fabrikası, 15.04.2019 tarihinde Krav Organik Standard Sertifikası almaya hak kazanmıştır.
2020	- Şirket'in Organik Üretim Fabrikası, 03.09.2020 tarihinde Korean Organik Standard Sertifikası almaya hak kazanmıştır. 29.12.2020 tarihinde Sadettin Saygın SÖNMEZ, Fethi Kalıpçı SÖNMEZ ve Zeki SÖNMEZ'den hisse devralmıştır. Yine Armada Anadolu Gıda Tic. San. A.Ş. Fethi Kalıpçı SÖNMEZ'den hisse devralmış ve Şirket ortaklık yapısı, Fethi Kalıpçı SÖNMEZ (%33,50), Zeki SÖNMEZ (%33), Sadettin Saygın SÖNMEZ (%23,50) ve Armada Anadolu Gıda Tic. San. A.Ş. (%10) şeklinde değişmiştir.
2021	02.07.2021 tarih ve 10362 sayılı TTSG uyarınca Şirket, Pente Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi ile devralmak suretiyle birleşmiştir. - Şirket bünyesinde SAP sistemine geçilmiştir. 2021 yılında MTOSB 3. Bölge'de 10.000m² arazi tahsisi yapılarak Şirket'in Organik Üretim Tesisi'nin kurulumuna başlanmıştır. Bu yatırım ile beraber Şirket bünyesinde gerçekleştirilen organik ürün üretim faaliyetleri, konvansiyonel ürün üretim alanından ayrıştırılmıştır. - Şirket'in Organik Üretim Fabrikası, 26.01.2021 tarihinde Biosuisse Organik Standard Sertifikasını almaya hak kazanmıştır. - Şirket, Merkez Fabrikası bünyesinde, 31.03.2021 tarihinde 1560 kWe Doğalgaz Kojenerasyon Fabrikası'nı devreye almış olup T.C. Enerji Bakanlığı gözetiminde Enerji Verimliliği Verim Arttırıcı Projeler çalışmalarını hayata geçirmiştir. Bahsi geçen Doğalgaz Kojenerasyon Fabrikası, Şirket'in diğer üretim tesislerinin enerji tüketiminin yaklaşık %65'ini karşılayabilme kapasitesine sahiptir. - Şirket'in 60.000.000 TL olan sermayesi, 97.020.000 TL'ye artırılmış olup artırılan tutar geçmiş yıl kârlarından karşılanmıştır. Söz konusu sermaye artırımını 28.05.2021 tarihinde tescil edilmiştir. 15.11.2021 tarihinde Mehmet Hayri SÖNMEZ, Fethi Kalıpçı SÖNMEZ'den hisse devralmış ve ortaklık yapısı, Fethi Kalıpçı SÖNMEZ (%22,17), Zeki SÖNMEZ (%33), Sadettin Saygın SÖNMEZ (%23,50), Mehmet Hayri SÖNMEZ (%11,33) ve Armada Anadolu Gıda Tic. San. A.Ş. (%10) şeklinde değişmiştir.

Armada Anadolu Gıda Tic. San. A.Ş.
Tosunlar Mh. Atilla
324 238 0
www.armadagida.com

2022	29.12.2022 tarih ve 10736 sayılı TTSG uyarınca Şirket, Armada Nextgen Gıda Ticaret Sanayi Anonim Şirketi ile devralmak suretiyle birleşmiştir. - Şirket, 2021 yılında kurulumuna başlanan Organik Üretim Fabrikası'nı, Mayıs 2022 itibarıyla devreye almıştır. - Şirket'in Merkez Fabrikası, 17.02.2022'de bilgi güvenliği yönetim sistemi standardı olan ISO 27011 sertifikasını ve 25.10.2022 tarihinde enerji yönetim sistemi standardı olan ISO 50001 sertifikasını almaya hak kazanmıştır. 27.06.2022 tarihinde, Fethi Kalıpçı SÖNMEZ ve Sadettin Saygın SÖNMEZ, Zeki SÖNMEZ'in hisselerini devralmıştır. Hisse devri sonrası, Şirket ortaklık yapısı, Fethi Kalıpçı SÖNMEZ (%39), Sadettin Saygın SÖNMEZ (%40), Mehmet Hayri SÖNMEZ (%11), Armada Anadolu Gıda Tic. San. A.Ş. (%10) şeklinde değişmiştir. - Şirket'in Organik Üretim Fabrikası; 08.09.2022 tarihinde çevre yönetim sistemi standardı olan ISO 14001 ve gıda güvenliği yönetim sistem standardı olan ISO 22000 sertifikalarını, 17.11.2022 tarihinde SEDEX sertifikası bilgi güvenliği yönetim sistem standardı olan ISO 27001 sertifikasını ve 23.05.2022 tarihinde Halal Sertifikası'nı ve iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistem standardı olan ISO 45001 sertifikasını almaya hak kazanmıştır. - Şirket, Mersin Tarsus 3. OSB'de yer alan üçüncü fabrikanın kurulumu için, tapu alanı 89.093 m²'lik bir arazi satın almıştır.
2023	- Şirket'in üçüncü fabrika alanında, 30.000 MT (11.046 m²) depolama kapasitesi devreye alınmış olup, toplamda 808 m² olan oturma alanı enerji yönetim binası, mekanik bina, sosyal tesis, merkezi altyapı ve 400 m² trene, silo alanlarının inşaatları tamamlanmıştır. - Şirket'in üçüncü fabrika alanında, Super Cereal tesisinin olduğu, 2.000 m²'lik fabrika inşaatının yapımına başlanmıştır. 2023 yılında üçüncü fabrika alanında, yaklaşık 8.200 m² Lidaş depoları ve yaklaşık 180 m² ofis binası ile yaklaşık 8.800 m² ikinci etap depoların inşaatına başlanmıştır. 2023 yılının Aralık ayında Şirket, 19MW'lık Viranşehir GES projesi için EPC sözleşmesi akdetmiştir. - Şirket, Turquality'den marka desteği almaya hak kazanmıştır. - Şirket'in Organik Üretim Fabrikası; 19.01.2023 tarihinde kalite yönetim standardı olan ISO 9001, 16.02.2023 tarihinde GFSI onaylı gıda güvenliği global standardı olan BRC sertifikasını, 18.02.2023 tarihinde Kosher Sertifikasını (BADATZ), 03.04.2023 tarihinde bilgi güvenliği yönetim sistemi standardı olan ISO 27011 sertifikasını, 03.11.2023 tarihinde enerji yönetim sistemi standardı olan ISO 50001 sertifikasını, 06.12.2023 tarihinde ise Naturland Organik Standart Sertifikasını almaya hak kazanmıştır. - Şirket, 31.08.2023 tarihinde, Kosher Sertifikası (STAR-K) almaya hak kazanmıştır. - Şirket'in 97.020.000 TL olan sermayesi, mevcut sermayesi olan 219.984.000 TL'ye artırılmış olup artırılan tutar, geçmiş yıl kârlarından karşılanmıştır. Söz konusu sermaye artırımı, 27.07.2023 tarihinde tescil edilmiştir.

Toroslar Mh. Atılım
324 228 072
dg

324 228 072
ERSİN
armadafood.com
Ucay KD.072

100

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

2024	- Üçüncü fabrika alanında, 2023 yılı içerisinde yapımına başlanan 2.000 m²'lik Super Cereal tesisinin olacağı fabrika alanının inşaatı, 2024 yılı Şubat ayı içerisinde tamamlanmıştır. Bahsi geçen 2.000 m²'lik fabrika alanında üretilmesi planlanan Super Cereal (Fonksiyonel Gıda) için kurulacak toplam 40 ton/saat üretim kapasiteli tesisin kurulum süreci devam etmektedir. - Üçüncü fabrika alanında, devam etmekte olan 31.964 m² alan olmakla beraber, devreye alınan toplam kapalı alan 14.662 m² olmuştur. - Şirket'in Şanlıurfa, Viranşehir'de kurmayı planladığı GES projesi kapsamında toplam 12 MW'lık kapasite tahsis edilmiştir. - Şirket'in Hatay, Antakya, Kuruyer mevkiinde kurmayı planladığı GES projesi kapsamında 3,75 MW'lık kapasite tahsis edilmiştir.
------	---

6.1.6. Depo sertifikasını ihraç eden hakkındaki bilgiler

Yoktur.

6.2. Yatırımlar:

6.2.1. İzahnamede yer alması gereken finansal tablo dönemleri itibarıyla ihraççının önemli yatırımları ve bu yatırımların finansman şekilleri hakkında bilgi:

Şirket, faaliyetlerini büyütmek ve ticaret hacmini genişletmek amacıyla çeşitli yatırımlar yapmaktadır. Şirket'in yatırımları, fabrikaları ve ticari faaliyetleri ile ilgilidir. Şirket'in 31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal tablo dönemleri itibarıyla önemli yatırımlarını gösterir tablo aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Yapılan Yatırım	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Yatırım Bedeli	Finansman Şekli	Niteliği	Tamamlanma Derecesi (%)	Konum
Arazi	19.05.2022	19.05.2022	221.899.985	%30 Özkaynak – %70 Leasing - Kredi	OSB 3 Arazi	100	Mersin
Arazi	1.05.2024	15.08.2024	55.000.000	%100 Özkaynak	GES arazi	100	Şanlıurfa
Bina	1.10.2020	8.06.2022	98.937.103	%100 Özkaynak	Organik İdari Bina	100	Mersin
Bina	20.03.2021	31.10.2021	30.401.086	%100 Özkaynak	İdari Bina İnşaatı Ek	100	Mersin
Bina	1.05.2021	31.10.2021	20.006.837	%100 Özkaynak	Merkez İdari Bina	100	Mersin

6.2.2. İhraççı tarafından yapılmakta olan yatırımlarının niteliği, tamamlanma derecesi, coğrafi dağılımı ve finansman şekli hakkında bilgi:

Yapılan Yatırım Adı	Başlama Yılı	Toplam Öngörülen Yatırım Bedeli (USD)	Bugüne Kadar Yapılan Yatırım Bedeli (USD)	Finansman Şekli	Tamamlanma Oranı (%)	Tahmini Tamamlanma Yılı
Üçüncü Fabrika Alanı	2022	53.675.136	19.680.725**	%80 Kredi*, %20 Özkaynak	37	2024-2025
Şanlıurfa GES Projesi	2024	17.178.372	2.669.389**	%80 Kredi , %20 Özkaynak	16	2025 – 1Ç
Merkez Fabrikası'na ek bulgur işleme hattı	2024	7.000.000	112.000	%100 Özkaynak	2	2025 - 2026

*Bahsi geçen yatırım kapsamında Hollanda FMO Bankası'ndan 2 yıl geri ödemesiz, toplam 8 yıl vadeli 15.000.000 ABD Doları tutarında yatırım kredisi ile 10.000.000 ABD Doları tutarında da ilave net işletme

Armada Gıda A.Ş.
Ticaret Sicil No: 274233
Tic. Sicil No: 274233
Tic. Sicil No: 274233
Tic. Sicil No: 274233
Tic. Sicil No: 274233
Tic. Sicil No: 274233
Tic. Sicil No: 274233
Tic. Sicil No: 274233
Tic. Sicil No: 274233
Tic. Sicil No: 274233

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

sermayesi kredisi kullanılmıştır. Hollanda FMO Bankası ile ilgili yatırım kapsamında 2024 yılı içerisinde ilave 15.000.000 ABD Doları tutarında, 2 yıl geri ödemesiz, toplam 7 yıl vadeli kredi kullanılması konusunda sözleşme imzalanmıştır ve kullanılmıştır.

****Üçüncü fabrika yatırımı kapsamındaki bakiyenin kırılımı;** 5.865.640 ABD Doları arazi arsa alımı, 8.771.474 ABD Doları yatay depolama alanı yatırımı, 928.847 ABD Doları kazı altyapı ve harfiyat yatırımları, 3.571.486 ABD Doları super cereal tesis ve ekipman yatırımı, 543.278 ABD Doları lidaş yatırımı ekipman ve yönetim binası yatırımından oluşmaktadır. Şanlıurfa GES yatırımı kapsamında yatırımın kırılımı; 861.376 ABD Doları avans ödemesi, 1,624,358 ABD Doları ise arazi alımı için verilen çeklerdir.

Yatırım Halindeki Üçüncü Fabrika Alanı

Tapu alanı 89.093 m² olan ilgili fabrika alanında, klasik konvansiyonel bakliyat ürün işleme faaliyetleri gerçekleştirilecek olup ayrıca bu üretimi destekleyecek hammadde ve nihai ürün depolama alanları bulundurulması da planlanmaktadır. Ayrıca işbu fabrika alanında özellikle yetişkin maması olarak da bilinen Super Cereal (Fonksiyonel Gıda) ürün üretiminin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bunlara ek olarak ilgili fabrika alanında sektöre uygun olarak dikey büyüme çerçevesinde; makarna, kuskus, irmik, yulaf, yulaf ezmesi, bakliyat unu, kahvaltılık gevrekler, bitkisel protein, dokulu bitkisel protein ve vegan ürünler, pastacılık ürünleri, balıkçılık sektörüne hitaben yem ürünleri, konserve türevleri, haşlama ürünler, izole protein ürünleri, cips vb. ürünlerin de üretilmesi de planlanmaktadır.

Yatırım halindeki üçüncü fabrika alanına ilişkin görseller aşağıda yer almaktadır.

102

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

İnşaata tamamlanan ve devreye alınan toplam kapalı alan 13.726 m² olmuştur.

İlgili fabrika alanında 2023 yılında yapımına başlanan 8.200 m² Lidaş depoları ve 180 m² ofis binası ile 8.800 m² ikinci etap depoların inşaatı, işbu izahname tarihi itibarıyla devam etmektedir. Bahsi geçen depoların ve ofis binasının 2025 Ocak ayı itibarıyla teslim edileceği öngörülmektedir. 2025 yılı Ocak ayında tamamlanacak yatırımlar ile toplam 31.336 m² kapalı alana ulaşılması planlanmaktadır. Tüm yatırımın ulaşacağı kapalı alanın ise 61.906 m² olması planlanmaktadır. Şirket, lisanslı depoculuk faaliyetlerini, iştiraki Armada Agro Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş. üzerinden gerçekleştirmeyi planlamaktadır. 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk kanununa göre, tarım ürünleri lisanslı depo işletmesi olan Armada Agro, 30.000 ton lisanslı depoculuk kapasitesini Şirket'e tahsis etmiştir. 25.000 ton kapasiteli çelik silo, 5.000 ton betonarme yatay depo olmak üzere toplam 30.000 ton depolama Şirket'in yatırımı devam eden üçüncü fabrika alanında inşa edilmektedir.

Yatırım süreci devam eden üçüncü fabrikaya ilişkin kroki aşağıda yer almaktadır.

Armada Agro Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk A.Ş.
Toroslar Mh. Atotm...
Tel: +90 324 238 07 30
Mersis No: 0079035
İç Kapı No: 1
07 42 Akdeniz/MERSİN
armadafoods.com
001 079 035 7968

105

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

- 5-6-7-8-9 (11.046 m²) numaralı depolar tamamlanmıştır.
- 10-11-12-13 (8.730 m²) numaralı depolar inşaat halindedir 2025 yılı Ocak ayı içerisinde devreye alınması planlanmaktadır.
- Yukarıdaki krokide siyah ile çembere alınan alanda, 400 m² treme ve silo alanlarının inşaatları tamamlanmıştır
- 5 numaralı üretim alanı tamamlanmıştır. (2.000 m²'lik Super Cereal tesisinin yer alacağı fabrika alanının inşaatı)
- 1-2-3-4 (8.172m²) numaralı depoların inşaatı devam etmektedir. 2025 yılı Ocak ayı içerisinde devreye alınması planlanmaktadır.
- Krokide mavi ile çembere alınan alan 180 m² ofis binası olup, 2025 yılı Ocak ayı içerisinde devreye alınması planlanmaktadır.
- Krokide turuncu ile çembere alınan alan, 808 m² olan oturma alanı, enerji yönetim binası, mekanik bina, sosyal tesis ve merkezi altyapı tamamlanmıştır.
- Krokide 6-7-8-9 numaralı üretim tesisinin bulunduğu alanda mercimek tesisi yapılması planlanmaktadır. Söz konusu mercimek tesisinin 2025 yılı son çeyreğinde devreye alınması planlanmaktadır.

İlgili yatırım ile alakalı 2023 yıl sonuna kadar toplamda 12.544.999 ABD Doları tutarında arazi dahil yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir. 2024 yılı içerisinde ise ilgili yatırım ile ilgili olarak, işbu izahname tarihi itibarıyla 7.273.726 ABD Doları yatırım (2024 yılı planlanan toplam yatırım tutarı: 8.580.000 USD) gerçekleşmiştir. Toplam yatırım 19.818.725 ABD Doları tutarındadır. Son olarak 2025 yılında ise ilgili yatırım ile ilgili olarak ilave 29.200.000 ABD Doları tutarında yatırım yapılması hedeflenmektedir.

Bahsi geçen yatırım kapsamında Hollanda FMO Bankası'ndan 2 yıl geri ödemesiz, toplam 8 yıl vadeli, 15.000.000 ABD Doları tutarında yatırım kredisi ile 10.000.000 ABD Doları tutarında da ilave net işletme sermayesi kredisi kullanılmıştır. Hollanda FMO Bankası ile ilgili yatırım kapsamında 2024 yılı içerisinde ilave 15.000.000 ABD Doları tutarında, 2 yıl geri ödemesiz, toplam 7 yıl vadeli kredi kullanılması konusunda sözleşme imzalanmış ve söz konusu kredi kullanılmıştır.

Özetle, FMO dan kullanılan toplam 40 milyon ABD Doları (25+15 =40 milyon ABD Doları) kredinin 25 milyon ABD Doları üçüncü fabrika yatırımları kapsamında olup, kalan 15 milyon ABD Doları Armada Gıda'ya mevcut faaliyetleri için verileri işletme sermayesi kapsamındadır.

Şanlıurfa GES Projesi

Şirket, kendi iç tüketiminde kullanılmak üzere yaklaşık 19 MW'lık GES kurmayı planlanmaktadır. Bu kapsamda Şirket'in 25.10.2023 tarih ve 2023/4 sayılı yönetim kurulu kararı çerçevesinde bahsi geçen GES yatırımı için Şanlıurfa, Viranşehir'de ön arsa tahsis yapılmış olup GES kurulumu için 31.10.2023 tarihinde başvuruda bulunulmuştur. Başvuru kapsamında 3,75 MW'lık çağrı mektubu onaylanmıştır. 29.04.2024 tarihinde 8,25 MW'lık kısım için çağrı mektubu başvurusunda bulunulmuş olup söz konusu başvuru, 20.05.2024 tarihinde teknik değerlendirmeden olumlu geçmiştir ve 10.06.2024 tarihinde söz konusu proje kapsamında Şirket'e 8,25 MW kapasite daha tahsis edilmiştir. Bu kapsamda ilgili projeye ilişkin olarak toplam 12 MW'lık kapasite tahsis edilmiştir. İlgili proje kapsamında EPC sözleşmesi imzalanmış olup 2025 yılının ilk çeyreğinde ilgili projenin 12 MW'lık kısmının tamamlanması planlanmaktadır.

Projenin yaklaşık 250 dönüm arazi üzerine kurulması öngörülmektedir. Bahsi geçen Şanlıurfa GES Projesi için yeşil dönüşüm kapsamında yabancı bir finansör ile ön protokol imzalanmış olmasına karşın maliyet avantajı sebebiyle bu projenin bu finansör yerine leasing ile yapılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda leasing görüşmeleri mevcut durum itibarıyla devam etmektedir. İlgili proje kapsamında EPC sözleşmesi imzalanmış olup 2025 yılının ilk çeyreğinde ilgili GES yatırımının tamamlanması hedeflenmektedir. Projenin finansmanının %80 borç ve %20 özkaynak oranına göre, leasing ve halka arzdan elde edilecek fonla yapılması planlanmaktadır.

Merkez Fabrikası'na Ek Bulgur İşleme Hattı

Şirket'in Merkez Fabrikası bünyesinde yer alan 483 ton/gün ürün işleme kapasiteli bulgur işleme hattının kapasitesinin, yapılması planlanan 7.000.000 ABD Doları yatırımla 966 ton/gün'e artırılması hedeflenmektedir. Bu yatırımın parçalı olarak bir kısmının 2025 yılında kalanının ise 2026 yılında tamamlanması ve faaliyete geçmesi planlanmaktadır. Bahsi geçen yatırım kapsamında Şirket, 01.08.2023 tarihinde makine ve ekipmanlara ilişkin sözleşme akdetmiştir.

6.2.3. İhraççının yönetim organı tarafından geleceğe yönelik önemli yatırımlar hakkında ihraççıyı bağlayıcı olarak alınan kararlar, yapılan sözleşmeler ve diğer girişimler hakkında bilgi:

Şirket'in işbu izahname tarihi itibarıyla planı/projesi hazır olan yatırımlarına ilişkin tablo, aşağıda yer almaktadır:

Fabrika Adı	Yatırımın Türü	Yatırımın Zamanlaması	Yatırımın İçeriği	Yatırım Tutarı (TL)
Kazakistan Tarımsal Ürün İşleme Tesisi	Tarımsal ürün işleme tesisi	2025	4.000 - 5.000 m ² depolama alanı ve bakliyat işleme tesisi kurulması	4.000.000 ABD Doları
Hatay GES Projesi	GES	2025	Hatay'da 9,8 MW GES kurulum projesi	Yaklaşık 8.500.000 ABD Doları*

*Henüz EPC aşamasına gelinmediği için tutar yaklaşıktır.

Kazakistan Tarımsal Ürün İşleme Tesisi

Kazakistan'da inşa edilmesi planlanan tarımsal ürün işleme tesisi için 29.11.2022 tarihinde, Şirket'in doğrudan bağlı ortaklığı olan AC Agro LLP şirketi kurulmuştur. AC Agro LLP'nin %70 oranında pay sahibi Şirket olup AC Agro LLP, Şirket'in bağlı ortaklığıdır. İşbu izahname tarihi itibarıyla ilgili tesisin kurulması planlanan arazi kapsamında görüşmeler devam etmektedir.

Hatay GES Projesi

2023 yılı içerisinde Hatay, Antakya, Kuruyer mevkiinde bulunan milli emlak arazisinin, GES inşa edilmek suretiyle, üst kullanım hakkı Şirket tarafından ihale ile alınmış olup çağrı mektubu alınması için 31.12.2023 tarihinde müracaat yapılmıştır. İlgili projenin 9,8 MW olması planlanmaktadır. İlgili müracaatın evrak değerlendirilmesi 23.01.2024 tarihinde olumlu bulunmuş olup işbu izahname tarihi itibarıyla 3,75 MW'lık çağrı mektubu onaylanmıştır. 29.04.2024 tarihinde 4,45 MW'lık kısım için çağrı mektubu başvurusunda bulunulmuş başvuru 20.05.2024 tarihinde teknik değerlendirmeden olumlu geçmiştir. Yatırımın geri kalan kısmı için TEİAŞ'tan kapasite uygunluğu beklenmektedir. Projenin yaklaşık 150 dönüm arazi üzerine kurulması öngörülmektedir.

6.2.4. İhraççıyla ilgili teşvik ve sübvansiyonlar vb. ile bunların koşulları hakkında bilgi:

Aşağıdaki tabloda Şirket'in 31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla yararlandığı teşvik ve desteklerin konuları ile her bir yıl için yararlanılan toplam teşvik destek tutarları (TL) belirtilmiştir:

SGK Teşvikleri

Merkez Fabrikası – SGK Teşvikleri									
31.12.2021	2828 Hazine	3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	16322 Hazine	17103 İşsizlik Sigortası Fonu	27256 İşsizlik Sigortası Fonu	Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)
TOPLAM	1.989.931,00 TL								
31.12.2022	2828 Hazine	3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	16322 Hazine	17103 İşsizlik Sigortası Fonu		Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)
TOPLAM	2.677.075,13 TL								
31.12.2023	2828 Hazine	3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	15510 Hazine			Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)
TOPLAM	3.445.009,50 TL								
30.09.2024		3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	15510 Hazine			Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)
TOPLAM	2.122.910,77TL								

Organik Üretim Fabrikası – SGK Teşvikleri									
31.12.2022	2828 Hazine	3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	16322 Hazine	17103 İşsizlik Sigortası Fonu	Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)	
TOPLAM	176.370,44 TL								
31.12.2023	2828 Hazine	3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	15510 Hazine		Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)	
TOPLAM	841.417,88 TL								
30.09.2024		3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	15510 Hazine		Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)	
TOPLAM	535.642,31 TL								

Bulgur İşleme Hattı – SGK Teşvikleri									
31.12.2022	2828 Hazine	3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	16322 Hazine	17103 İşsizlik Sigortası Fonu	Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)	
TOPLAM	599.990,58 TL								
31.12.2023	2828 Hazine	3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	16322 Hazine	15510 Hazine	Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)	
TOPLAM	1.550.772,95 TL								
30.09.2024		3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	16322 Hazine		Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)	
TOPLAM	885.826,94TL								

Yatırım Halindeki Üçüncü Fabrika Alanı – SGK Teşvikleri									
30.09.2024		3294 (Aile Bakanlığı)	5510 Hazine	6111 (Hazine ve İşsizlik Sigortası Fonu)	14857 Hazine	16322 Hazine		Asgari Ücret Desteği (İşsizlik Sigortası Fonu)	
TOPLAM	68.950,22TL								

Yatırım Teşvik Belgeleri

YATIRIM TEŞVİK BELGELERİ								
Kurum	Belge No.	Belge ID	Belge Tarihi	Belge Bitiş Tarihi	Ürün Bilgisi	Teşvik Türü	Sabit Yatırım Tutarı (TL)	Teşvik Kullanım Şekli
T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	512385	1016915	07.07.2020	04.01.2025	Mercimek işleme	Yatırım teşvik belgesi (Şirket'in Merkez Fabrikası için)	196.000.506	Aktif
T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	524591	1032325	09.06.2021	09.12.2025	Mercimek işleme	Yatırım teşvik belgesi (Şirket'in Organik Fabrikası için)	161.966.418	Aktif
T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	514130	1019274	27.08.2020	24.02.2025	Bulgur Üretimi	Yatırım teşvik belgesi (Şirket'in Merkez Fabrikası için)	89.588.067	Aktif
T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	537932	1048439	03.06.2022	03.06.2025	Kırmızı mercimek işleme	Yatırım teşvik belgesi (3. fabrika inşaat alanı için)	789.608.041	Aktif
					Bulgur imalatı			
					Yeşil mercimek işleme			

T.C. Ticaret Bakanlığı Teşvikleri

T.C. TİCARET BAKANLIĞI TEŞVİKLERİ			
Kurum	Yıl	Destek Türü	Destek (TL) Hibe
T.C. Ticaret Bakanlığı	2021	Yurt Dışı Fuar Katılımları+Yurt Dışı Pazar Araştırması Desteği	62.224,00
T.C. Ticaret Bakanlığı	2022	Yurt Dışı Fuar Katılımları+Yurt Dışı Pazar Araştırması Desteği	566.241,03
T.C. Ticaret Bakanlığı	2023	Yurt İçi Fuar Katılımları+Yurt Dışı Fuar Katılımları+Yurt Dışı Pazar Araştırması Desteği	2.695.188,12
T.C. Ticaret Bakanlığı	2023-2024	Test-Analiz Desteği + Pazara Giriş Belgeleri Desteği + Turquality Marka Programı destekleri (24.08.2023 tarihi itibarıyla başladı)	Teşvik başvuruları yapılmış olup işbu izahname tarihi itibarıyla bir teşvik ödemesi alınmamıştır.

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teşvikleri

T.C. ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEŞVİKLERİ			
GKurum	Başvuru Yılı	Destek Türü	Destek (TL) Hibe ⁴
T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	2021	VAP-2021 / 0452 Basınçlı Hava Sisteminde Enerji Verimliliğinin Artırılması Projesi	529.501,63
T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	2021	VAP-2021 / 0320 Flash Buhar Geri Kazanım Projesi	121.112,77

TURQUALITY

Şirket, 2023 yılında TURQUALITY programının ilk ayağı olan TURQUALITY-Marka Programı'na başvuru yapmış olup 24.08.2023 tarihinde programa kabul edilmiştir. 2024 yılı için Şirket'e sağlanacak destek kullanım bütçesi, 139.813.340 TL olup 30.09.2024 tarihi itibarıyla kullanım olmamıştır.

2024 yılı için destek kalemlerine ilişkin açıklamalar, aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

	2024 DESTEK LİMİTİ	
	Destek Türü Bazında	Kapsamdaki Şirket Bazında
1) Tanıtım Desteği	Destek Türü Bazında Limit Bulunmamaktadır.	Kapsamdaki Şirket'in tüm markaları Marka Destek Programında olması durumunda 139.813.340 TL, En az bir markasının TURQUALITY® destek programı kapsamında yer alması halinde 279.628.225 TL
2) Fuar Desteği		
3) Kurumsal Altyapıya Yönelik Danışmanlık Desteği (EK-2A)	Kapsamdaki Şirket'in tüm markaları için bir takvim yılında en fazla 27.962.050 TL	
4) İstihdam Desteği	Destek Türü Bazında Limit Bulunmamaktadır.	
5) Hedef Pazara Yönelik Danışmanlık Desteği (EK-2B)		
6) Birim Kira Desteği		
7) Franchise Desteği		
8) Patent, Faydalı Model, Endüstriyel Tasarım Tescili ile Yurt Dışı Marka Tescil / Yenileme / Koruma Desteği		
9) Pazara giriş belgesi, ruhsatlandırma ile klinik test işlemleri desteği		
10) Pazar araştırması çalışması ve raporları desteği		
11) Gelişim Yol Haritası Desteği	6.709.717 TL	

7. FAALİYETLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER

7.1.Ana faaliyet alanları:

7.1.1. İzahnamede yer alması gereken finansal tablo dönemleri itibariyle ana ürün/hizmet kategorilerini de içerecek şekilde ihraççı faaliyetleri hakkında bilgi:

Genel Bakış

Esas Sözleşme'nin "Amaç ve Konu" başlıklı 3'üncü maddesi uyarınca Şirket'in faaliyetleri; hububat, bakliyat ve yağlı tohumların (fasulye, barbunya, mercimek, pirinç, bezelye, börülce, bakla, buğday, nohut, ceviz, kahve, ay çekirdeği, susam, mısır, tüm baharatlar) alımı ve satımı, pazarlanması, üretilmesi, transit alış veya satışının yapılması, devredilmesi veya devir alınması, ithalat ve ihracatının yapılması şeklinde düzenlenmiştir. İşbu izahname tarihi itibarıyla Şirket; bakliyat, hububat ve yağlı tohum ürünlerini ithal etmekte, ihraç etmekte, işlemekte ve paketlemektedir. Armada Gıda, yıl boyunca birçok bakliyat üreten ülkeden gemi yükü miktarlarında alım ve ithalat yapmakta, ürünleri fabrikalarında işlemekte, iç piyasaya ve transit olarak yurt dışına satmakta/ihraç etmektedir.

Armada Gıda, Sönmez Ailesi ve gıda sektörü profesyonelleri tarafından yönetilen bir bakliyat ve hububat şirkettir. Şirket; bakliyat, hububat ve yağlı tohum ürünlerini ithal etmekte, ihraç etmekte, işlemekte ve paketlemektedir. Armada Gıda, yıl boyunca birçok bakliyat üreten ülkeden gemi yükü miktarlarında alım ve ithalat yapmakta, ürünleri fabrikalarında işlemekte, iç piyasaya ve transit olarak yurt dışına satmaktadır/ihraç etmektedir.

Şirket'in mevcut durum itibarıyla ürün kompozisyonu; (i) bakliyat, (ii) hububat, (iii) bulgur, (iv) organik ürünler, (v) süper gıda (super foods), (vi) bakliyat unu, (vii) pirinç, (viii) glutensiz ürünler ve (ix) diğer ürünler (susam, keten tohumu, mavi haşhaş tohumu, beyaz haşhaş tohumu, mısır, baharat ve kuruyemiş) olmak üzere toplam 9 (dokuz) ana ürün grubundan oluşmaktadır.

Şirket, işbu izahname tarihi itibarıyla yukarıda sayılan ürünlerin işleme, satış, ithalat ve ihracatının yapılması, transit alış ve/veya satışının yapılması faaliyetleriyle iştigal etmektedir.

Şirket'in merkez adresi; Toroslar Mah., Atatürk_12 Bul., No:91, İç Kapı No: 1, Akdeniz/Mersin'dir.

30.09.2024 tarihinde sona eren finansal dönem itibarıyla Şirket bünyesinde 283 kişi mavi yaka ve 139 kişi beyaz yaka olmak üzere toplam 422 personel istihdam edilmektedir.

Şirket'in mevcut durumda (i) Toroslar Mah. Atatürk_12 Bul. No:91, İç Kapı No: 1, Akdeniz/Mersin yer alan **Merkez Fabrikası** (ii) Burhan OSB Mah., MTOSB, 3. Bölge, 16. Cad., No:9, 33040, Akdeniz/Mersin adresinde yer alan **Organik Üretim Fabrikası** ve (iii) Burhan OSB Mah., MTOSB, 3. Bölge, Refik Kızıltan Caddesi, Mersin adresinde yer alan ve mevcut durumda yatırımı devam eden inşaat halinde 1 (bir) adet fabrika ve depo alanı bulunmaktadır.

Şirket, 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında sırasıyla ISO 500 sıralamasında 301., 343., 347. ve 301. sıralarda yer almıştır. Şirket ayrıca 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında ise TIM1000 sıralamasında sırasıyla 655., 770., 630. ve 279. sıralarda yer almıştır. 31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla Şirket'in ana ürün grupları bakımından yurt içi satışları ve ana ürün gruplarından her birinin toplam satışlara oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Ürün Grupları / Bin TL	31.12.2021	Satış Payı (%)	31.12.2022	Satış Payı (%)	31.12.2023	Satış Payı (%)	30.09.2024	Satış Payı (%)
Bakliyat	1.450.266	68,9	1.897.913	64,0	1.518.299	57,0	1.293.395	54,6
Hububat	83.881	4,0	128.902	4,3	377.467	14,2	190.358	8,0
Bulgur	273.473	13,0	465.856	15,7	366.707	13,8	347.967	14,7
Diğer Ürünler*	240.727	11,4	358.246	12,1	245.919	9,2	188.820	8,0
Pirinç	54.676	2,6	104.174	3,5	123.816	4,6	305.986	12,9
Organik Ürünler	5	0,0	59	0,0	4.229	0,2	1.834	0,1
Süper Gıda (Super Foods)	2.768	0,1	11.667	0,4	10.418	0,4	18.411	0,8
Bakliyat Unu	36	0,0	-	-	1.234	0,0	2.959	0,1
Glutensiz Ürünler	18	0,0	211	0,0	14.992	0,6	18.962	0,8
TOPLAM	2.105.849	100,0	2.967.029	100,0	2.663.082	100,0	2.368.691	100,0

*Diğer Ürünler ana ürün grubu, keten tohumu, mavi haşhaş tohumu, beyaz haşhaş tohumu, mısır, baharat ve kuruyemiş ürünlerinden oluşmaktadır.

Armada Gıda Tic. A.Ş.
Toroslar Mah. Atatürk_12 Bul. No: 91, İç Kapı No: 1
Tel: +90 324 238 07 29 Faks: +90 324 238 07 30
armada@armadagida.com.tr
www.armadagida.com.tr

Ürün Grupları / Bin TL	31.12.2021	Satış Payı (%)	31.12.2022	Satış Payı (%)	31.12.2023	Satış Payı (%)	30.09.2024	Satış Payı (%)
Hububat	152.172	3,7	639.320	13,3	1.829.811	32,9	170.373	5,6
Bakliyat	2.694.177	64,8	2.492.532	51,7	1.545.287	27,8	1.870.756	61,4
Organik Ürünler	98.917	2,4	127.553	2,6	233.481	4,2	100.263	3,3
Diğer Ürünler*	251.844	6,1	131.788	2,7	396.189	7,1	61.489	2,0
Pirinç	249.302	6,0	412.405	8,5	440.938	7,9	226.356	7,4
Bulgur	309.433	7,4	511.237	10,6	439.860	7,9	222.848	7,3
Bakliyat Unu	-	-	1.405	0,0	46.421	0,8	20.939	0,7
Süper Gıda (Super Foods)	661	0,0	178	0,0	332	0,0	-	-
Glutensiz Ürünler	401.486	9,7	507.082	10,5	622.747	11,2	372.794	12,2
TOPLAM	4.157.992	100,0	4.823.500	100,0	5.555.066	100,0	3.045.819	100,0

Şirket'in her bir ürün grubunun 31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla ton bazında satış miktarlarına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır:

Ton/Yıl	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	30.09.2024
Ürün Grubu	Satış Miktarı (Ton)	Satış Miktarı (Ton)	Satış Miktarı (Ton)	Satış Miktarı (Ton)
Bakliyat	117.466	94.439	72.886	95.529
Bulgur	27.777	34.081	31.938	33.614
Hububat	12.219	31.081	132.745	29.891
Diğer Ürünler*	34.912	30.083	42.801	19.115
Pirinç	13.727	15.822	20.238	17.052
Glutensiz Ürünler	7.483	7.706	10.201	6.945
Organik Ürünler	1.953	3.731	6.902	5.068
Bakliyat Unu	-	24	974	612
Süper Gıda (Super Foods)	32	60	53	116
TOPLAM	215.569	217.027	318.738	207.941

Şirket'in 31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023, 30.09.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla hasılat ve net kâr oranları, aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Yıllar	Hasılat (TL)	Net kâr (TL)
31.12.2021	6.263.841.590	465.252.767
31.12.2022	7.790.529.073	18.937.718
31.12.2023	8.218.147.677	264.404.027
30.09.2023	5.893.179.575	286.804.310
30.09.2024	5.414.509.758	411.599.357

© 2005 Blackwell Publishing Ltd

143

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

Şirket'in işbu izahname tarihi itibarıyla; (i) **Merkez Fabrikası**, (ii) **Organik Üretim Fabrikası** ve (iii) mevcut durumda yatırımı devam etmekte olan yatırımı devam eden üçüncü fabrika alanı bulunmaktadır. Şirket'in Merkez Fabrikası, Mersin Limanı'na 10 km uzaklıkta, Organik Üretim Fabrikası ve yapımı devam eden fabrika alanı ise Mersin Limanı'na 13 km uzaklıkta konumlandırılmıştır.

Şirket, üretimlerini, 3 (üç) farklı lokasyonda yer alan 11 (on bir) ayrı üretim hattında gerçekleştirmektedir.

Merkez Fabrikası

Şirket'in işbu izahname tarihi itibarıyla Toroslar Mah., Atatürk_12 Bul., No:91, İç Kapı No: 1, Akdeniz/Mersin adresinde yer alan, 4.350 m² açık alan ve 34.000 m² kapalı alan olan olmak üzere toplam 38.070 m² alana kurulu Merkez Fabrikası bulunmaktadır.

Şirket'in Merkez Fabrikası'nda; mercimek (kırmızı, sarı, yeşil), nohut, barbunya, fasulye (kırmızı, siyah, kuru), börülce, maş fasulye, bezelye (yeşil/sarı, tüm/kırık), bakla, buğday, aşurelik buğday, arpa, mısır, beyaz kinoa, siyah kinoa, kırmızı kinoa, karabuğday (greçka), siyah pirinç, siyah nohut, amarant, çiya tohumu, pirinç, bulgur, susam, keten tohumu, mısır, mavi ve beyaz haşhaş tohumu ürünlerinin işleme, alım, satım, pazarlama, ithalat, ihracat ve transit ticaret faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Şirket'in bakliyat ve hububat fabrikası olarak faaliyet gösteren Merkez Fabrikası'na ait görseller aşağıda yer almaktadır:

Handwritten signature in blue ink.

armada
ARMADA Gıda ve İçecek Sanayi A.Ş.
Ticaret Sicil No: 271100
Mersin

Handwritten signature in blue ink.

2009 yılında Mersin ilinde üretime başlayan Merkez Fabrikası'nın toplam ürün işleme kapasitesi 2.199 ton/gün'dür. 30.09.2024 tarihinde sona eren finansal dönem itibarıyla Merkez Fabrikası'nda 232 mavi yaka ve 123 beyaz yaka olmak üzere toplam 355 personel istihdam edilmektedir.

Şirket'in Merkez Fabrikası bünyesinde; (i) 1.020 ton/gün ürün işleme kapasiteli 2 (iki) adet mercimek işleme hattı, (ii) 483 ton/gün ürün işleme kapasiteli 2 (iki) adet bulgur işleme hattı, (iii) 480 ton/gün ürün işleme kapasiteli 2 (iki) adet bakliyat eleme hattı ve (iv) 432 ton/gün kapasiteli 1 (bir) adet raf boyutlu paketleme tesisi mevcuttur. Ek olarak Şirket'in Merkez Fabrikası bünyesinde 79.850 MT depolama kapasitesi bulunmaktadır. Ayrıca Merkez Fabrikası'nda yer alan 2 (iki) adet bulgur işleme hattından 1 (bir) tanesi, organik üretime elverişli altyapıya da sahip olup organik bulgur üretimi, Merkez Fabrikası'nda aynı kapasite içerisinde değerlendirilebilmektedir.

31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla Merkez Fabrikası'nda üretilen ürünlerin satış miktarları (ton) aşağıdaki gibidir:

Ton / Yıl	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	30.09.2024
Merkez Fabrikası'nda Üretilen Ürünler	Satış Miktarı	Satış Miktarı	Satış Miktarı	Satış Miktarı
Kırmızı Mercimek	82.336	68.573	47.079	65.020
Bulgur	26.316	32.243	31.455	24.781
Nohut	24.980	14.453	14.825	9.675
Yem	18.399	24.345	22.581	16.791
Mısır	15.265	4.065	18.519	2.316
Pirinç	13.725	15.808	20.214	24.597
Fasulye	9.449	19.372	9.441	7.023
Buğday	7.538	7.402	129.215	36.949

Yeşil Mercimek	3.936	4.502	3.514	3.400
Bezelye	2.397	12.444	1.741	2.480
Bakla	651	580	163	330
Barbunya	354	528	272	153
Diğer	332	870	1.534	1.718
Sarı Mercimek	262	181	222	42
Bakliyat Unu	118	71	683	612
Keten Tohumu	65	145	166	130
Beluga Mercimek	10	8	9	11
Amarant	-	-	1	1
TOPLAM	206.133	205.590	301.635	196.028

Şirket'in Merkez Fabrikası bünyesinde 38.995 m³ hacimli, 5 (beş) adet dikey silodan ve 5.084 m² yatay depodan oluşan 1 (bir) adet A tipi gümrüklü antrepo alanı bulunmaktadır. Gümrüklü antrepo, gümrük gözetimi altında bulunan eşyanın izin verilmesi durumunda ihraç eşyanın da konulması amacıyla kurulan ve kuruluşunda aranılacak koşulları ve nitelikleri yönetmelikte belirlenen tesislerdir. A tipi antrepo ise işleticisinin, stok kayıtlarını tuttuğu ve antrepoya konulan eşyada herhangi bir noksanlık olması halinde gümrük vergilerini ödemekten sorumlu olduğu genel antrepo tipidir. Şirket, Merkez Fabrikası bünyesinde bulunan antrepoda yurt dışından gelen mallarını veya üçüncü taraf mallarını depolayabilmektedir. İhtiyaca göre bu mallar yurt dışına satılabilmekte ya da gümrük vergisi ödenmek suretiyle yurt içinde satılabilmektedir. Şirket, antrepolar sayesinde gümrük vergisi ödemeden mallarını muhafaza edebilmektedir.

Şirket'in Merkez Fabrikası bünyesinde yer alan 483 ton/gün ürün işleme kapasiteli bulgur işleme hattının kapasitesinin, yapılması planlanan yaklaşık 7.000.000 ABD Doları yatırımla 966 ton/gün'e artırılması hedeflenmektedir. Bu yatırımın 2025 ve 2026 yılı içinde tamamlanması ve faaliyete geçmesi planlanmaktadır.

Organik Üretim Fabrikası

Şirket'in işbu izahname tarihi itibarıyla; Burhan OSB Mah., MTOSB, 3. Bölge, 16. Cad., No:9, 33040, Akdeniz/Mersin adresinde yer alan, 3.900 m² açık alan ve 11.348 m² kapalı alan olmak üzere toplam 10.000 m² alana kurulu, 2022 yılında Mersin'de faaliyetlerine başlayan, Şirket'in organik ürünler ana ürün grubunda yer alan ürünlerinin işleme, alım, satım, ithalat, ihracat ve ticari transit faaliyetlerinin gerçekleştirildiği Organik Üretim Fabrikası bulunmakta olup Organik Üretim Fabrikası'na ait görsel, aşağıda yer almaktadır:

Şirket'in Organik Üretim Fabrikası'nda; organik kabuklu mercimek, organik nohut, organik kırmızı mercimek, organik yeşil mercimek, organik sarı mercimek, organik bulgur, organik popcorn, organik beyaz fasulye, organik pirinç, organik soya fasulyesi, organik susam, organik buğday, organik yemlik buğday, organik mısır, organik keten tohumu, organik mavi haşhaş ve bunlara ek olarak aynı tesiste muhtelif bakliyat ve hububat ürünlerinin prejelatinize edilmiş ve klasik un formları ve glutensiz ürünlerin işleme, alım, satım, pazarlama, ithalat, ihracat ve transit ticaret faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Şirket'in Organik Üretim Fabrikası bünyesinde; (i) 204 ton/gün ürün işleme kapasiteli 1 (bir) adet organik mercimek işleme ve un hattı, (ii) 216 ton/gün ürün işleme kapasiteli 1 (bir) adet bakliyat eleme hattı, (iii) 144 ton/gün kapasiteli 2 (iki) adet muhtelif bakliyat ve hububat unu fabrikası, (iv) 15 ton/gün kapasiteli 1 (bir) adet muhtelif bakliyat ve hububat prejelatinize un üretim hattı bulunmaktadır. Ek olarak Organik Üretim Fabrikası bünyesinde 8.805 MT depolama kapasitesi bulunmaktadır.

31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla Organik Üretim Fabrikası'nda üretilen ürünlerin satış miktarları (ton) aşağıdaki gibidir:

Ton / Yıl	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	30.09.2024
Organik Üretim Fabrikası'nda Üretilen Ürünler	Satış Miktarı	Satış Miktarı	Satış Miktarı	Satış Miktarı
Kırmızı Mercimek	4.573	5.020	6.508	4.409
Buğday	200	1.800	5.070	3.850
Bulgur	1.461	1.838	1.878	1.118

Armada Gıda Tic. A.Ş.
Toroslar Mh. Atatürk.12 Bul. Dış Kapı No: 1
Tel: +90 324 238 07 29 Fax: +90 324 238 07
armadac@armadufoods.com / www.armadufoods.com

117

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

Onaylanan hammaddeye mikro dalga (microwave) veya cocoon (CO2) uygulamaları yapılmaktadır ve böylelikle böceklenme problemi üretim alanına girmeden önce engellenmektedir. Uygulama yapılan hammadde, ilgili hammadde depolama alanında stoklanmaktadır. Planlama doğrultusunda hatların iş emirleri oluşturulmakta ve hammaddeler, ilgili alanlardan çekilerek üretim alanına alınmaktadır.

Kalite ekibinin periyodik üretim kontrolleri ile Şirket veya müşterilerin taleplerine uygun üretim yapılmaktadır. Üretimi tamamlanan ürün basınçlı CO2 tankına alınmakta ve burada uygulamaya tabi tutularak canlı böcek, larva, pupa üremesi engellenmektedir ve son ürün depolama alanında depolanmaktadır. Kontrol kuruluşuna COI, NOP veya TR ürün sertifikası (ürün hangi bölgeye gidecek ise ilgili sertifika) başvurusu yapılmakta ve ardından sertifikasyon süreci tamamlanmaktadır.

Şirket'in ihracat gerçekleştirdiği ülkelerden bazıları arasında Almanya, Tunus, Hollanda, İtalya, Fransa, Slovakya, İsviçre, İngiltere, Amerika, Kanada, İsrail, İspanya bulunmaktadır.

Şirket, Organik Üretim Fabrikası'nda üretilen ürünler bakımından "Organik Doyum" markası ile yurt içi piyasasına, "Mediterranean Village" markası ile yurt dışı piyasasına satışlar gerçekleştirilmektedir. Ayrıca Şirket, private label ürünler (fason) ile zincir marketlere de hizmet vermektedir.

Ürünler

Şirket'in ürün kompozisyonu temel olarak; (i) bakliyat, (ii) hububat, (iii) bulgur, (iv) organik ürünler, (v) süper gıda (super foods), (vi) bakliyat unu, (vii) pirinç, (viii) glutensiz ürünler ve (ix) diğer ürünler olmak üzere toplam 9 (dokuz) ana ürün grubundan oluşmaktadır.

Bakliyat ana ürün grubunda; mercimek (kırmızı, sarı, yeşil), nohut, barbunya, fasulye (kırmızı, siyah, kuru), börülce, maş fasulye, bezelye (yeşil/sarı, tüm/kırık) ve bakla ürünleri yer almaktadır.

Hububat ana ürün grubunda; buğday, arpa ve mısır ürünleri yer almaktadır.

Bulgur ana ürün grubunda; pilavlık, köftelik, esmer pilavlık, iri, tüm tane pilavlık, midyat, tam buğday, esmer köftelik, esmer midyat bulgurları, ceriş ve köftelik ceriş ürünleri yer almaktadır.

Organik ürünler ana ürün grubunda; organik kabuklu mercimek, organik nohut, organik kırmızı mercimek, organik yeşil mercimek, organik sarı mercimek, organik bulgur, organik popcorn, organik beyaz fasulye, organik pirinç, organik soya fasulyesi, organik susam, organik buğday, organik yemlik buğday, organik mısır, organik keten tohumu ve organik mavi haşhaş ürünleri yer almaktadır.

Süper gıda (super foods) ana ürün grubunda; beyaz kinoa, siyah kinoa, kırmızı kinoa, karabuğday (greçka), siyah pirinç, siyah nohut, amarant ve çiya tohumu ürünleri yer almaktadır.

Bakliyat unu ana ürün grubunda; nohut unu, kırmızı mercimek unu, mısır unu, pirinç unu ve sarı mercimek unu ürünleri yer almaktadır.

Pirinç ana ürün grubunda yalnızca pirinç yer almaktadır.

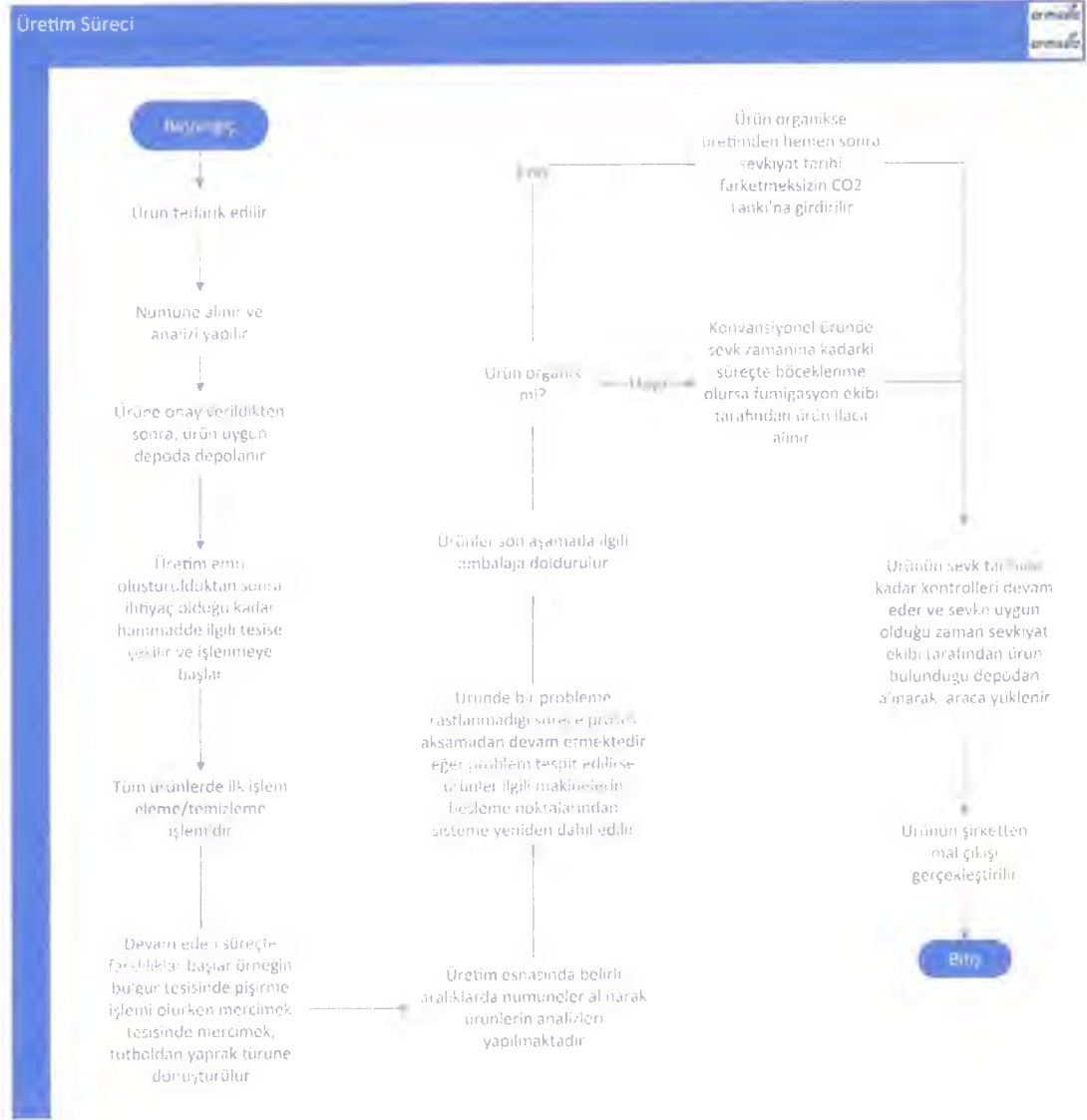
Glutensiz ürünler ana ürün grubunda; mavi haşhaş, organik susam, organik nohut unu, organik maş fasulye, organik soya fasulyesi, organik popcorn, organik sarı mercimek, organik beyaz fasulye, organik yeşil mercimek, organik nohut, organik kırmızı mercimek, pirinç, amarant, börülce, sarı mercimek, beyaz fasulye, barbunya, maş fasulye, tüm yeşil bezelye, siyah fasulye, nohut, kırmızı mercimek, kırmızı fasulye ürünleri yer almaktadır.

Diğer ürünler ana ürün grubunda ise susam, keten tohumu, mavi haşhaş tohumu, beyaz haşhaş tohumu, mısır, baharat ve kuruyemiş yer almaktadır.

İşleme Süreçleri

Şirket ürünlerinin işlenme süreçlerine ilişkin temel bilgiler, aşağıda yer alan akış diyagramında gösterilmektedir:

Şirket'in ürünleri, 500 gr., 800 gr., 900 gr., 1.000 gr., 2.000 gr. ve 2.500 gr. ağırlıklarında OPP/CPP paketlerde, ayrıca 5 kg, 10 kg, 20 kg, 25 kg ve 50 kg kapasitelerinde PP çuvallarda satışa sunulmaktadır. Büyük hacimli siparişler için ise 1.000 kg, 1.200 kg ve 1.250 kg kapasitelerindeki bighag seçenekleri mevcuttur. Şirket'in, yatırımı devam eden 1 (bir) adet fabrika ve depo alanında ise klasik konvansiyonel bakliyat ürün işleme süreci gerçekleştirilmesi planlanmakta olup ayrıca bu üretimi destekleyecek hammadde ve nihai ürün depolama alanlarının da bulunması hedeflenmektedir. Ayrıca işbu fabrika alanında yetişkin manşesi olarak da bilinen "Super Cereal" ürün üretiminin de gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

BM, Ocak 2016 içerisinde üye ülkelerin imzaları ile "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" adlı mutabakatı gerçekleştirmiştir. 17 ayrı hedef için üye ülkeler ve BM aksiyon programı.

hazırlamışlardır. Bu hedefler arasında gıda sektörünü yakından ilgilendiren bir başlık bulunmaktadır. Bu hedef “Amaç 2: Açlığa Son”dur. BM, WFP kapsamında amaca odaklı sayısız çalışmalar yapılmış ve amaca direkt ve hızlı bir şekilde hizmet etmesi mümkün olan yeni bir gıda ürünü geliştirilmiştir. Hedefe hizmet amacı ile Super Cereal adlı yenilikçi bir gıda ürünü geliştirilmiştir. Bu endüstriyel olarak işlenmiş yeni gıda ürünü, konvansiyonel gıda ürünlerinden pozitif şekilde ayrılmaktadır. Super Cereal ürünü aşağıdaki şekilde tanımlanmaktadır:

WFP’ye göre Super Cereal; özellikle acil durumlar ve gıda güvensizliği bağlamlarında, hamile ve emziren kadınlar, bebekler ve küçük çocuklar gibi savunmasız nüfuslar arasında temel besin öğeleri ve enerji sağlamak üzere tasarlanmış bir besin takviyesi ürünüdür. Super Cereal, malnütrisyonla (yetersiz beslenme) mücadele ve en risk altındaki kişiler arasında beslenme çeşitliliğini iyileştirmek için gıda yardımı ve beslenme programlarında kullanılan geniş bir gıda kategorisinin parçasıdır. Super Cereal; buğday, mısır, soya fasulyesi ürünlerinden yapılan bir karışımdan üretilmekte ve vitamin ve minerallerle zenginleştirilmektedir. Su veya süt ile pişirilerek lapamsı bir yemek haline getirilebilir şekilde kolayca hazırlanabilmektedir. Super Cereal’ın formülasyonu; demir, çinko, A ve C vitaminleri ile B vitaminleri gibi temel mikro besinlerle zenginleştirilmiş yüksek kaliteli, protein açısından zengin bir gıda kaynağı sağlamayı amaçlamaktadır.

WFP, Super Cereal’ı dünya genelinde çeşitli gıda yardımı programlarında kullanmaktadır ve ürünün dağıtımını ve kullanımını hedef nüfusların özel beslenme ihtiyaçları ve koşullarına göre uyarlamaktadır. Amaç, malnütrisyonu önlemek, malnütrisyonla kurtulmayı desteklemek ve kriz durumlarıyla karşı karşıya olan veya gıda güvensizliği yaşayan bireylerin ve toplulukların genel sağlığına ve refahına katkıda bulunmaktır.

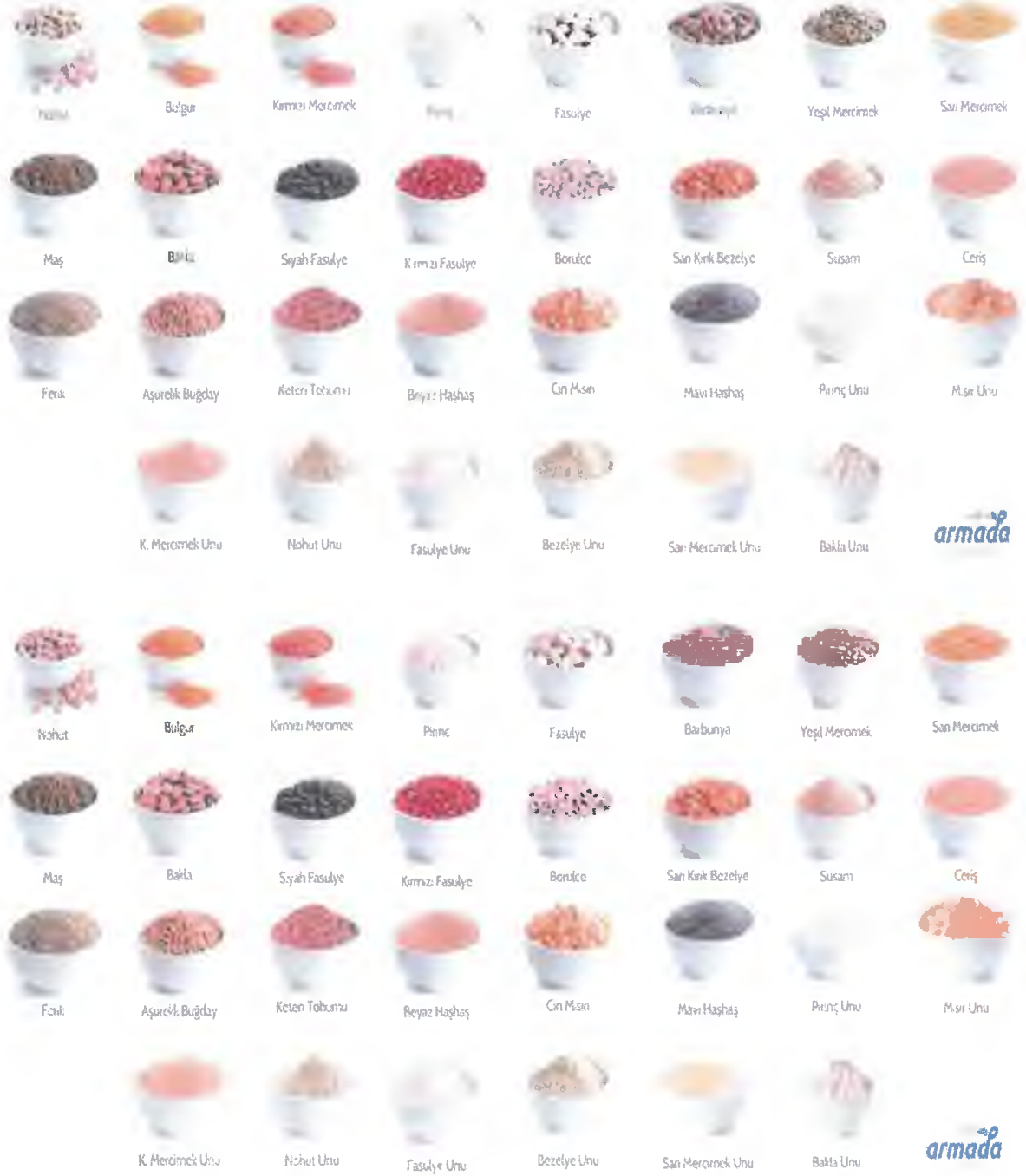
Super Cereal ürünün hammaddeleri Türkiye dahilinde ağırlıklı Güney Doğu Anadolu ve Şirket’in tesislerinin yakın bulunduğu Çukurova Bölgesi’nde üretilmektedir. Ürünün üretimi ve BM için sevkiyatı kapsamında Armada Gıda 144 bin ton/yıl kapasiteli üretim tesisi yatırımı gerçekleştirmiştir. Tesisin 2024 yılı içinde faaliyete geçmesi ve WFP kapsamında sevkiyatlarına başlaması planlanmaktadır.

Super Cereal satışının WFP dışında Afrika’da açlık çeken ülkelere (BM tarafından yayımlanan rapora göre 2022 yılında Afrika’da nüfusun %20’si (yaklaşık 282 milyon kişi) yetersiz beslenmektedir⁵) de yapılması planlanmaktadır. Afrika’daki açlığın önüne geçilebilmesi için Super Cereal ürününün bir alternatif olması sebebiyle Afrika kıtasının ürün için hedef pazar olacağı düşünülmektedir.

Şirket, “Organik Doyum” markası ile yurt içi piyasasına; “Mediterranean Village” markası ile yurt dışı piyasasına hitap etmektedir. Ayrıca Şirket, private label ürünler (fason) ile zincir marketlere hizmet vermektedir.

Şirket’in ürünlerine ilişkin görseller aşağıda yer almaktadır:

Hammadde Tedarik Zinciri

Şirket; bakliyat ana ürün grubu kapsamında barbunya, kırmızı mercimek, kuru fasulye, nohut, sarı mercimek ve yeşil mercimek hammaddelerini tedarik etmektedir. Bakliyat ana ürün grubundaki faaliyetler kapsamında kullanılan hammaddelerin tedarik edildiği ülkeler arasında ABD, Arjantin, Almanya, İtalya ve diğer ülkeler yer almaktadır.

Bulgur ana ürün grubu kapsamında bulgur, ceriş, esmer köftelik bulgur, iri pilavlık bulgur, köftelik bulgur ve pilavlık bulgur hammaddeleri tedarik edilmekte olup bahsi geçen hammaddeler ise yurt içi tedarikçilerden karşılanmaktadır.

Hububat ana ürün grubu kapsamında bakla, bezelye, börölce, buğday, kırmızı fasulye, maş fasulye, siyah fasulye hammaddeleri tedarik edilmekte olup bahsi geçen hammaddelerin tedarik edildiğı ölkeler arasında Avustralya, Hindistan, İsviçre, Mısır, Bulgaristan, ABD, Uruguay, İspanya, Meksika ve diğler ölkeler yer almaktadır.

Organik ürünler ana ürün grubu kapsamında organik bulgur, organik esmer buğday, organik fasulye, organik kırmızı mercimek, organik mısır, organik nohut, organik pirinç, organik susam, organik yeşil mercimek hammaddeleri tedarik edilmekte olup bahsi geçen hammaddelerin tedarik edildiğı ölkeler arasında Almanya, Kırgızistan, Çek Cumhuriyeti, Hollanda, Slovenya, Kanada ve diğler ölkeler yer almaktadır.

Pirinç ana ürün grubu kapsamında tedarik edilen pirinç hammaddesi ABD, Avustralya, Cezayir, Hindistan, İtalya, Kanada ve diğler ölkelerden tedarik edilmektedir.

Süper Gıda (Super Foods) ana ürün grubu kapsamında tedarik edilen hammaddeler ise amarant, beyaz kinoa, çiya, kara buğday, kırmızı kinoa, nohut, siyah kinoa, siyah nohut ve siyah pirinç olup ilgili hammaddelerin tedarik edildiğı ölkeler arasında Gürcistan, Peru, Hindistan sayılabilmektedir.

Şirket üretim süreçlerinde ihtiyaç duyduğu hammaddelerin tedarikini ağırlıklı olarak yurt dışından ve yabancı para üzerinden gerçekleştirmektedir. Şirket'in tedarik zinciri, yerel ve uluslararası düzeyde çeşitlendirilmiştir. Farklı ölkelerden, farklı kıtalardan, farklı yarım kürelerden yapılan ithalat, Şirket'in global tedarik zinciri ağını çeşitlendirmekte ve tedarikçi konsantrasyonunu azaltmaktadır.

Şirket, bu şekilde olumsuz iklim koşulları, doğđl afetler, haşere ve hastalık gibi Şirket'in kontrolü dışındaki faktörlere karşı tedarik zincirinin sürekliliğini sağılamayı amaçlamaktadır. Şirket, hammadde tedarikinde yaşanabilecek aksaklıkları ve gecikmeleri en aza indirmek için yurt içi ve yurt dışındaki tedarikçi ağını genişletmiştir. Bu durum, Şirket'in hammadde tedariki gerçekleştirdiğı ve/veya gerçekleştirebileceğı herhangi bir bölgede meydana gelebilecek olumsuzlukların, Şirket'in faaliyetlerini ve finansal durumunu olumsuz etkilemesini önleyecek bir risk yönetimi stratejisidir.

Bu strateji, Şirket'in uluslararası tedarikçileri arasında da benzer bir çeşitliliğe sahip olmasıyla desteklenmektedir. Bu yaklaşım, muhtemel aksaklıklara ve pazar değışikliklerine karşı bir tampon görevi görmekte ve Şirket'in iş sürekliliğini, müşteri ilişkilerini ve genel finansal sağılığını olumsuz dış etkenlere karşı korumaktadır. Bu stratejik çeşitlendirme ve adaptasyon Şirket'in; sektör içinde rekabet gücünün artırılmasını sağılamaktadır.

Aşağıda yer alan tabloda 31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla Şirket'in ilk 10 tedarikçisine ilişkin bilgiler yer almaktadır:

Tedarikçi / Yıl	31.12.2021		31.12.2022		31.12.2023		30.09.2024	
	Alış (Bin TL)	Toplam Alışlara Oranı (%)	Alış (Bin TL)	Toplam Alışlara Oranı (%)	Alış (Bin TL)	Toplam Alışlara Oranı (%)	Alış (Bin TL)	Toplam Alışlara Oranı (%)
Tedarikçi 1	1.207.874	19	652.991	10	716.032	10	938.498	21
Tedarikçi 2	516.694	8	668.541	10	496.141	7	310.767	7
Tedarikçi 3	351.987	6	553.470	9	458.825	6	124.644	3
Tedarikçi 4	320.022	5	556.911	9	278.650	4	106.657	2

Armada
Toroslar Mh. Atatürk 12
ds.com
Mersis No: 00790357968

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

Tedarikçi 5	214.802	3	364.561	6	193.277	3	96.403	2
Tedarikçi 6	160.816	3	135.927	2	186.384	3	88.581	2
Tedarikçi 7	159.974	3	140.831	2	186.669	3	83.036	2
Tedarikçi 8	166.310	3	145.699	2	193.599	3	82.787	2
Tedarikçi 9	162.828	3	126.499	2	155.250	2	80.552	2
Tedarikçi 10	148.935	2	97.970	2	165.605	2	78.217	2
TOPLAM	3.410.242	54	3.443.399	53	3.028.433	41	1.990.141	44
GENEL TOPLAM	6.286.779	100	6.446.311	100	7.426.316	100	4.508.283	100

Şirket, hammadde tedarikini, piyasa dinamiklerini sürekli takip ederek ve stok yönetimine odaklanarak gerçekleştirmektedir.

Şirket bünyesinde periyodik olarak düzenlenen toplantılarda; hammaddelerin fiyatları, arz ve talep durumu, döviz kurları, navlun piyasasındaki son gelişmeler ve diğer ekonomik faktörlerin yanı sıra, periyodik uluslararası raporlar, günlük piyasa raporları ve piyasa yapıcılardan gelen bilgiler değerlendirilmektedir. Ayrıca, uluslararası iklim şartlarının takibi ile periyodik vejetasyon indeksi takibi ve değerlendirmesi gibi konular da bu toplantıların bir parçasını oluşturmaktadır. Bahsi geçen analizler, tedarik stratejilerinin belirlenmesinde temel rol oynamakta ve tedarik zincirinin her aşamasında esnek ve hızlı kararlar alınabilmesine olanak tanımaktadır.

Şirket bünyesinde temel kullanım hammaddelerinde stoklu çalışma politikası izlenmektedir. Bu yaklaşım, üretimin sürekliliğini sağlamak ve olası arz kesintilerine karşı korunaklı olmak için önem taşımaktadır. Stok seviyeleri, öngörülen üretim planlarına ve tarihsel tüketim verilerine dayanarak düzenli olarak gözden geçirilmekte ve optimize edilmektedir. Bu sayede, tedarik zincirinde gerçekleşebilecek herhangi bir aksaklık durumunda dahi üretim süreçlerinin aksamadan devam etmesi hedeflenmektedir. Şirket, uzun vadeli tedarikçi ortaklıkları geliştirerek hammaddelerin kalitesini, sürekli arzını ve maliyet etkinliğini garanti altına almaya özen göstermektedir. Bu ortaklıklar, aynı zamanda hammadde tedarik süreçlerinin sürdürülebilirliğine de katkıda bulunmaktadır.

Büyük hacimli alımlar ve Şirket'in sektördeki konumu, tedarikçilerle uzun vadeli iş birliklerini mümkün kılmaktadır. Şirket bu sayede, tedarik zincirinde sürdürülebilirliği artırmakta, maliyetleri optimize etmekte ve piyasadaki dalgalanmalara karşı daha dirençli bir yapı oluşturmaktadır.

Sonuç olarak, Şirket'in hammadde tedarik süreçleri; çok yönlü piyasa analizleri, stok yönetimi, tedarikçi ilişkileri ve sürekli iyileştirme yaklaşımı üzerine kuruludur. Bu yaklaşım, operasyonel verimliliği ve müşterilere olan taahhütleri yerine getirme kapasitesini desteklemektedir.

Şirket, yurt içindeki hammadde tedarik süreçlerinde çoğunlukla sipariş teyit formları vasıtasıyla çalışmaktadır. Bu süreç, genellikle başlangıçta e-posta veya telefon gibi iletişim kanalları aracılığıyla yapılan bir anlaşmayla başlamakta, ilk anlaşmanın sağlanmasından sonra işlem süreci, sipariş teyit formları ile devam etmektedir.

Sipariş teyit formu, Şirket ve tedarikçi arasında yapılan işlemin detaylarını belgelemektedir. Bu form, tedarik edilecek hammaddelerin miktarını, fiyatını, teslimat şartlarını ve diğer önemli detayları içermektedir.

Şirket, yurt dışı hammadde tedarik süreçlerinde ise yazılı sözleşmeler kullanmaktadır. Bu sözleşmeler, tedarik edilecek hammaddelerin miktarını, fiyatını, teslimat şartlarını, kalite standartlarını ve tedarik sürecine ilişkin diğer önemli koşulları detaylı bir şekilde içermektedir.

Ek olarak, Şirket daha çok tercih edilen hammaddeler için özel bir stok yönetimi stratejisi uygulamaktadır. Bu strateji, üretim kapasitesine ve talep tahminlerine göre belirlenmekte olup hammaddelerin sürekli ve yeterli düzeyde bulundurulmasını sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Bu yaklaşım, tedarik zincirinde oluşabilecek olası aksamaların önüne geçerek üretim sürekliliğini ve müşteri siparişlerinde tedarik kaynaklı bir gecikmenin yaşanmamasını güvence altına almaktadır.

Stok yönetimi stratejisi, hem tedarikçilerle yapılan düzenli iletişim ve koordinasyon hem de detaylı talep analizleri ve risk değerlendirmeleri sayesinde etkili bir şekilde uygulanmaktadır. Bu sayede, tedarikçi kaynaklı aksamaların yanı sıra, piyasadaki dalgalanmalar veya beklenmedik talep artışları gibi durumlar da önceden tespit edilerek gerekli önlemler alınabilmekte ve operasyonel süreklilik korunmaktadır.

Şirket bünyesinde üretilen ürünler ve üretimde kullanılan hammaddeler bakımından olumsuz olarak öne çıkan hususlar olumsuz hava koşulları, aşırı yağış ve kuraklıktır. Bu tür hava koşulları, ürünlerin kalitesini ve rekoltesini doğrudan etkileyebilmekte, dolayısıyla tedarik ve üretim süreçleri üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Ayrıca, iklimlendirme teknolojilerinin kullanımı ile bazı ürünlerin mevsimsel tüketim alışkanlıkları da değişmiştir. Eskiden yalnızca kış aylarında yüksek talep gören ürünler, şimdi yıl boyunca talep görmektedir. Yaz aylarında talebin azaldığına dair yaygın kanı, artık geçerli değildir.

Bununla birlikte, hasat dönemleri, dönemsel faktörler (Ramazan dönemi, kota dönemleri vb. gibi), savaşlar, ihracat kısıtlamaları, BM ihaleleri gibi etkenler, aylık bazda Şirket'in satışları üzerinde dalgalanmalara neden olabilmektedir. Bu tür dönemsel ve bölgesel faktörler, tedarik zinciri ve pazar dinamiklerini etkileyebilmekte, bu da ürün arzı stratejilerinde esneklik gerektirmektedir.

Şirket tarafından, tedarik zincirinde yaşanabilecek başta olumsuz hava koşulları, hasat dönemleri, dönemsel faktörler, savaşlar, olumsuz politik olaylar, olumsuz ekonomik koşullar vb. riskleri bertaraf edebilmek adına alınan çeşitli önlemler, aşağıda sıralanmaktadır:

Çeşitlendirilmiş Tedarik Zinciri: Farklı ülkelerden, farklı kıtalardan, farklı yarım kürelerden ürün tedariki yaparak geniş bir coğrafyaya yayılan tedarik ağı ile çalışılmakta ve tek bir coğrafi bölgede oluşabilecek tedarikçi konsantrasyonu oranı azaltılmaktadır. Bu sayede, Şirket'in hammadde tedarik ettiği veya edebileceği bir bölgede olumsuz hava koşulları yaşanması halinde diğer bölgelerden tedarik sürekliliği sağlanabilmektedir. Örneğin, kırmızı mercimek Türkiye'de Haziran, Kanada'da Ekim ve Avustralya'da Aralık ayında hasat edilmektedir. Şirket'in sıralanan tüm ülkeleri kapsayan tedarik zinciri sayesinde, Şirket bünyesinde yılın her döneminde ürün tedariki gerçekleştirilebilmektedir.

Tahmin ve Planlama: İklimsel veriler yakından takip edilmekte, bu bilgiler kullanılarak, üretim ve tedarik planlamalarında esneklik sağlanmakta ve olası riskler erken aşamada tespit edilerek gerekli önlemler alınmaktadır.

Stratejik Stok Yönetimi: Tedarik zincirinde oluşabilecek herhangi bir gecikmeyi tolere edebilmek için en çok kullanılan hammaddeler bakımından kapasiteye göre belirlenmiş stratejik stoklar bulundurulmaktadır. Bu yaklaşım, üretim süreçlerinin aksamadan devam etmesini sağlamak ve müşteri siparişlerinin zamanında karşılanmasını sağlamaktadır.

Depolama ve Lojistik Yönetimi: Ürünlerin ve hammaddelerin depolanması ve taşınması sırasında ortaya çıkabilecek çevresel faktörler ve kontaminasyon risklerini azaltmak için uygun depolama ve lojistik yönetimi teknikleri kullanılmaktadır. Bu teknikler uygun nem ve sıcaklık kontrolü gibi tedbirleri içermektedir. Örneğin; yaz aylarında aşırı sıcaklık koşullarında, hammadde ve ürünlerin kalitesini korumak adına, soğuk hava depolarında uygun sıcaklıkta muhafaza edilmektedir.

Kalite Kontrol ve Güvenlik Önlemleri: Üretim süreçlerinde sıkı kalite kontrol ve güvenlik önlemleri uygulanmaktadır. Bu sayede, bulaşıcı hastalık riskleri ve çevresel kontaminasyon en aza indirgenmektedir.

Sonuç olarak, Şirket, faaliyet gösterdiği sektörde karşılaşılabileceği mevsimsel ve hava koşullarına bağlı riskleri en aza indirmek için kapsamlı önlemler almaktadır. Bu yaklaşım, Şirket bünyesinde üretim sürekliliğini ve müşterilerine karşı taahhütlerini yerine getirebilmesini desteklemektedir.

Lojistik

Şirket, hammadde tedarik sürecinde üçüncü kişi lojistik firmalarla çalışmaktadır. Hammadde tedarikleri alış türlerine göre değerlendirildiğinde;

- Yurt dışından ithal edilen deniz yolu ile gelen hammaddelerin sözleşmeleri yüksek oranda liman teslim olarak yapılmaktadır. Bu durumda, Şirket'in sorumluluğu, malların varış limanına geldiği anda başlamaktadır. Burada, gemi acentelikleri ve üçüncü parti lojistik firmaları ile koordinasyon sağlanarak, malların limandan alınması ve fabrikaya doğru yola çıkarılması süreci yönetilmektedir. Şirket, malların varış limanına ulaşmasından sonraki işlemleri, örneğin gümrük işlemleri, yerel taşıma ve son teslimatı koordine etmekle sorumludur. Yerel taşıma ise onaylı nakliye firmaları ile koordine edilmektedir.
- Yurt dışından kara yolu ile getirilen hammaddeler için kapı teslimi yöntemi tercih edilmektedir. Bu yöntemde tedarikçi, malları Şirket'in belirlediği teslimat noktasına kadar ulaştırmakla yükümlüdür.
- Her iki alım şeklinde de ürünlerin yüklenmesi gereken periyot içinde yüklenmesi, yüklenen ürünlerin hangi tarihte varış yapacağı, günlük olarak nakliyeciler veya gemi acentelikleri ile takip edilmektedir, varış bilgileri her gün sistem üzerinden güncellenmektedir. Bu süreçler, Şirket'in hammadde tedarik zincirinin verimli ve etkin bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır. Bu durum, hem maliyetleri optimize etmeye yardımcı olmakta hem de hammadde akışını sürekli ve kesintisiz tutmaktadır. Bu sayede üretim süreçlerinin verimliliği ve sürekliliği sağlanmaktadır. Yurt içinden alınan hammaddeler bakımından ise çoğunlukla kapı teslimi yöntemi tercih edilmektedir. Tedarikçi deposunda/antreposunda teslim şekli ile anlaşma yapılan hammadde tedarikleri için ise lojistik ve sevkiyat birimi, planlama / stok ve antrepo birimleri ile koordine olduktan sonra, nakliye firmaları ile gerekli anlaşma ve operasyon yönetişimini sağlayarak hammaddelerin tedariki konusunda aktif rol almaktadır.

Müşteriler ve Satış Kanalları

Şirket'in hem yurt içi hem yurt dışı müşterileri bulunmakta olup 31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023, 30.09.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla Şirket tarafından yurt dışına yapılan satışlar, Şirket'in gelirlerinin sırasıyla %66, %62, %68, %63 ve %57'sini oluşturmaktadır.

Şirket'in temel satış kanalları; (i) toptancılar, (ii) sektör üreticileri, (iii) indirim marketleri, (iv) özel müşteriler, (v) perakende toptan satış, (vi) endüstriyel gıda müşterileri, (vii) endüstriyel yem müşterileri, (viii) ulusal zincir marketler, (ix) e – ticaret, (x) yerel zincir marketler, (xi) bayilikler, (xii) ev dışı tüketim, (xiii) kamusal müşteriler ve (xiv) diğer olmak üzere sınıflandırılmaktadır.

Arma
Taroslar Mh. Atatürk
Tel: +90 324 238 07 42
No: 91 İç Kapı No
238 07 42

126

Şirket; ihracat satış kanalında daha çok toplu satın alma gücüne ve bu kanalı kullanacak personel yapısına sahip kurumsal büyük firmalar bu gibi alıcılara örnek gösterilebilmektedir. Ulusal zincir marketler satış kanalında ise en az 3 (üç) coğrafi bölgede şubeleri olan, tek noktadan yönetilen, organize perakende ticaret noktaları ile ağırlıklı olarak çalışılmaktadır. Yerel zincir marketler satış kanalları bakımından ağırlıklı olarak en az 1 (bir) şubesi ve 400 m² üstü olmak üzere en az 5 (beş) şubeli marketler ile çalışılmaktadır. Şirket'in online satış kanalı, Şirket ürünlerinin internet ve/veya çeşitli aplikasyonlar aracılığı ile müşterilere ulaştırılmasını sağlamaktadır. Ek olarak Şirket, toptancılara da satışlar gerçekleştirmekte, bunun yanı sıra bazı müşterileri bakımından, genellikle büyük kuruluşlar arasında yer alan müşterilerinin özel ihtiyaçlarını karşılamak için yüksek değerli ürünlerin satışlarını da kurumsal satış (B2B) yoluyla gerçekleştirmektedir.

Şirket'in 31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla toplam satışların, satış kanalları bazında tutarları (TL) ve oransal dağılımı yer almaktadır:

Kanal / Bin TL	31.12.2021	Oran (%)	31.12.2022	Oran (%)	31.12.2023	Oran (%)	30.09.2024	Oran (%)
Toptancı	3.407.508	54	3.998.142	51	5.106.492	62	2.108.174	39
Özel Müşteriler	48.175	1	72.574	1	487.581	6	979.979	18
Sektör Üreticileri	1.933.959	31	2.521.860	32	1.890.380	23	900.258	17
Diğer	30.485	0	36.298	0	104.744	1	869.288	16
İndirim Marketleri	625.963	10	788.649	10	364.888	4	440.949	8
Endüstriyel Yem Müşterileri	115.868	2	126.157	2	74.436	1	52.326	1
Endüstriyel Gıda Müşterileri	42.651	1	97.691	1	96.455	1	42.629	1
Ulusal Zincir Market	-	-	-	-	21.855	0	11.386	0
Ev Dışı Tüketim-Müşteri	4.502	0	24.179	0	13.930	0	6.023	0
E - Ticaret	-	-	2.446	0	2.096	0	2.358	0
Yerel Zincir Market	-	-	-	-	2.687	0	782	0
Kamusal Müşteriler	11.513	0	14.189	-	-	0	357	0
Perakende Toptan Satış	43.121	1	100.266	1	51.447	1	-	-
Bayi	-	-	8.156	0	1.240	0	-	-
Ev Dışı Tüketim-Tedarikçi	159	0	-	-	-	-	-	-
Genel Toplam	6.263.904	100	7.790.607	100	8.218.230	100	5.414.510	100

Aşağıda yer alan tabloda ise 31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla Şirket'in ilk 10 müşterisine ilişkin bilgiler yer almaktadır:

Müşteri	31.12.2021		31.12.2022		31.12.2023		30.09.2024	
	Satış (Bin/TL)	Toplam Satışlara Oranı (%)	Satış (Bin/TL)	Toplam Satışlara Oranı (%)	Satış (Bin/TL)	Toplam Satışlara Oranı (%)	Satış (Bin/TL)	Toplam Satışlara Oranı (%)
Müşteri 1	494.870	8	745.186	10	572.819	10	426.489	8
Müşteri 2	281.277	5	452.633	6	529.049	6	402.336	7
Müşteri 3	253.160	4	295.856	4	419.500	4	244.296	4
Müşteri 4	215.521	3	246.962	3	354.008	3	229.287	4
Müşteri 5	215.185	3	192.186	2	269.956	2	189.696	3
Müşteri 6	188.504	3	194.713	3	287.615	3	159.525	3

Müşteri 7	161.157	3	181.444	2	222.786	2	147.968	3
Müşteri 8	153.554	2	141.861	2	188.554	2	133.406	2
Müşteri 9	139.367	2	107.226	1	200.029	1	133.078	2
Müşteri 10	126.618	2	95.953	1	201.644	1	117.958	2
TOPLAM	2.229.212	35	2.654.019	34	3.245.961	34	2.184.040	40

Siparişlerde Ödeme Yöntemleri

Şirket uluslararası müşterileri ile yaptığı işlemlerde ödeme koşulları olarak genellikle vesaik mukabili, vadeli, kopya evrak mukabili, önceden peşin, ön ödemeli ve akreditif gibi çeşitli yöntemler tercih etmekte, bu sayede hem işlem güvenliği hem de esneklik sağlanmaktadır. Yurt içi pazarda ise müşterilere genellikle peşin veya vadeli ödeme seçenekleri sunulmaktadır.

Vadeli satışlarda ticari kredi sigortası sağlayıcıları, yurt dışında ek olarak faktoring ve Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. hizmetleri kullanılmaktadır.

Ayrıca ticari kredi sigortası sağlayıcıları aracılığıyla yürütülen işlemlerden herhangi bir sebeple muaf olan (ülke/politik risk vb. sebeplerle) müşterilerin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla istisnai durumlarda limit olmaksızın vadeli satışlar da gerçekleştirilebilmektedir.

İstisnai vadeli satış kararları alınırken, müşterinin piyasadaki bilinirliği, finansal geçmişi, ödeme performansı ve genel itibarı gibi çeşitli faktörler dikkate alınmaktadır. Bu süreç, müşteriye özel bir değerlendirme yapılarak, Şirket'in tahsilat riskini en aza indirecek şekilde yönetilmektedir. Yönetim ekibi, bu değerlendirmeleri yaparken, Şirket'in genel risk yönetimi politikalarını göz önünde bulundurmaktadır. Her bir müşteri için belirlenen limitler, Şirket'in pozisyonunu riske atmayacak ve uzun vadeli iş ilişkilerini destekleyecek şekilde ayarlanmaktadır.

Fiyatlama

Şirket, üretim faaliyetlerinde kullandığı hammadde fiyatlarındaki dalgalanmalar ve arz-talep dengesi gibi faktörlerin Şirket performansı üzerindeki etkisini azaltmak için çeşitli tedbirler almakta olup bu tedbirler arasında uzun vadeli alım-satım sözleşmeleri ve off-take anlaşmaları gibi risk yönetimi araçları da yer almaktadır. Ayrıca satışlara ve buna bağlı olarak gerçekleşen hammadde alımlarına ilişkin olarak çeşitli planlamalar ve projeksiyonlar da yapılmaktadır. Şirket hem satış hem de satın alma işlemlerini parsiyel olarak yönetmektedir.

Şirket, bu stratejik yaklaşımın bir sonucu olarak karlılık kümülatif bir perspektiften değerlendirildiğinde, hem ortalama fiyat/maliyet seviyelerini hem de hedeflenen kar marjlarını tutturma konusunda efektif sonuçlar elde etmektedir.

Parsiyel Ortalama Fiyat Yaklaşımı: Bu yaklaşım, piyasa dalgalanmalarını dikkate alarak hem alım hem de satım işlemlerinin parsiyel olarak gerçekleştirilmesini sağlamaktadır. Bu sayede hem alım hem de satım süreçlerinde devamlılık ve istikrar sağlanmaktadır.

Bu stratejinin temelinde, piyasadaki fiyat dalgalanmalarına karşı korunma ve maliyetleri optimize etme amacı yatmaktadır. Alım ve satım işlemleri parsiyel olarak gerçekleştirilerek ortalama piyasa fiyatları hedeflenmektedir. Bu yöntem, ani fiyat hareketlerinin risklerini en aza indirirken, aynı zamanda daha öngörülebilir bir maliyet yapısına ve karlılık seviyesine ulaşılmasına yardımcı olmaktadır.

Sonuç olarak, parsiyel ortalama fiyat yaklaşımı ve devamlılık odaklı strateji, Şirket'in hem maliyet etkinliğini artırmakta hem de karlılık hedeflerine ulaşmasını sağlamaktadır.

Armada

Armada Gıda Tic. San. A.Ş.
Ticaret Sicil No: 272403, Kurum Sicil No: 272403
Etiler, Beşiktaş, İstanbul / Türkiye
Tic. Sicil No: 272403, Kurum Sicil No: 272403

128

bütüncül yaklaşım, Şirket'in finansal sağlığını ve pazardaki konumunu sürekli olarak güçlendirmesine olanak tanımaktadır.

Uzun Vadeli Alış ve Satış Anlaşmaları: Hammaddelerin tedarikinde fiyat istikrarını sağlamak ve maliyet tahminlerini daha doğru yapabilmek için uzun vadeli alış ve satış anlaşmaları yapılmaktadır. Bu anlaşmalar, fiyat dalgalanmalarından kaynaklanan risklerin azaltılmasına yardımcı olmakta ve daha öngörülebilir bir maliyet yapısı sağlamaktadır.

Off-Take Anlaşmaları: Off-take anlaşmaları, üretimin belirli bir kısmı için önceden satış garantisi sağlamakta ve böylece gelir akışının daha öngörülebilir olmasına katkıda bulunmaktadır.

Satışların ve İlgili Alışların Projekte Edilmesi: Piyasa trendleri ve talep öngörülerini sürekli analiz edilerek satışların ve buna bağlı olarak hammadde alımları daha etkin bir şekilde planlanmaktadır. Bu yaklaşım hem maliyet etkinliğini artırmakta hem de piyasa dalgalanmalarına karşı daha dayanıklı olunmasını sağlamaktadır.

Değer Katma Odaklı Çalışma: Şirket, ürettiği ürünlerde katma değer sağlamayı ön plana koymaktadır. Bu yaklaşım, sadece hammadde fiyatlarına bağımlı olmaktan ziyade, ürünlerin kalitesi ve yenilikçiliği üzerinden rekabet avantajı yaratılmasına olanak tanımaktadır.

İhracat ve İthalat

31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023, 30.09.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla Şirket'in gelirlerinin sırasıyla %66, %62, %68, % ve %57'si ihracat kaynaklıdır. Şirket, 2023 yılında 64 ülkeye ihracat, 27 ülkeden ise ithalat gerçekleştirmiştir. Şirket ayrıca 2021, 2022 ve 2023 yıllarında TIM1000 sıralamasında sırasıyla 770., 630. ve 279. sıralarda yer almıştır. Şirket'in ihracat faaliyetleri kapsamında Almanya, İtalya, Mısır, Kanada, Tunus ve Fransa Şirket'in ana ihracat ülkelerindendir.

	2021	2022	2023	2023/3Ç	2024/3Ç
İhracat Yapılan Ülke Sayısı	58	62	64	61	58
İhracat Yapılan Miktar (Ton)	134.333	120.547	211.228	144.420	98.974

	2021	2022	2023	2023/3Ç	2024/3Ç
İhracat Tutarı(TL)	4.157.992.858	4.823.499.949	5.555.067.074	3.692.349.001	3.095.815.796
Toplam Hasılat (TL)	6.263.841.590	7.790.529.073	8.218.147.677	5.893.179.575	5.414.509.758
İhracatın Satışlara Oranı (%)	66	62	68	63	57

Şirket'in ihracat yaptığı ülkeleri gösteren görsel aşağıda yer almaktadır:

31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla Şirket'in ihracat faaliyetlerini gerçekleştirdiği ilk 10 ülkeye ve ihracat miktarlarına (ton), ihracat tutarlarına (TL) ve toplam ihracat içerisindeki oranlarına (%) aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

31.12.2021 – İhracat Yapılan Ülkeler			
Ülke	Miktar (Ton)	Tutar (Bin TL)	Oran (%)
Hindistan	22.550	564.325	24
Almanya	8.428	379.979	16
Kanada	7.150	344.063	15
İsviçre	7.145	263.271	11
ABD	4.252	224.001	10
Irak	5.241	174.208	7
Suriye	6.119	110.369	5
Cezayir	2.198	101.783	4
Mısır	3.438	96.794	4
Lübnan	3.471	83.163	4
TOPLAM	69.992	2.341.955	100

31.12.2022 – İhracat Yapılan Ülkeler			
Ülke	Miktar (Ton)	Tutar (Bin TL)	Oran (%)
İsviçre	11.754	456.767	19
Almanya	7.817	434.014	18
İtalya	9.615	309.333	13
Sudan	4.550	242.602	10

Cezayir	4.934	229.991	
Mısır	3.948	156.498	6
Fransa	3.793	155.685	6
Kanada	4.012	151.553	6
Irak	3.515	137.516	6
Suriye	5.122	155.130	6
TOPLAM	59.060	2.429.089	100

31.12.2023 – İhracat Yapılan Ülkeler			
Ülke	Miktar (Ton)	Tutar (Bin TL)	Oran (%)
İtalya	58.418	1.053.306	30
Almanya	11.259	600.822	17
Tunus	32.575	531.124	15
İspanya	16.666	279.180	8
Rusya Fed.	9.125	229.365	6
Sudan	5.576	218.405	6
Suriye	6.786	182.355	5
Eritre	4.425	172.875	5
Nepal	4.433	143.981	4
Cezayir	3.191	143.640	4
TOPLAM	152.454	3.555.052	100

30.09.2024 – İhracat Yapılan Ülkeler			
Ülke	Miktar (Ton)	Bin TL	Oran (%)
Türkiye	22.011	681.293	33
Almanya	7.604	362.935	17
Rusya Fed.	8.223	209.626	10
Sudan	5.172	171.907	8
Belçika	11.950	158.791	8
Mısır	4.332	137.426	7
Irak	2.219	110.186	5
Ukrayna	4.011	99.139	5
BAE	2.500	81.475	4
Çin	2.400	74.673	4
TOPLAM	70.422	2.087.451	100

Şirket, ABD, Hindistan, Kanada, İsviçre başta olmak üzere çeşitli ülkelerden ithalat gerçekleştirmekte olup Şirket'in ithalat gerçekleştirdiği ülkeleri gösteren görsel aşağıda yer almaktadır.

31.12.2021, 31.12.2022, 31.12.2023 ve 30.09.2024 tarihlerinde sona eren finansal dönemler itibarıyla Şirket'in ithalat faaliyetlerini gerçekleştirdiği ilk 10 ülkeye ve ithalat miktarlarına (ton) ve ithalat tutarlarına (TL) aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

İthalat Yapılan Ülke	31.12.2021	
	İthalat Miktarı (Ton)	İthalat Tutarı (Bin TL)
ABD	55.147	1.271.029
Hindistan	9.733	524.657
Kanada	17.938	492.558
İsviçre	22.124	476.211
Lübnan	9.000	148.935
Kırgızistan	1.166	57.920
Arjantin	870	42.440
Rusya Fed.	1.518	32.676
Avustralya	754	37.244
Meksika	456	26.260
TOPLAM	118.706	3.109.930

İthalat Yapılan Ülke	31.12.2022	
	İthalat Miktarı (Ton)	İthalat Tutarı (Bin TL)
Kanada	20.712	809.713
İsviçre	21.865	701.327
ABD	20.333	694.439
Lübnan	20.000	553.470
Kazakistan	5.215	127.622
Avustralya	2.263	91.173
Meksika	1.211	80.270
Birleşik Arap Emirlikleri	1.919	81.519
Singapur	3.197	55.549
Özbekistan	1.694	45.433

Armada Gıda
Toroslar Mh. Atatürk-12 Bulvarı No: 1 İç Kapı No: 1
Tel: (+90) 324 236 07 29 Faks: 90 324 236 07 29
armada@armadagida.com.tr 0324 236 07 29 7968

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

Alıcı Kurum : World Food Programme – İtalya

Ürün : Sarı Kırık Bezelye

Miktar : 2.029,50 Ton

Birim Fiyat : 660 ABD Doları/MT

Toplam Tutar: 1.339.470 ABD Doları

Alıcı Kurum : World Food Programme – İtalya

Ürün : Sarı Kırık Bezelye

Miktar : 1.017 MT

Birim Fiyat : 660 ABD Doları/MT

Toplam Tutar: 671.220 ABD Doları

Alıcı Kurum : World Food Programme – İtalya

Ürün : Sarı Kırık Bezelye

Miktar : 2.040 MT

Birim Fiyat : 745 ABD Doları/MT

Toplam Tutar: 1.519.800 ABD Doları

Ukrayna – Rusya Savaşı – Pirinç Tedarik Sözleşmesi

Alıcı Kurum : World Food Programme – İtalya

Ürün : Pirinç

Miktar : 2.500 MT

Birim Fiyat : 688 ABD Doları

Toplam Tutar: 1.720.000 ABD Doları

Alıcı Kurum : World Food Programme – İtalya

Ürün : Pirinç

Miktar : 2.000 MT

Birim Fiyat : 794 ABD Doları

Toplam Tutar: 1.588.000 ABD Doları

Filistin – İsrail Savaşı – Yeşil Mercimek Tedarik Sözleşmesi

Alıcı Kurum : World Food Programme – Roma

Ürün : Yeşil Mercimek

Miktar : 2.000 MT

Birim Fiyat : 950 ABD Doları

Toplam Tutar: 1.900.000 ABD Doları

Cezayir Gıda Yardımı – Yeşil Mercimek Tedarik Sözleşmesi

Bu ihale yukarıda bahsedilen “Filistin – İsrail Savaşı – Yeşil Mercimek Tedarik Sözleşmesi” ile beraber açılmıştır.

• **WFP Kapsamında Super Cereal (Fonksiyonel Gıda) Yatırımı**

BM, Ocak 2016 içerisinde üye ülkelerin imzaları ile hedeflerini yalınlaştırdığı “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri” adlı mutabakatı gerçekleştirmiştir. 17 ayrı hedef için üye ülkeler ve BM aksiyon programı hazırlamışlardır. Bu hedefler arasında gıda sektörünü yakından ilgilendiren bir başlık da bulunmaktadır. Bu hedef “Amaç 2: Açlığa Son”dur. BM WFP kapsamında amaca odaklı sayısız çalışmalar yapılmış ve amaca direkt ve hızlı bir şekilde hizmet etmesi mümkün olan yeni bir gıda ürünü geliştirilmiştir. Hedefe hizmet amacı ile Super Cereal (Fonksiyonel Gıda) adlı yenilikçi bir gıda ürünü geliştirilmiştir. Bu endüstriyel olarak işlenmiş yeni gıda ürünü, konvansiyonel gıda ürünlerinden pozitif şekilde ayrılmaktadır. Super Cereal ürünü aşağıdaki şekilde tanımlanır:

WFP’ye göre Super Cereal, özellikle acil durumlar ve gıda güvensizliği bağlamında, hamile ve emziren kadınlar, bebekler ve küçük çocuklar gibi savunmasız nüfuslar arasında temel besin öğeleri ve enerji sağlamak üzere tasarlanmış bir besin takviyesi ürünüdür. Super Cereal, malnütrisyonla (yetersiz beslenme) mücadele ve en risk altındaki kişiler arasında beslenme çeşitliliğini iyileştirmek için gıda yardımı ve beslenme programlarında kullanılan geniş bir gıda kategorisinin parçasıdır. Super Cereal; buğday, mısır, soya fasulyesi ürünlerinden yapılan bir karışımdan üretilmekte ve vitamin ve minerallerle zenginleştirilmektedir. Su veya süt ile pişirilerek lapamsı bir yemek haline getirilebilir şekilde kolayca hazırlanabilmektedir. Super Cereal’in formülasyonu; demir, çinko, A ve C vitaminleri ile B vitaminleri gibi temel mikro besinlerle zenginleştirilmiş yüksek kaliteli, protein açısından zengin bir gıda kaynağı sağlamayı amaçlamaktadır.

WFP, Super Cereal’ı dünya genelinde çeşitli gıda yardımı programlarında kullanmaktadır ve ürünün dağıtımını ve kullanımını hedef nüfusların özel beslenme ihtiyaçları ve koşullarına göre uyarlamaktadır. Amaç, malnütrisyonu önlemek, malnütrisyonla kurtulmayı desteklemek ve kriz durumlarıyla karşı karşıya olan veya gıda güvensizliği yaşayan bireylerin ve toplulukların genel sağlığına ve refahına katkıda bulunmaktadır.

Super Cereal ürünün hammaddeleri Türkiye dahilinde ağırlıklı Güney Doğu Anadolu ve Şirket’in fabrikalarının yakınında bulunan Çukurova Bölgesi’nde üretilmektedir. Ürünün üretimi ve BM için sevkiyatı kapsamında Armada Gıda, 144 bin ton/yıl kapasiteli üretim tesisi yatırımı gerçekleştirmiştir. Bahsi geçen tesisin 2024 yılı içinde faaliyete geçmesi ve WFP kapsamında sevkiyatlarına başlaması planlanmaktadır.

Ürünün satın alınmasından itibaren BM tarafından toplamda 8.343.226 ABD Doları değerinde tedarik anlaşması gerçekleştirilmiş olup Şirket’in hedefi, bu tedarik anlaşmalarından ucuz hammaddeye erişim ve coğrafi avantajlarını kullanarak yüksek pay almaktır.

Markalar

Şirket, “Armada Foods”, “Organik Doyum”, “Anadolu” ve “Popipop” markası ile yurt içi piyasasına; “Mediterranean Village” markası ile ise yurt dışı piyasasına hitap etmektedir. Ayrıca Şirket, özel markalı (private label) ürünler ile zincir marketlere de hizmet vermektedir. Şirket’in markalarını gösteren görsel, aşağıda yer almaktadır:

FOCDS
Armada Gıda Tic. Şirk.
Tosunlar Mh. Atatürk.12 Bulvarı Kapı No:1
Tel: +90 324 238 07 29 Fax: +90 324 238 07 41

armada
FOODS

doyum

ANADOLU

MEDITERRANEAN
VILLAGE
Organic

popipop

Yukarıda sıralanan Şirket markalarının yer aldığı Şirket ürünlerinin görsellerine ise aşağıda yer verilmektedir:

Dikey Paket

Doypack

Yastık Paket

M

lh

armada
FOODS
Armada Gıda A.Ş. Sıra 4/3
Sakarya ili Gökçeada İlçesi 80400
Sakarya ili Gökçeada İlçesi 80400
Sakarya ili Gökçeada İlçesi 80400

7.1.2. Araştırma ve geliştirme süreci devam eden önemli nitelikte ürün ve hizmetler ile söz konusu ürün ve hizmetlere ilişkin araştırma ve geliştirme sürecinde gelinen aşama hakkında ticari sırrı açığa çıkarmayacak nitelikte kamuya duyurulmuş bilgi:

Yoktur.

7.2.Başlıca sektörler/pazarlar:

7.2.1. Faaliyet gösterilen sektörler/pazarlar ve ihracının bu sektörlerdeki/pazarlardaki yeri ile avantaj ve dezavantajları hakkında bilgi:

Şirket, temel olarak gıda ürünleri sektöründe faaliyet göstermekte olup alt sektör olarak ise bakliyat ve hububat alt sektörlerinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Gıda ürünleri, doğal gereği

inelastik bir talep dinamiğine sahiptir (İnelastik talep: Talep edilen miktarın malın fiyatına duyarlı olmaması durumu). Gıda ürünlerine olan talep, birçok sektörün aksine dünya genelindeki konjonktürel değişimler ve tüketim alışkanlıklarındaki dönüşümlere karşı dirençlidir. Gıda mutlak tüketim ürünü olması sebebiyle anlık tüketim değişiklikleri ve negatif şoklara karşı doğası gereği korumalıdır.

Aşağıda sırasıyla küresel gıda ürünleri pazarına, bakliyat ürünleri pazarına, hububat ürünleri pazarına ve son olarak Şirket'in işbu sektörlerdeki konumu ve rekabet gücüne ilişkin bilgiler yer almaktadır:

Küresel Gıda Ürünleri Pazarı

Deloitte Raporu'na göre küresel gıda ürünleri imalatı, dünyada artan nüfus, artan tüketim alışkanlıkları ve küreselleşme gibi faktörler nedeniyle büyümeye devam ederken Türkiye'nin toplam tarım üretimi değerinden aldığı pay geçtiğimiz yıllarda az da olsa küçülmüştür. Aşağıda 1995 – 2021 yılları arasında küresel tarım üretimi değerine ilişkin tablo yer almaktadır:

Küresel tarım üretimi değeri, milyar \$, %, 1995-2021

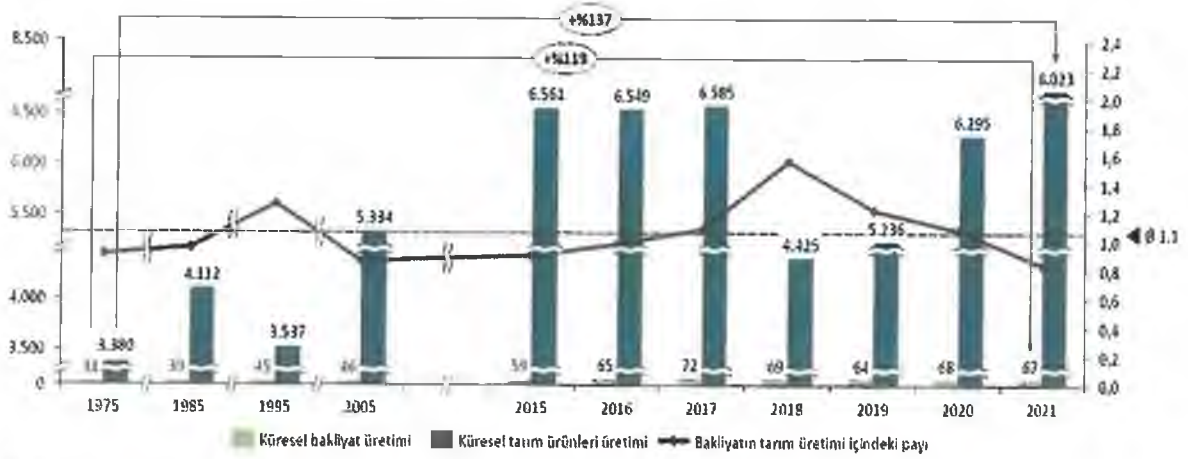

Deloitte Raporu'na göre bakliyatlar, küresel tarım üretiminin ortalamada yaklaşık %1'ini oluşturmaktadır. Aşağıda 1975 – 2021 yılları arasında küresel bakliyat ve tarım ürünleri üretimi miktarları karşılaştırmalı olarak yer almaktadır:

armada
FOODS
Armada Gıda Tic. San. A.Ş.
Büyükdere Mah. Akmerkez 12. Kat Kat: 12 Kat: 12 Kat: 12
Etiler - Beşiktaş / İstanbul / Türkiye
Tic. Sic. No: 270900 / Mersis: 34030100000000000000
Etiler - Beşiktaş / İstanbul / Türkiye
Tic. Sic. No: 270900 / Mersis: 34030100000000000000

Küresel bakliyat ve tarım üretimi miktarı, milyon ton, %, 1975-2021

Kaynak: FAO, OECD, Deloitte a.s. 2021

Deloitte Raporu'na göre küresel tarım üretiminin en büyük kategorisi hububatlar olup tarım üretiminin ortalamada yaklaşık %41'lik payını oluşturmaktadır. Aşağıdaki tabloda 1975 – 2021 yılları arasında küresel hububat ve tarımsal ürünlerin üretim miktarlarına ilişkin veriler yer almaktadır:

Küresel hububat ve tarımsal ürünlerin üretimi miktarı, milyon ton, %, 1975-2021

Bakliyat Ürünleri Pazarı

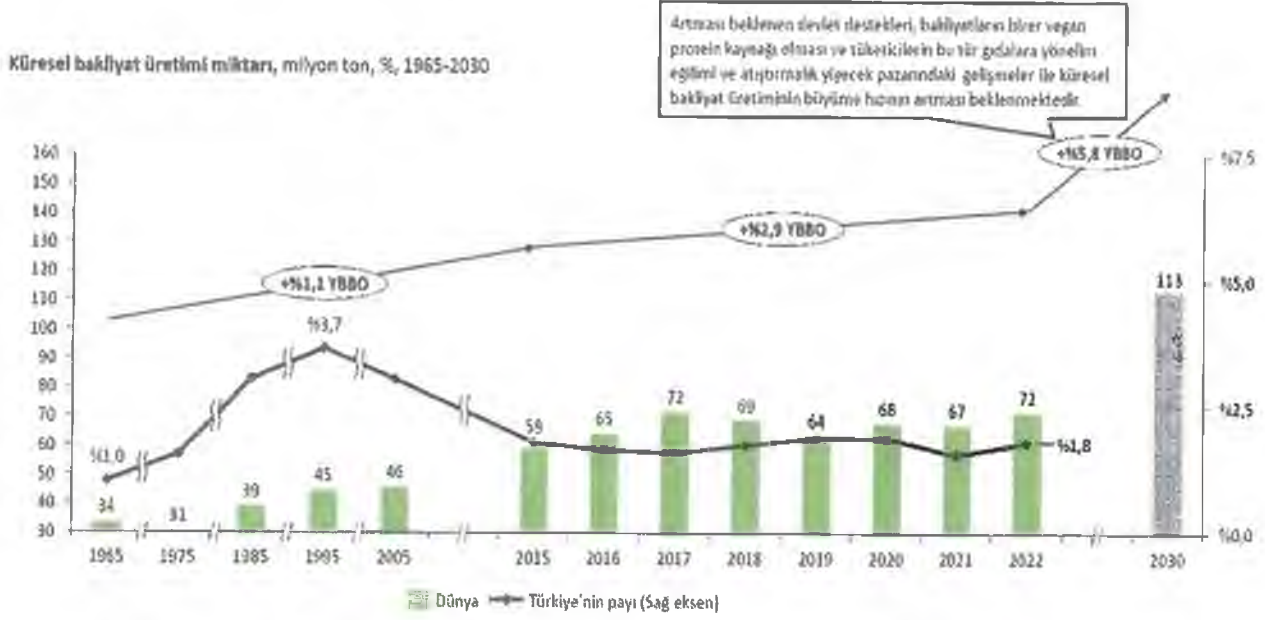
Deloitte Raporu'na göre küresel bakliyat üretimi yıllar içinde büyümesini sürdürürken üretimde yaşanan büyüme hızı artış eğilimindedir. Türkiye'nin küresel bakliyat pazarındaki payı, 1990'larda artsa da ilerleyen yıllarda tekrar %1,8 seviyelerine dönmüştür. Yine Deloitte Raporu'na göre 2030 yılına kadar küresel bakliyat üretiminin %5,8 YBBO ile artış göstermesi beklenmekte olup artması beklenen devlet destekleri, bakliyatların birer vegan protein kaynağı olması ve tüketicilerin bu tür gıdalara yönelim eğilimi ve atıştırmalık yiyecek pazarındaki gelişmeler ile küresel bakliyat üretiminin büyüme hızının artması beklenmektedir.

Aşağıdaki tabloda 1965 – 2030 yılları arasında küresel bakliyat üretimi miktarına ilişkin veriler yer almaktadır.

42 Akdeniz MERSİN
armadafoods.com
079 035 796P

Küresel bakliyat üretimi miktarı, milyon ton, %, 1965-2030

Kategori bazında bakliyat pazarı incelendiğinde Şirket'in ürün portföyü içerisinde yer alan fasulye, nohut, bezelye ve mercimek, Deloitte Raporu'na göre 2022 yılında toplam bakliyat üretiminin %93'ünü oluşturmuş olup mercimek kategorisi üretim artış hızı en yüksek bakliyat olarak öne çıkmaktadır. Aşağıdaki tabloda ise 1965 – 2022 yılları arasında mercimek, bezelye, nohut, fasulye ve diğer bakliyatlar kategorileri bazında bakliyat üretim miktarları yer almaktadır:

Kategori bazında bakliyat üretim miktarı, milyon ton, 1965-2022

Deloitte Raporu'na göre bakliyat ürün grubu, dünyanın hemen her bölgesinde üretilmekte olup Asya ve Amerika, küresel üretimin yaklaşık %70'ini oluşturmaktadır. Üretim artış hızı en yüksek bölge ise Okyanusya ve Avustralya'dır. Aşağıdaki tabloda, 1965 – 2022 yılları arasında bölge bazında bakliyat üretim miktarları gösterilmektedir:

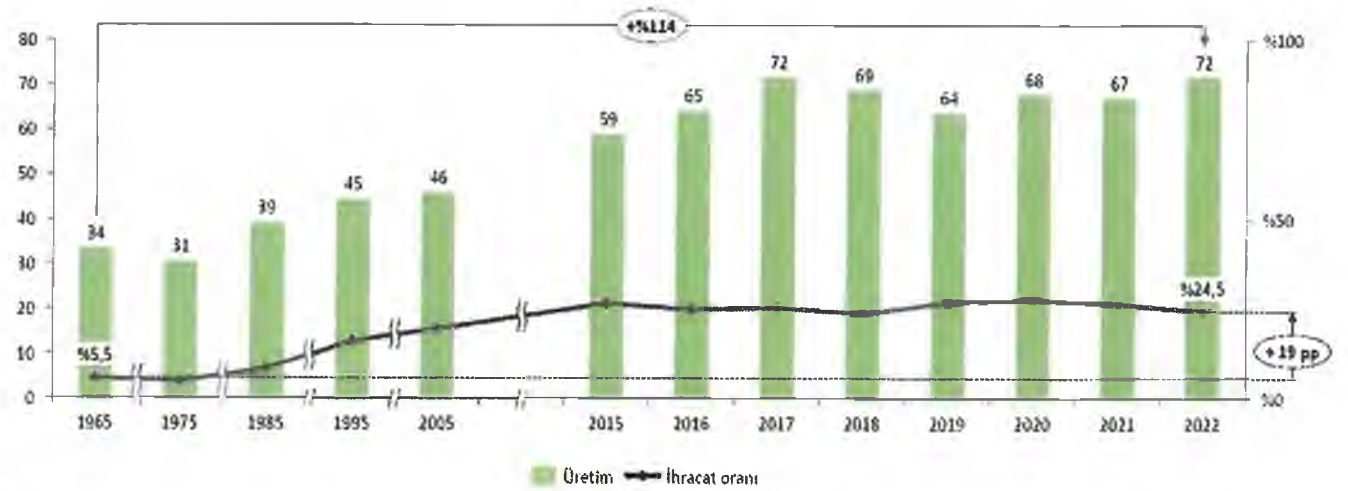
Bölge bazında bakliyat üretim miktarı, milyon ton, 1965-2022

Kaynak: FAO, Deloitte analizi YBBO: YBBO Bölge Bütçesi Oranı

Deloitte Raporu'na göre küreselleşme ve ihracat lojistiğinin kolaylaşması ile beraber 1965 – 2022 yılları arasında bakliyat üretiminin ihracat oranı %10 seviyelerinden %25 seviyesine yükselmiştir. Üretilen bakliyatın çeyreğine yakını üretim yerinden farklı ülkelere ihraç edilmektedir. Aşağıdaki tabloda 1965 – 2022 yılları arasında küresel bakliyat üretim miktarı ve ihracat oranı verileri yer almaktadır:

Küresel bakliyat üretim miktarı ve ihracat oranı, milyon ton, %, 1965-2022

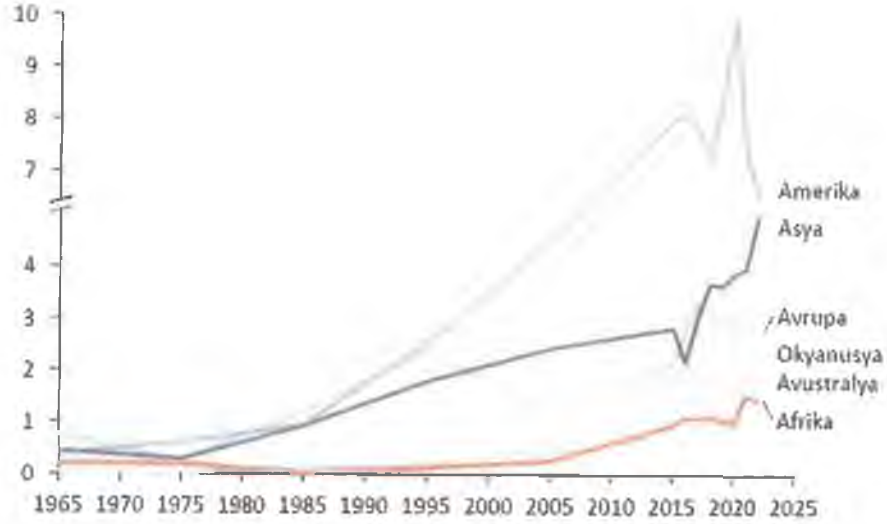

Kaynak: FAO, Deloitte analizi pp: Yüzde puanı değişimi

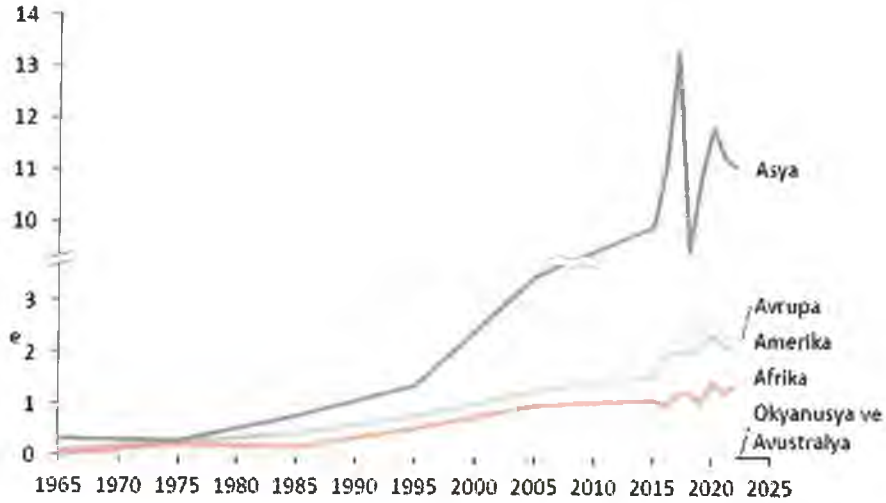
Dünya genelinde bakliyat ihracat ve ithalatına bakıldığında, Deloitte Raporu'na göre Amerika Bölgesi, bakliyat ihracatının çoğunluğunu oluştururken, ithalat değerlerinde ise Asya Bölgesi toplam ithalatın %70'ine yakın paya sahiptir. Aşağıdaki tablolarda sırasıyla 1965 – 2022 yılları arasında küresel bakliyat ihracat bölgelerinin milyon ton cinsinden ihracat miktarları ve küresel bakliyat ithalat bölgelerinin milyon ton cinsinden ithalat miktarları gösterilmiştir:

Küresel bakliyat ihracat bölgeleri, milyon ton, 1965-2022

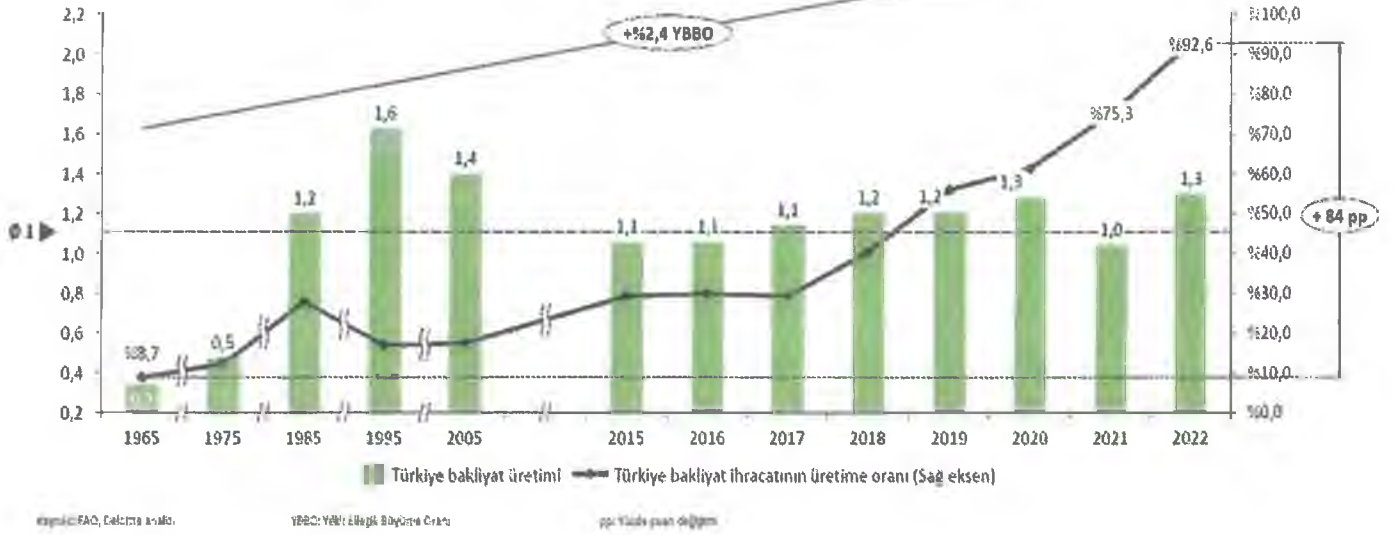
Küresel bakliyat ithalat bölgeleri, milyon ton, 1965-2022

Türkiye'nin bakliyat üretimi ve ihracatı incelendiğinde, Deloitte Raporu'na göre, 1965 yılından günümüze Türkiye'de yıllık ortalama 1,3 milyon ton seviyesinde bakliyat üretilirken ihracatı yapılan bakliyat oranı %8,7 seviyelerinden %93 seviyesine yükselmiştir. İlgili oranın yükselmesinde yurt dışı pazarından bakliyat ürünlerinin ithal edilmesi, işlenmesi ve akabinde ihraç edilmesi büyük rol oynamaktadır. Aşağıdaki tabloda 1965 – 2022 yılları arasında Türkiye bakliyat üretimi miktarı ve ihracat oranına ilişkin veriler yer almaktadır:

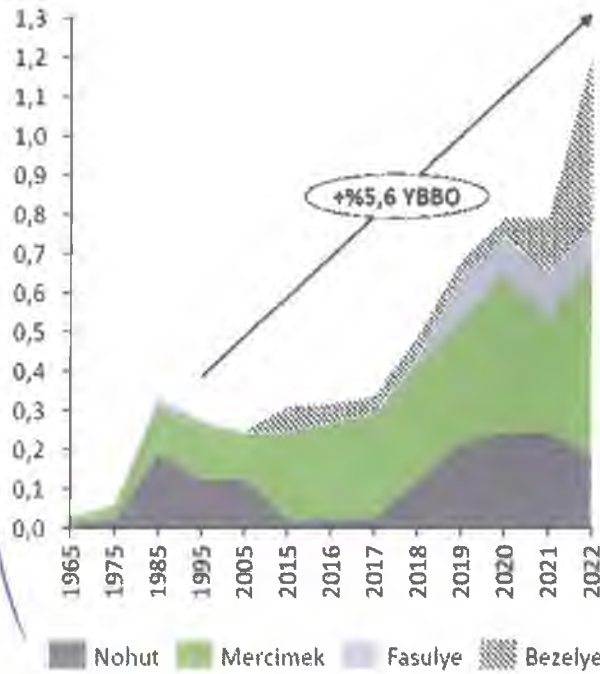

Türkiye bakliyat üretimi miktarı ve ihracat oranı, milyon ton, %, 1965-2022

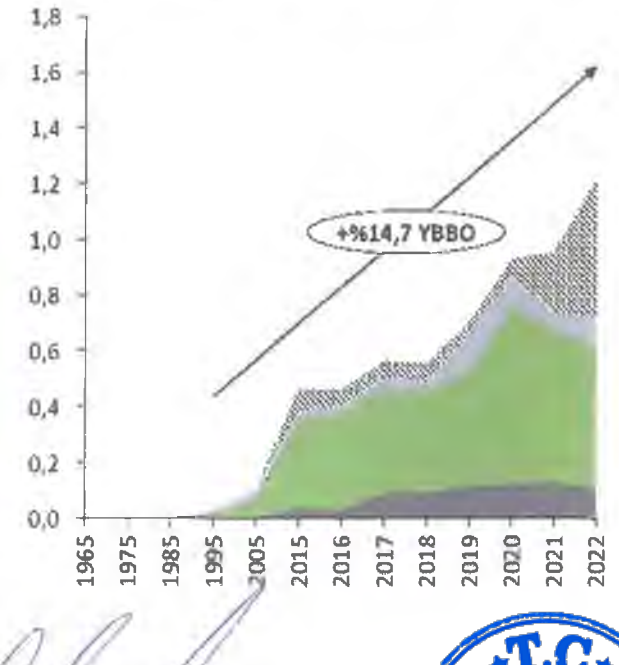

Deloitte Raporu'na göre 1990'lı yıllardan sonra Türkiye'de bakliyat üretiminin az oranda daralmasına karşın ihracat artış göstermiştir. Bu yükselişin sebebinin ise bakliyat ürünlerinin Türkiye'de işlenmek suretiyle (ithal edilip, işlenerek ihracı) ihraç edilmesi olarak belirtilmiştir. Aşağıdaki tablolarda 1965 – 2022 yılları arasında Türkiye'nin bakliyat ihracatı ve Türkiye'nin bakliyat ithalatına ilişkin veriler yer almaktadır:

Türkiye'nin bakliyat ihracatı, milyon ton

Türkiye'nin bakliyat ithalatı, milyon ton

Türkiye ve Bakliyat İşleme Süreci

ARMADA FOODS

Armada Gıda Tic. A.Ş.

Toroslar Mh. Atatürk.12 Bul. Dış Kapı
Tel: +90 324 238 07 29 Fax: +90 324 238 01
armada@armadafoods.com / www.armadafoods.com
Sic No: 0079035796800001 Ürüt

143

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

Bakliyat işleme sürecinin Türkiye'ye yansımaları; temelde yurt dışında üretilen ürünler ithal edilerek işlenmekte ve yurt içi ve yurt dışı pazarlarda piyasaya sunulması şeklinde gerçekleşmektedir. Deloitte Raporu'na göre Türkiye'de bakliyat ürünlerinin işlenmesi sektörü büyüme eğilimindedir.

Aşağıdaki tabloda üst seviye bakliyat işleme sürecine ilişkin şema yer almaktadır:

Üst seviye bakliyat işleme süreci

Yukarıda yer alan şemadan da takip edilebileceği üzere bakliyat işleme, bakliyatların tüketim için uygun hale getirilmesi sürecini içermektedir. Bu süreç genellikle; temizleme, kalibre etme, ayıklama ve paketleme olmak üzere 4 (dört) ana aşamayı içermektedir.

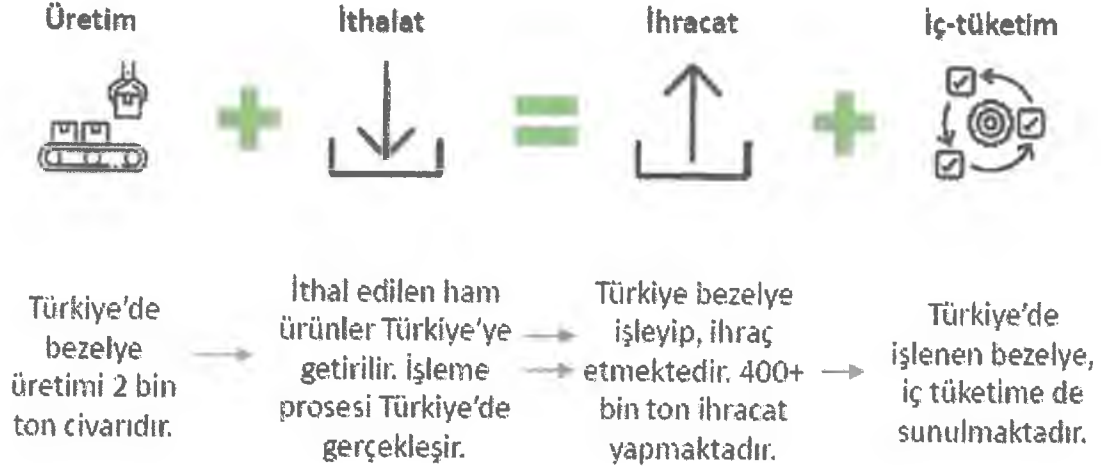
Deloitte Raporu'na göre Türkiye'de yetişen kırmızı mercimek, nohut gibi ürünlerin işlenip dünyaya satılması ile birlikte bu ürünlerin Kanada, Avustralya, Rusya gibi ülkelerden alınıp Türkiye'de işlenip dünyaya tekrar satılması söz konusu olmuştur. Türkiye'nin coğrafi konumunun, bakliyat ithalatında ve ihracatında önemli avantaj sağlamakta olduğu da ayrıca belirtilmiştir. (Kaynak: Euronewreport)

Türkiye'de bakliyat ürünleri için "Dahilde İşleme Rejimi" kavramı kullanılmaktadır. Dahilde İşleme Rejimi; Türkiye'de bakliyat dahilde işleme süreci, ülkeye dışarıdan getirilen ham bakliyatın Türkiye'de işlenerek tekrar ihraç edilmesini kapsamaktadır. Dahilde İşleme Rejimi kapsamında ithalatta gümrük verdiği, KDV, ÖTV ile diğer vergi ve fonlardan muafiyet sağlanması, vergi, resim ve harç istisnası, KKDF istisnası, ticaret politikası önlemlerine tabi olunmaması, KDV'de Tecil-Terkin sistemi çerçevesinde yurt içi alım gerçekleştirilebilmesi, ihracat dışında yurt içi satış ve teslimlerin de gerçekleştirilebilmesi, ithalatta alınması gereken vergilere ilişkin teminat indirimlerinin sağlanabilmesi gibi faydalar bulunmaktadır. (Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü, İMMİB)

Dahilde İşleme Rejimi kapsamında özellikle kırmızı mercimek gibi bakliyat ürünleri, başta Kanada olmak üzere Kazakistan, Avustralya ve Rusya gibi ülkelerden ithal edilip işlenerek yeniden ihraç edilmektedir. (Kaynak: Deloitte Raporu)

Örnek: Bezelye ürününün işlenip ihracatının gerçekleştirilmesi

Dünyada ve Türkiye'de Mercimek Üretim ve Ticaretine Genel Bakış

Deloitte Raporu'na göre dünyada mercimek üretim ve ticareti ile ilgili genel bilgiler, aşağıda sıralanmaktadır:

- Dünya genelinde mercimek üretim alanları, 2020 yılında bir önceki yıla göre %3 artarak 5 milyon hektarlık alanda gerçekleşmiştir.
- Daha önceleri uzun yıllar lider olan Kanada, 2020 yılında mercimek ekim alanlarını %15 artırarak 1,7 milyon hektarla birinci sıraya yerleşmiştir. 2022 yılında 2. sırada ama hektar olarak halen 1,7 milyon hektar ekim alanı bulunmaktadır.
- Mercimek üretiminde söz sahibi ülkelerin üretici fiyatlarına bakıldığında, en yüksek fiyatın Türkiye'de, en düşük fiyatın ise Kanada'da olduğu görülmektedir.
- Ülkelere göre mercimek verimi FAO verilerine göre incelendiğinde; 2020 yılına göre üretimde önemli ülkeler içinde yer alan Kanada'nın 168 kg/da ile sekizinci sırada, Türkiye'nin 150 kg/da ile onuncu sırada yer aldığı görülmektedir.

Yine Deloitte Raporu'na göre Türkiye'de mercimek üretim ve ticareti ile ilgili genel bilgiler ise aşağıda sıralanmaktadır:

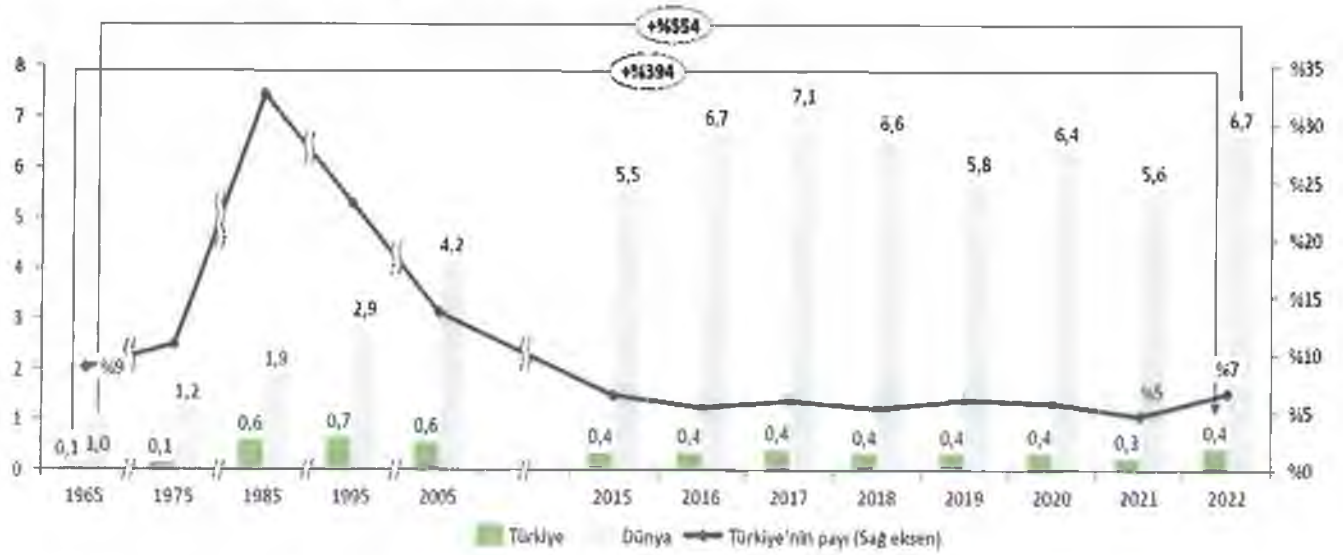
- Türkiye'de mercimek üretimi incelendiğinde, 2020/21 üretim döneminde kırmızı mercimeğin üretim alanlarının %85'ini ve üretimin %89'unu oluşturduğu görülmektedir.
- Bu dönemde kırmızı ve yeşil mercimek üretim alanları bir önceki döneme göre %12 azalarak 248 bin hektarlık alanda gerçekleşmiştir. Ancak üretim miktarı artış göstermiştir.
- İhracat azalarak 289 bin ton, ithalat ise artarak 522 bin ton olmuştur.
- Yurt içi kullanım ise son yıllarda artış sağlamıştır.

Deloitte Raporu'na göre 2022 yılı itibarıyla küresel mercimek üretimi 6,7 milyon tondur ve Türkiye'nin üretim miktarındaki oranı, toplam küresel üretim içerisinde %7 seviyelerindedir.

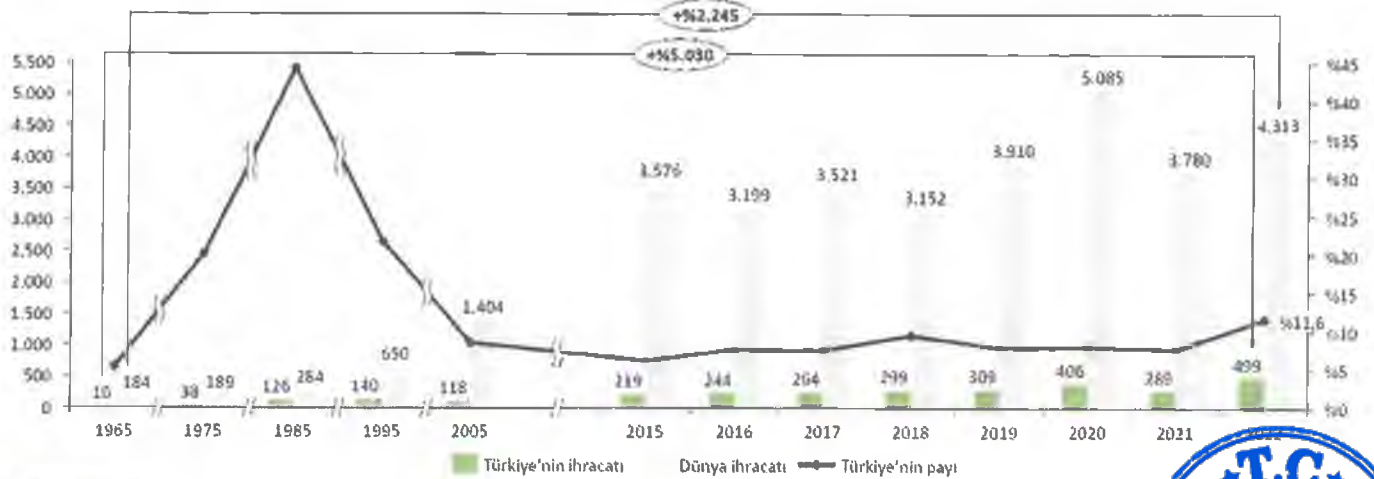
Aşağıdaki tabloda 1965 – 2022 yılları arasında küresel mercimek üretim miktarı gösterilmektedir:

Küresel mercimek üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

Deloitte Raporu'na göre mercimek ihracatı 1965 – 2022 yılları arasında büyürken, Türkiye'nin ihracatı toplam dünya ihracat değerinin %11 seviyelerindedir. Aşağıdaki tabloda 1965 – 2022 yılları arasında küresel mercimek ihracat miktarı ve Türkiye'nin ihracat oranı gösterilmektedir:

Küresel mercimek ihracat miktarı ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

Deloitte Raporu'na göre Türkiye, 2022 yılında dünyanın en büyük üçüncü mercimek ihracatçısı konumundadır ve Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar arasında Irak, Sudan ve Mısır

bulunmaktadır. Aşağıda 2019 – 2022 yılları arasında dünyada ve Türkiye’de mercimek ihracatı değerine ilişkin verilerin yer aldığı grafikler gösterilmektedir:

YES, with Edgell Systems Scan

Dünyada ve Türkiye’de Nohut Üretim ve Ticaretine Genel Bakış

Deloitte Raporu'na göre dünyada nohut üretim ve ticareti ile ilgili genel bilgiler, aşağıda sıralanmaktadır:

- Baklagiller ürün grubunun içerisinde yer alan nohut, 2021 yılında dünyada 15 milyon hektar alanda yetiştirilmiştir. Dünya ekim alanlarında son beş yılda %3 oranında artış gerçekleşmiştir.
- Dünya nohut piyasasında Kabuli ve Desi olarak iki çeşit nohut üretilmektedir. Türkiye’de üretilen nohut cinsi Kabuli’dir.
- Dünyada yetiştirilen baklagiller arasında üretim miktarı olarak nohut, fasulyeden sonra ikinci sırada yer almaktadır.
- Dünya genelinde üretilen baklagillerin yaklaşık %77’si ülkelerin iç talebini karşılamaya yöneliktir. Geriye kalan %23’lük kısmı dünya ticaretine yönelmektedir.

Deloitte Raporu'na göre Türkiye'de nohut üretim ve ticareti ile ilgili genel bilgiler, aşağıda sıralanmaktadır:

- Türkiye’de 2021 yılında yaklaşık 4,9 milyon da ekim alanı ile yemeklik tane baklagil türleri içerisinde ilk sırada yer alan nohut, toplam baklagil ekim alanının %53’ünü oluşturmuştur.
- Türkiye’de 1980 yılı öncesinde iller bazında uygulanan kırsal kalkınma projeleri ile özellikle kurak ve yarı kurak alanlarda son derece rahat yetiştirilebilen nohut tarımı yaygınlaştırılmıştır.

1980 – 2021 yılları arasında nohut ekim alanlarında dalgalanmalar yaşanmıştır. 1980 yılında 2,4 milyon dekar olan nohut ekim alanı 1990 yılında rekor seviye olan 3,8 milyon dekara ulaşmıştır. 1990’lardan itibaren genel olarak düşme eğiliminde olan-

Ar...
Toroslar Mh...
Mersis No: ...
Kıpt No: ...
MERSİN ...
ods.com

14

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

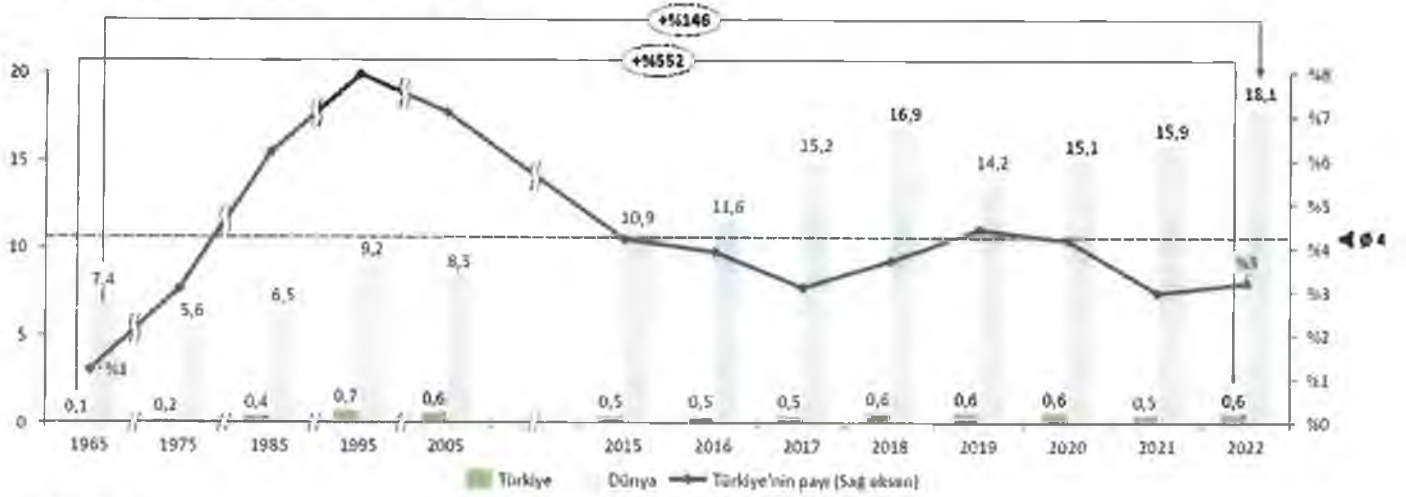

- Nohut ekim alanları, 2019 yılında 5,2 milyon dekar seviyelerine ulaşmıştır Türk mutfağında önemli bir yeri olan nohut, 2020 yılı toplam kuru baklagil tüketimi içinde %35,5 oranla en fazla tüketilen baklagil olmuştur.

Deloitte Raporu'na göre küresel nohut üretimi geçmiş yıllarda iki kattan fazla artış yaşayarak 18 milyon tonu geçmiş olup Türkiye'nin toplam üretimden aldığı pay ortalama %4 olarak gerçekleşmiştir.

Aşağıdaki tabloda 1965 – 2022 yılları arasında küresel nohut üretim miktarına ve Türkiye'nin payına ilişkin veriler yer almaktadır:

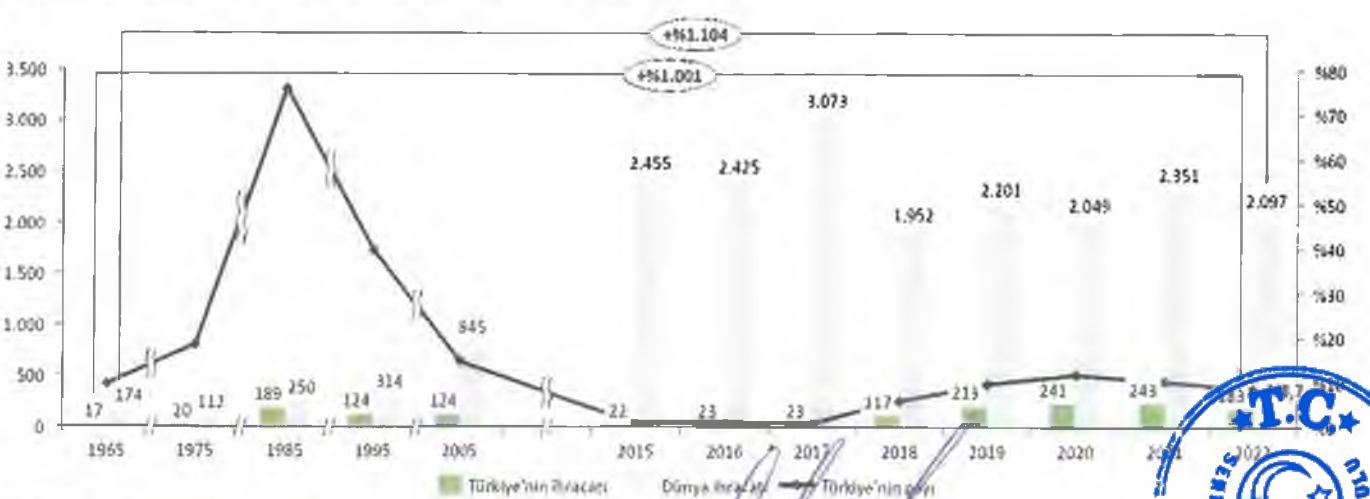
Küresel nohut üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

Kaynak: FAO, Deloitte analizi.

Deloitte Raporu'na göre nohut ihracatı; 1965 – 2022 yılları arasında büyürken, 2022 yılında Türkiye'nin ihracatı, küresel toplam ihracat değerinin %9'u seviyelerindedir. Aşağıdaki tabloda 1965 – 2022 yılları arasında küresel nohut ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı yer almaktadır:

Küresel nohut ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

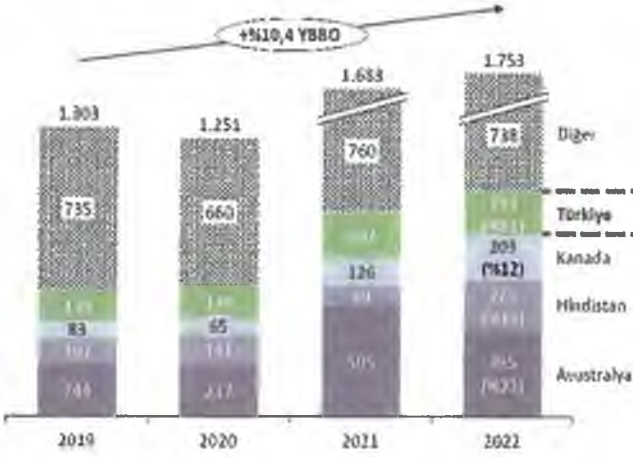

Kaynak: FAO, Deloitte analizi.

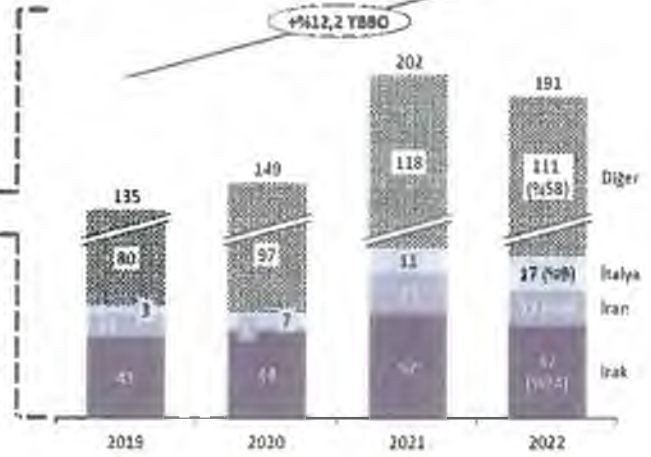

Deloitte Raporu'na göre Türkiye, 2022 yılında dünyanın en büyük dördüncü nohut ihracatçısı konumunda olup Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar, Irak, İran ve İtalya'dır. Aşağıdaki tabloda 2019 – 2022 yılları arasındaki dünya nohut ihracat değeri ve Türkiye nohut ihracat değerine ilişkin veriler gösterilmektedir:

Dünya nohut ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye nohut ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Kaynak: TradeAtlas, Deloitte analizi

NOT: Her Başlık Eğilime Göre

Dünyada ve Türkiye'de Fasulye Üretim ve Ticaretine Genel Bakış

Deloitte Raporu'na göre dünyada fasulye üretim ve ticareti ile ilgili genel bilgiler, aşağıda sıralanmaktadır:

- Kuru fasulye dünyada en çok üretimi yapılan baklagil türüdür.
- Dünyada ekim alanları 1980-2000 yılları arasında 25 milyon hektar düzeyinde iken; son 10 yılda %42 artış göstererek yaklaşık 36 milyon hektara ulaşmıştır.
- Dünyada üretilen kuru fasulyenin sadece %14'ü ticarete konu olmaktadır.
- Dünyada baklagiller içerisinde en yüksek üretici fiyatına sahip olan ürün kuru fasulyedir. Son yıllarda fiyat artışı devam etmektedir.

Deloitte Raporu'na göre Türkiye'de fasulye üretim ve ticareti ile ilgili genel bilgiler, aşağıda sıralanmaktadır:

- Türkiye'de baklagiller içinde kuru fasulye ekim alanı, nohut ve mercimekten sonra gelmektedir.
- Türkiye'de kuru fasulye yetiştiriciliği daha çok İç Anadolu Bölgesi'nde yapılmaktadır. Kuru fasulye ekim alanlarının %56,8'ini İç Anadolu Bölgesi oluşturmaktadır.
- Türk mutfağında önemli bir yeri olan kuru fasulye, baklagil tüketimi içerisinde %22'lik bir paya sahiptir.
- 2017/18 üretim döneminde elde edilen kuru fasulye ihracatına göre 2021/22 üretim döneminde %141,1 oranında artış gözlemlenmiştir.

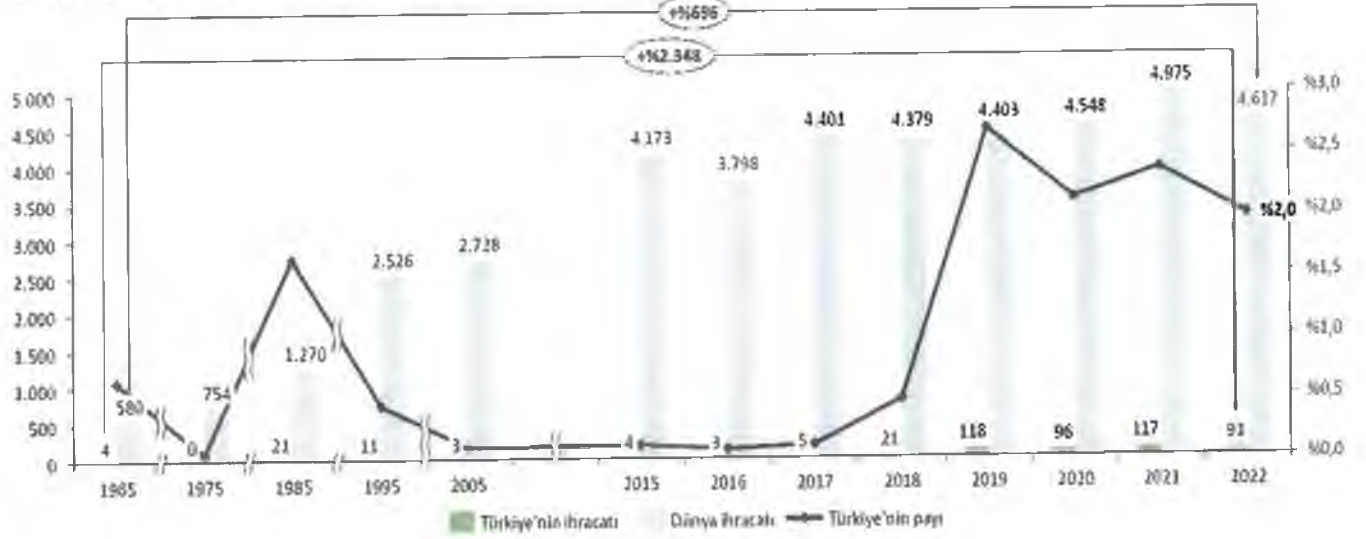
Deloitte Raporu'na göre 28 milyon ton seviyelerine yükselen küresel fasulye üretimi içerisinde Türkiye'nin aldığı pay %1 seviyelerindedir. Aşağıda yer alan tabloda ise 1965 – 2022 yılları arasında küresel fasulye üretim miktarı ve Türkiye'nin ilgili yıllar içerisindeki fasulye üretim miktarları gösterilmektedir:

Deloitte Raporu'na göre fasulye ihracatı, 1965 – 2022 yılları arasında büyürken, Türkiye'nin ihracatı, toplam ihracat değerinin yaklaşık %2'sini oluşturmaktadır. Bu kapsamda aşağıdaki tabloda 1965 – 2022 yılları arasında küresel fasulye ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı gösterilmektedir:

Küresel fasulye ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

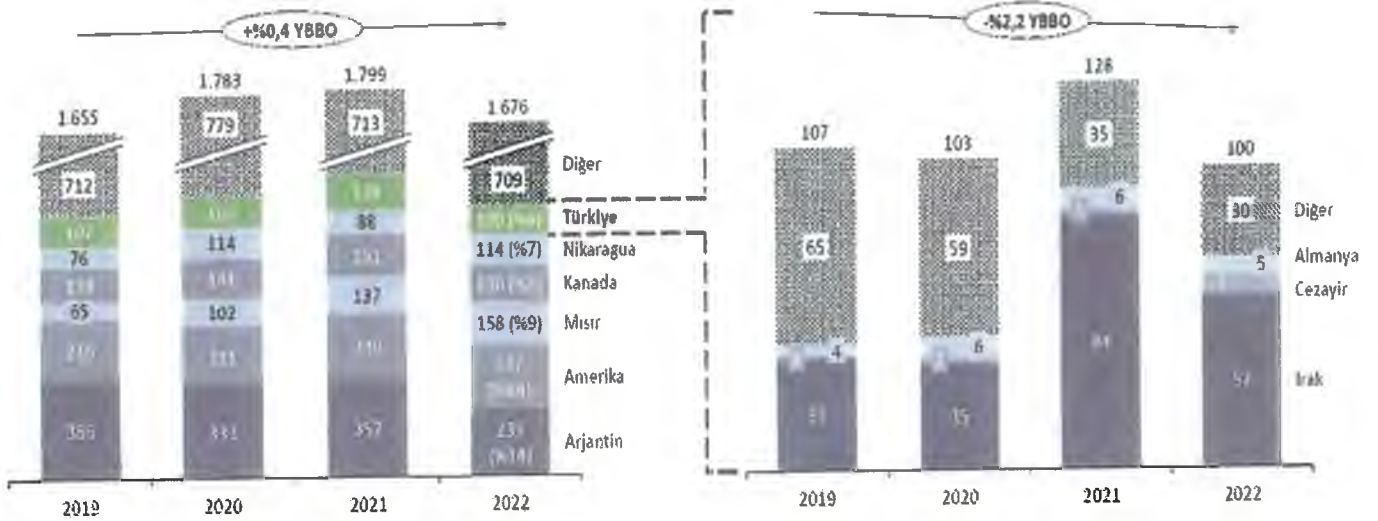

Kaynak: FAO, Deloitte analizi

Deloitte Raporu'na göre Türkiye, 2022 yılında dünyanın en büyük altıncı fasulye ihracatçısıdır. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar ise Irak, Cezayir ve Almanya olarak belirtilmiştir. Bu doğrultuda aşağıda yer alan tabloda 2019 – 2022 yılları arasında dünya ve Türkiye'de fasulye ihracatı değerine ilişkin veriler yer almaktadır:

Dünya fasulye ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye fasulye ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Kaynak: TradeMap, Deloitte analizi

YBBO: Yıllık Bileşik Büyüme Oranı

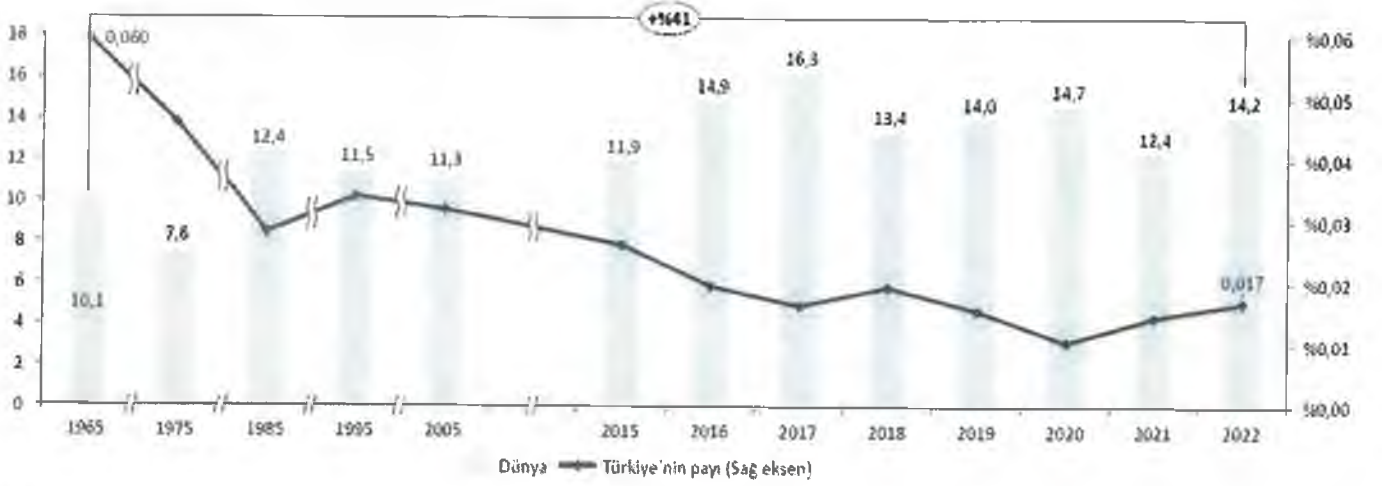
Dünyada ve Türkiye'de Bezelye Üretim ve Ticaretine Genel Bakış

Deloitte Raporu'na göre küresel bezelye üretimi uzun yıllardır 14 milyon ton seviyelerinde seyrederken Türkiye'nin toplam küresel üretimin içerisindeki payı oldukça düşüktür. Aşağıdaki tabloda 1965 – 2022 yılları arasında küresel bezelye üretim miktarı takip edilebilmektedir:

Doğrulama Kodu: b7e6ee8a-e984-4d23-9128-36bf24823c25
<https://spk.gov.tr/dokuman-dogrulama>

Küresel bezelye üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

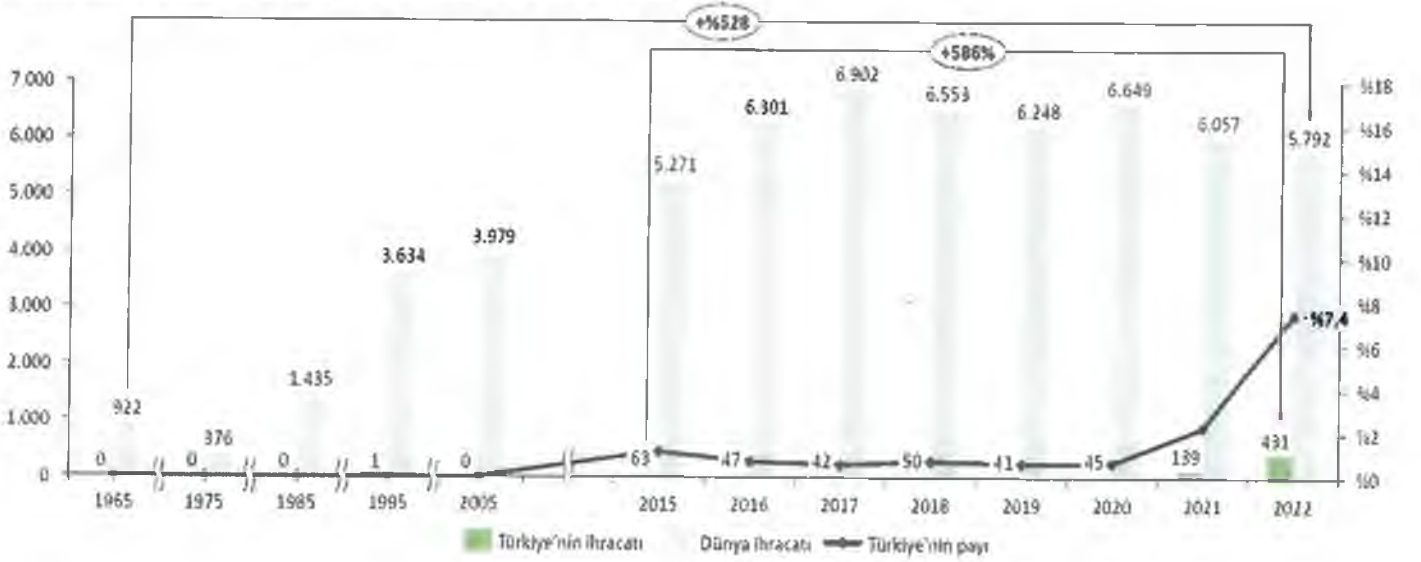

Kaynak: FAO, Deloitte analizi

Deloitte Raporu'na göre bezelye ihracatı, 1965 – 2022 yılları arasında büyürken, Türkiye'nin ihracatı, toplam ihracat değerinin %7'si seviyelerine yükselmiştir. Aşağıdaki tabloda 1965 – 2022 yılları arasında küresel bezelye ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı yer almaktadır:

Deloitte Raporu'na göre Türkiye, 2022 yılında dünyanın en büyük üçüncü bezelye

Küresel bezelye ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

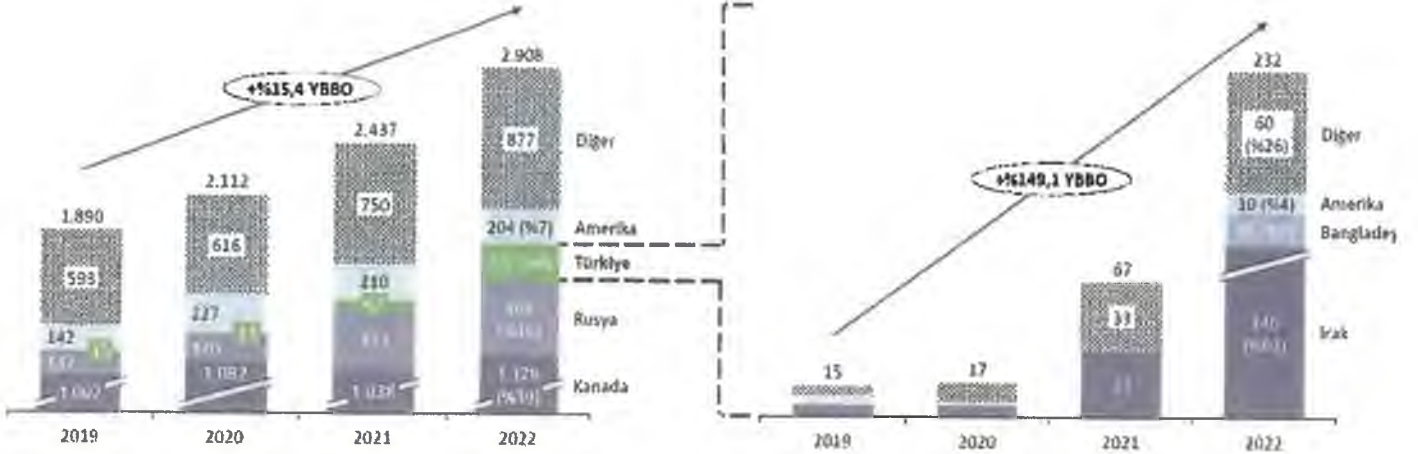
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

ihracatçısıdır. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar, Irak, Amerika ve Bangladeş olarak belirtilmiş olup aşağıda 2019 – 2022 yılları arasında dünya bezelye ihracatı değeri ve yine aynı yıllar arasında Türkiye bezelye ihracatı değerine ilişkin veriler yer almaktadır:

Dünya bezelye ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye bezelye ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Kaynak: TradeMap, Deloitte analizi

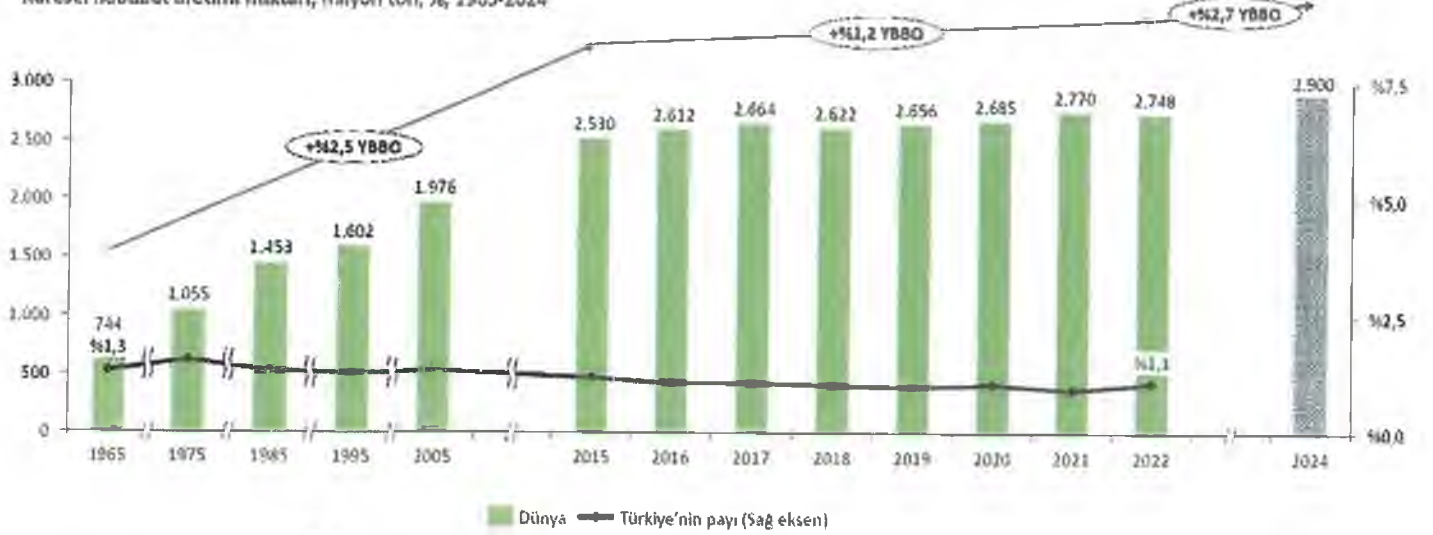
YBBO: Fikih Bilgiye Büyüme Oranı

Hububat Ürünleri Pazarı

Deloitte Raporu'na göre küresel hububat üretimi yıllar içinde büyüme göstermiştir ve üretimin artmaya devam edeceği öngörülmektedir. Türkiye'nin hububat üretimi, dünyanın hububat üretiminin ortalama %1'ini karşılamaktadır. Aşağıdaki tabloda 1965 – 2024 yılları arasında küresel hububat üretimi miktarı ve Türkiye'nin payına ilişkin veriler yer almaktadır:

Kategori bazında hububat pazarı incelendiğinde Şirket özellikle buğday, mısır ve pirinç

Küresel hububat üretimi miktarı, milyon ton, %, 1965-2024

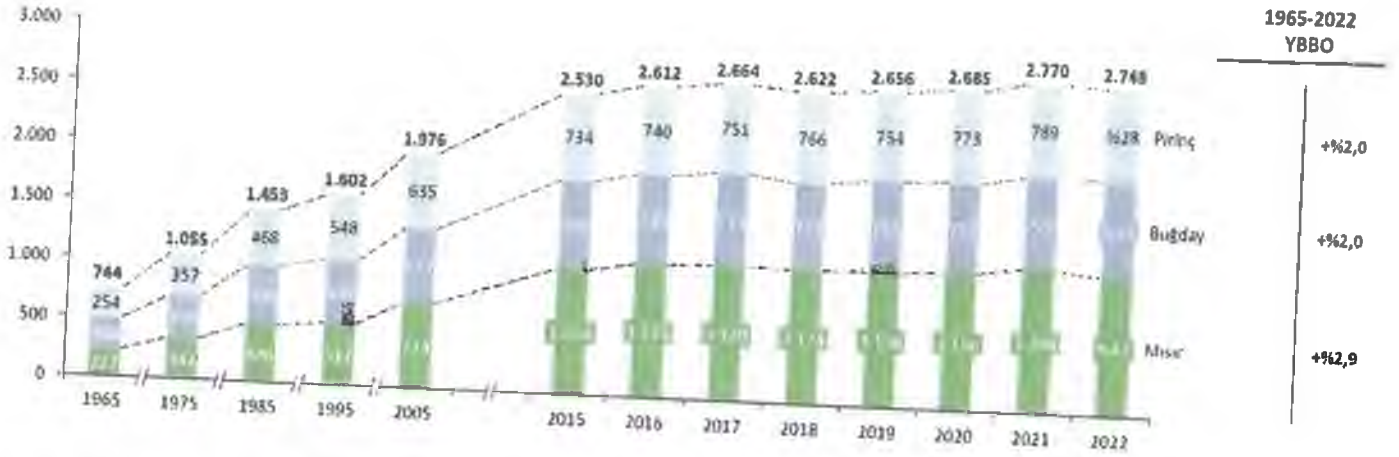
Kaynak: FAO, OECD, Deloitte analizi

YBBO: Fikih Bilgiye Büyüme Oranı

kategorilerinde hububat üretimleri gerçekleştirmekte ve mısır, üretim artış hızı en yüksek hububat olarak öne çıkmaktadır. Bu kapsamda 1965 – 2022 yılları arasında pirinç, buğday ve mısır kategorilerinde küresel üretim miktarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

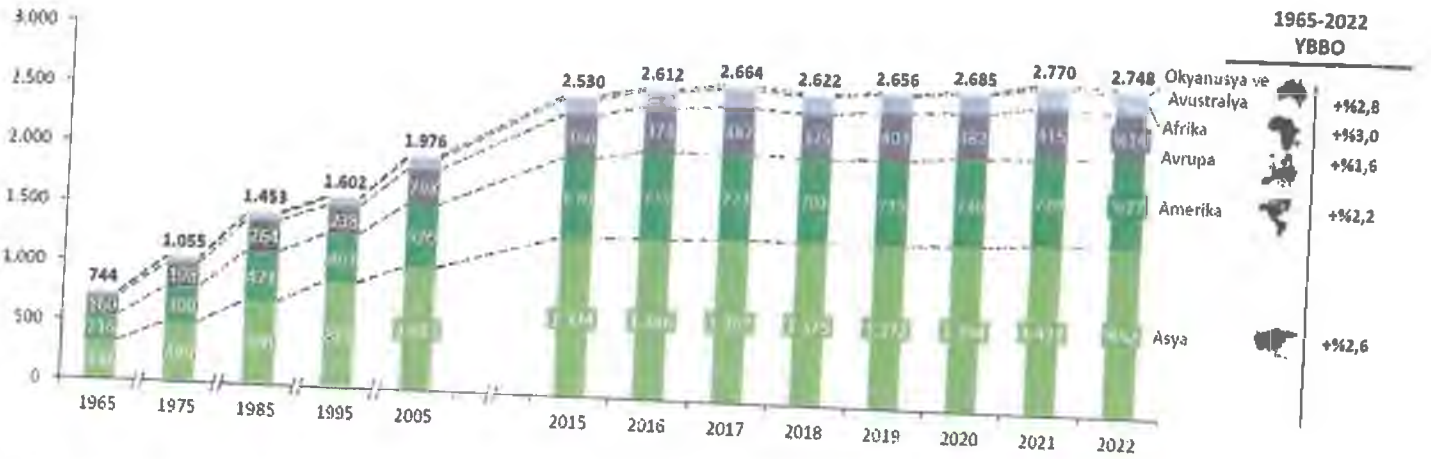
Kategori bazında hububat üretim miktarı, milyon ton, 1965-2022

Kaynak: FAO, Deloitte analizi YBBO: 1965-2022 Yıllık Bölge Özetleri

Deloitte Raporu'na göre hububat, dünyanın hemen her bölgesinde üretilirken, Asya ve Amerika birlikte küresel üretimin yaklaşık %80'ini oluşturmaktadır. Üretim artış hızı en yüksek bölge ise Afrika olarak belirtilmiştir. Aşağıdaki tabloda 1965 – 2022 yılları arasında bölge bazında hububat üretim miktarı gösterilmektedir:

Bölge bazında hububat üretim miktarı, milyon Ton, 1965-2022

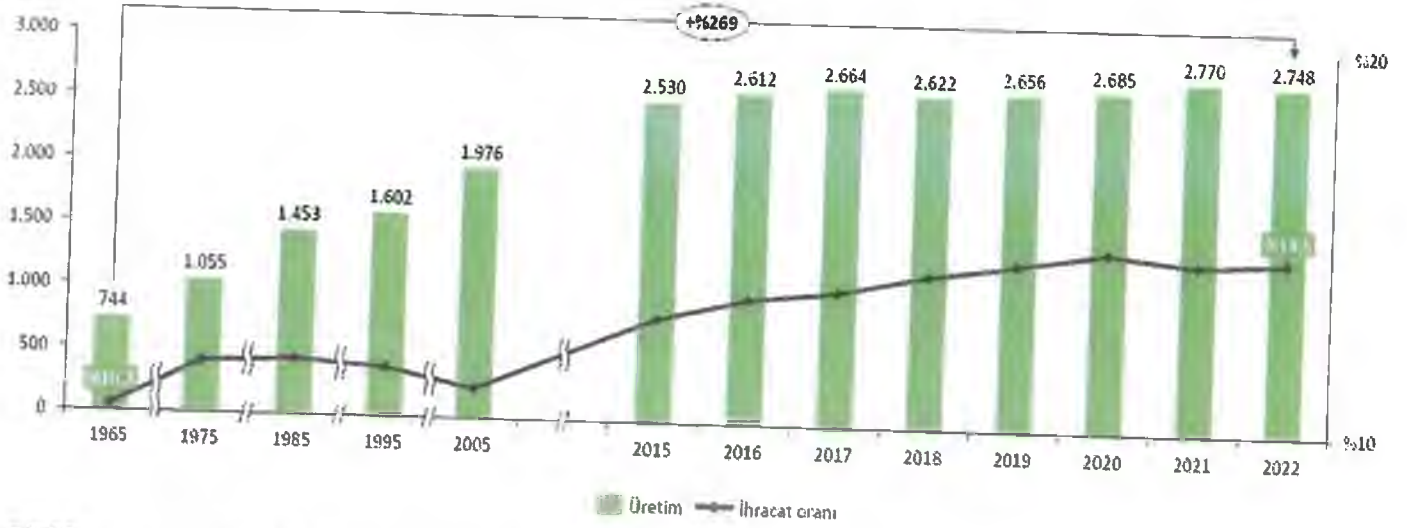

Kaynak: FAO, Deloitte analizi YBBO: 1965-2022 Yıllık Bölge Özetleri

Deloitte Raporu'na göre küreselleşme ve ihracat lojistiğinin kolaylaşması ile beraber 1965 – 2022 yılları arasında hububat üretiminin ihracat oranı %10 seviyelerinden %15 seviyelerine yükselmiştir. Nüfus artışı ve tüketim alışkanlıklarının değişimi ile beraber iç tüketimde de artış oranı, aşağıdaki tablodan takip edilebilmektedir:

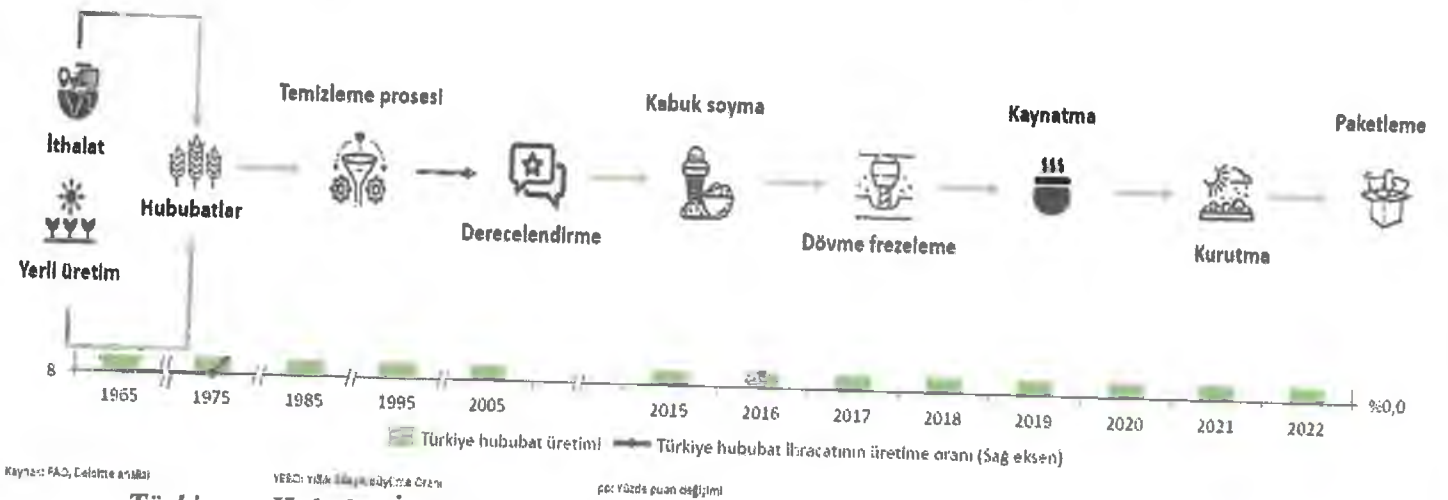
Küresel hububat üretim miktarı ve ihracat oranı, milyon Ton, %, 1965-2022

Deloitte Raporu'na göre Türkiye, hububat üretimi 2015 yılına kadar önemli şekilde artış eğilimi göstermiştir. Buna karşın son yıllarda üretimin az da olsa daraldığı, buna karşın ihracat oranının artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Özellikle 2015 yılı sonrasında Türkiye'de hububat üretiminin azalmaya başlamasına karşın ihracat ve ithalat önemli ölçüde artış göstermiştir. Bu kapsamda temelde ithal edilen hububat ürünlerinin ülkemizde işlenip ihraç edildiği değerlendirilmektedir. Aşağıda 1965 – 2022 yılları arasında Türkiye hububat üretimi miktarı ve ihracat oranını gösteren grafik yer almaktadır:

Türkiye hububat üretimi miktarı ve ihracat oranı, milyon ton, %, 1965-2022

Üst seviye hububat işleme süreci

Türkiye ve Hububat İşleme Süreci

Deloitte Raporu uyarınca üst seviye hububat işleme sürecine ilişkin şema, aşağıda yer almaktadır:

Deloitte Raporu uyarınca Türkiye'nin, hububat işleme konusunda önemli ülkeler arasında yer aldığı belirtilmiş olup 2023 yılında bakliyat işleme ile beraber yaklaşık 12 milyar ABD Doları değerinde hububat ihraç ettiği değerlendirilmiştir.

Yukarıda yer alan şemadan da takip edilebileceği üzere Türkiye'de hububat işlemenin başlıca temizleme, öğütme ve paketleme olmak üzere 3 (üç) procesten oluştuğu ifade edilebilmektedir.

Dünyada ve Türkiye'de Buğday Üretim ve Ticaretine Genel Bakış

Deloitte Raporu'na göre dünyada buğday üretim ve ticaretine ilişkin genel bilgiler, aşağıda sıralanmaktadır:

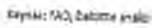
- 2019/20 itibarıyla toplam buğday arzının %37'sini ithalat oluşturmaktadır.
- 2019 sonlarında başlayan Covid 19 salgını sebebiyle buğday ürünlerine olan talebin çok fazla artması fiyatların %26 artarak 331 \$/ton seviyelerine yükselmesine neden olmuştur.
- Dünya buğday üretiminin 65'ini Çin, AB, Hindistan, Rusya ve ABD oluşturmaktadır.
- Dünya buğday ihracatında sırasıyla Rusya, AB, ABD, Kanada, Avusturalya ve Ukrayna ilk sıralarda yer almaktadır.

Deloitte Raporu'na göre Türkiye'de buğday üretim ve ticaretine ilişkin genel bilgiler ise aşağıda sıralanmaktadır:

- Türkiye buğday kullanımının %80'ini gıda, %11'i yem, %6'sını tohumluk buğday oluşturmaktadır.
- 2020/21 üretim sezonunda Türkiye buğday ihracatının %58,6'sını buğday unu, %34,3'ünü makarna, %6'sını bisküvi, %0,3'ünü bulgur irmik oluşturmaktadır.
- 2019/20'de buğday üretiminde olumsuz hava koşullarına bağlı verim kayıpları yaşanmıştır.
- 2019/20'de buğday üretiminde olumsuz hava koşullarına bağlı verim kayıpları yaşanmıştır.

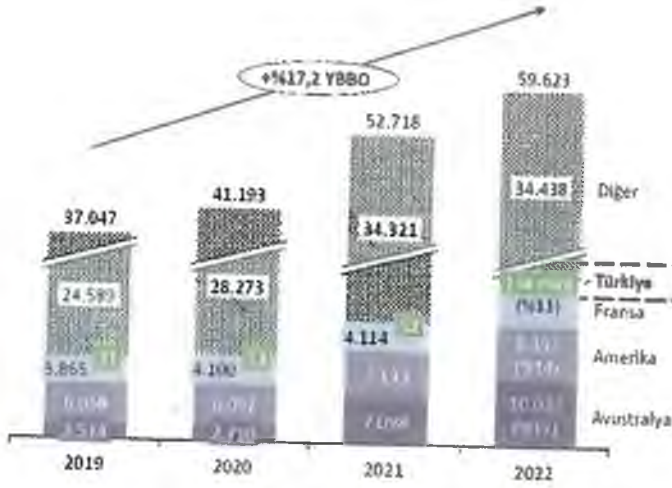
Küresel buğday üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

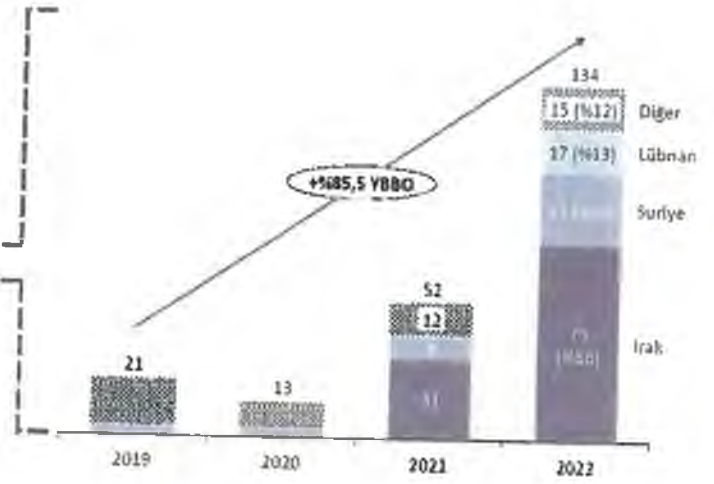
Küresel buğday ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

Dünya buğday ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

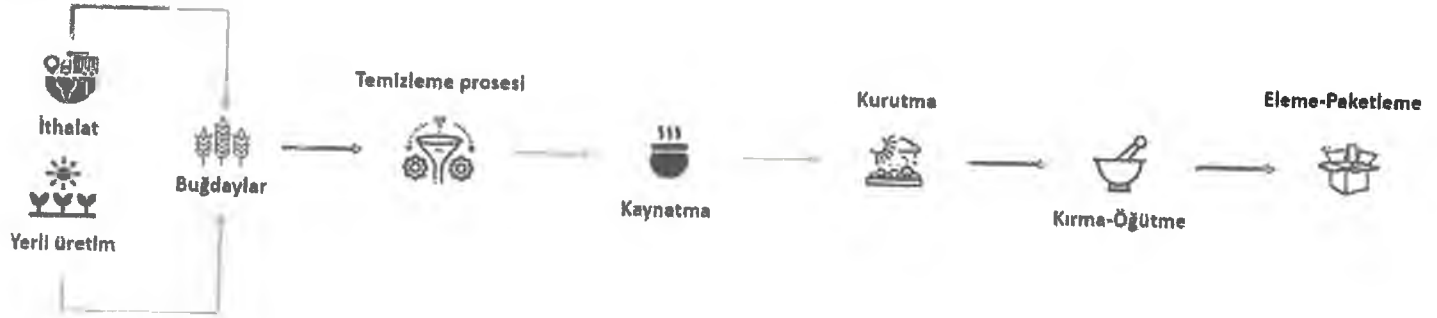
Türkiye buğday ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye ve Bulgur İşleme Süreci

Deloitte Raporu uyarınca üst seviye bulgur işleme sürecine ilişkin şema, aşağıda yer almaktadır:

Üst seviye bulgur işleme süreci

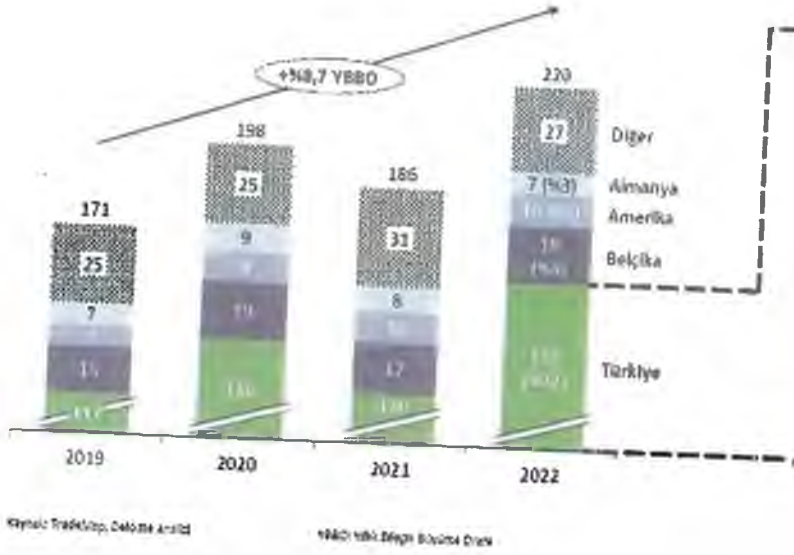

Bulgur, buğdaydan elde edilen, yarı hazır bir gıda maddesidir. Bulgur, buğdayın kabuğu ve kepeği ayrıldıktan sonra, haşlanarak kurutulması ve ardından kırılması ve öğütülmesi ile elde edilir. Buğday temizlenip değirmenlerde ihtiyaca göre farklı boyutlarda öğütülür. Deloitte Raporu uyarınca Bulgur, Orta Doğu ve Akdeniz mutfağında yaygın olarak tüketilir ve Türkiye, dünyanın en büyük bulgur üreticisi ve ihracatçısıdır.

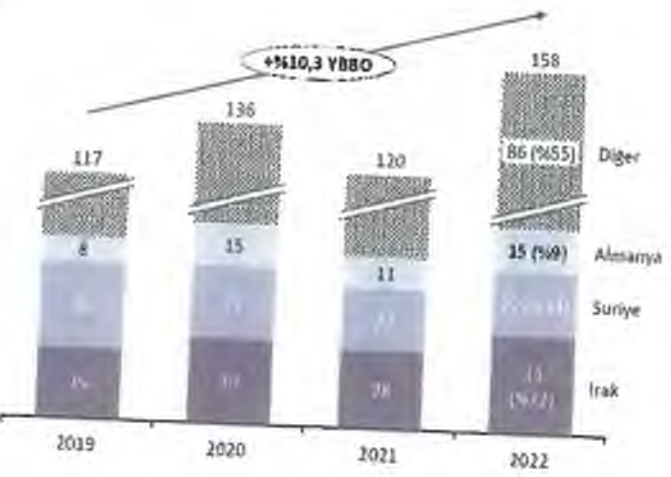
Deloitte Raporu uyarınca Türkiye, 2022 yılında dünyanın en büyük bulgur ihracatçısıdır. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar ise Irak, Suriye ve Almanya'dır. Aşağıdaki tabloda 2019 – 2022 yılları arasında dünyada ve Türkiye'de bulgur ihracat değerleri gösterilmektedir:

Dünya bulgur ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye bulgur ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Dünyada ve Türkiye'de Pirinç Üretim ve Ticaretine Genel Bakış

Deloitte Raporu uyarınca dünyada pirinç üretim ve ticaretine ilişkin genel bilgiler, aşağıda sıralanmaktadır:

- Asya ülkeleri, pirinç tüketiminde öncü ülkeler konumundadır.
- En çok pirinç ithal eden ülke Çin'dir.
- 2021/2022'de küresel pirinç arzı artarak 700 milyon ton seviyesini aşmıştır.

Deloitte Raporu uyarınca Türkiye'de pirinç üretim ve ticaretine ilişkin genel bilgiler ise, aşağıda sıralanmaktadır:

- 2021 çeltik ekim dönemi Türkiye'de sorunsuz geçmiştir ve TMO alım fiyatlarını hasat başlangıcında açıklamıştır.
- 2021'de önceki yıla göre üretici fiyatı %11, tüketici fiyatı %21,5 artış göstermiştir.
- 2020/21'de 98.716 ton çeltik, 227.690 ton yarı /tam değirmenden geçirilmiş pirinç ve 8.000 ton kahverengi pirinç ithalatı; 14.158 ton yarı /tam değirmenden geçirilmiş pirinç ihracatı yapılmıştır.

Deloitte Raporu'na göre küresel pirinç üretimi, 775 milyon ton seviyesini aşmıştır. Türkiye'nin toplam küresel üretim içindeki payı göreceli olarak düşük seviyelerdedir. Buna karşın Türkiye'nin geçmiş dönemde üretim miktarı artış hızı daha fazladır. Aşağıdaki tabloda, 1965 - 2022 yılları arasında küresel pirinç üretim miktarı gösterilmektedir:

